

ЗАКОН

О ПОЛИЦИЈИ

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се унутрашњи послови, организација и надлежност Министарства унутрашњих послова (у даљем тексту: Министарство), полицијски послови, организација и надлежност Полиције, као и друга питања од значаја за рад Полиције и Министарства.

Појам унутрашњих послова

Члан 2.

Унутрашњи послови су законом утврђени послови државне управе, које обавља Министарство, а чијим обављањем се остварује и унапређује безбедност грађана и имовине, пружа подршка владавини права и обезбеђује остваривање Уставом и законом утврђених људских и мањинских права и слобода, као и други, са њима повезани послови из утврђеног делокруга и надлежности Министарства.

Полиција

Члан 3.

Полиција је централна организациона јединица Министарства која у обављању унутрашњих односно полицијских послова, штити и унапређује безбедност грађана и имовине, поштујући Уставом зајемчена људска и мањинска права и слободе и друге заштићене вредности у демократском друштву, уз могућност законите употребе принуде.

Члан 4.

Министар унутрашњих послова (у даљем тексту: министар) у оквиру одредби овог закона, прописује начин обављања унутрашњих послова.

Спречавање дискриминације

Члан 5.

Запослени у Министарству и Полицији дужни су да једнако поступају према свима без обзира на њихову расну, полну или националну припадност, њихове различитости које проистичу из друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења или опредељења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета.

Информисање о раду Министарства

Члан 6.

Рад Министарства је јаван.

Министарство редовно благовремено и потпуно обавештава јавност о свом раду, осим у случајевима предузимања мера и радњи у складу са законом којим се уређује кривични поступак и када би то онемогућило неометан оперативни рад Полиције, или ако би се тиме:

- повредио пропис о тајности података;

- 2) повредило достојанство грађана;
- 3) угрозило право на личну слободу и безбедност.

Министарство једном годишње, а најкасније у року од три месеца од завршетка календарске године, објављује извештај о стању безбедности са статистичким подацима о спроведеним активностима и постигнутим резултатима који на транспарентан начин приказује резултате рада Министарства и Полиције.

Употреба родно осетљивог језика

Члан 7.

Сви изрази у овом закону имају једнако родно значење, без обзира да ли се користе у мушком или женском роду и односе се подједнако на мушки и на женски род.

II. ОРГАНИЗАЦИЈА И НАДЛЕЖНОСТ МИНИСТАРСТВА

Организација Министарства

Члан 8.

За обављање послова из надлежности Министарства, образују се унутрашње организационе јединице.

Члан 9.

Влада прописује начела за унутрашње уређење Министарства, као и врсте организационих јединица, седишта и подручја за која се образују те јединице.

Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, министар – по претходно прибављеној сагласности Владе утврђује делокруг и категоризацију организационих јединица Министарства, број, систематизацију, врсту, односно статус и опис радних места, радна места за која се предвиђају посебни услови за њихово попуњавање, начин руковођења, планирања и извршавања послова.

Запослени у Министарству

Члан 10.

Запослени у Министарству јесу полицијски службеници, државни службеници и намештеници.

Полицијски службеници јесу:

- 1) лица која обављају полицијске послове у статусу овлашћених службених лица и примењују полицијска овлашћења (овлашћена службена лица - ОСЛ);
- 2) лица на посебним дужностима који обављају друге унутрашње послове у непосредној вези са полицијским пословима (лица на посебним дужностима - ПД).

Полицијски службеници у статусу овлашћених службених лица, морају имати најмање завршену полицијску обуку основног нивоа.

Државни службеници јесу лица, која у том статусу, обављају остале послове из делокруга Министарства и са њима повезане опште, правне, информатичке, материјално – финансијске, рачуноводствене и административне послове.

Намештеници јесу лица, која, у том статусу, обављају пратеће помоћно - техничке послове.

Надлежност Министарства

Члан 11.

Министарство у сврху организовања послова и стварања услова за рад у Министарству, сагласно делокругу и надлежностима:

1) обезбеђује развојне, организационе, кадровске и друге услове за рад Министарства, израђује предлоге, спроводи и прати реализацију стратешких аката, израђује програм и план рада Министарства и редовно, једном годишње, обавештава јавност о његовом спровођењу;

2) спроводи функцију управљања људским ресурсима, у складу са стратешким актима и уз поштовање начела једнаких могућности, уређује, у складу са законом, специфичности рада и радних односа, каријерни развој запослених, ствара услове за напредовање, награђивање и правну заштиту свим запосленима без обзира на различитости из члана 5. овог закона, организује и спроводи стручно оспособљавање и обуку полазника и запослених, спроводи мере здравствене и психолошке превенције запослених;

3) обезбеђује редовну сарадњу са органима и телима који су законом овлашћени за спољашњу контролу Полиције, као и са различитим облицима удружења;

4) организује и обезбеђује услове за независно обављање послова унутрашње контроле;

5) обавља послове заштите и спасавања људи, материјалних и културних добара и животне средине од елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа, удеса и катастрофа, последица тероризма, ратних и других већих несрећа;

6) заштиту од пожара и експлозија;

7) контролу промета и превоза оружја, муниције, експлозивних и одређених других опасних материја;

8) доноси и спроводи посебне планове о изградњи, коришћењу и одржавању информационог система и информационе безбедности и система видео надзора;

9) доноси и спроводи посебне планове о изградњи, коришћењу и одржавању радиокомуникационог и телекомуникационог система, као и безбедноснозаштитног криптолошког система;

10) утврђује стандарде за опрему за посебне намене и материјалнотехничка средства, врши набавку и одржавање;

11) ради на спровођењу међународне сарадње у области унутрашњих послова;

12) ради на пословима системске подршке за рад Полиције;

13) обезбеђује смештај и исхрану;

14) извршава друге задатке у складу са законом.

Члан 12.

Министарство обезбеђује претпоставке за оперативну независност Полиције од других државних органа у обављању полицијских послова и других законом одређених послова за које је Полиција одговорна.

Оперативна независност Полиције не односи се на дужности Полиције утврђене законом којим се уређује кривични и прекршајни поступак.

Министарство обезбеђује организационе претпоставке за рад Полиције, у складу са усвојеним јавним политикама и стратешким актима Владе, а нарочито за јачање поверења између јавности и Полиције, за промовисање и развој полицијске етике и професионализма, као и за спречавање и сузбијање корупције у Полицији.

Припреме за рад у случају ванредног или ратног стања

Члан 13.

Министарство, у складу са својим делокругом утврђеним законом, врши припреме за деловање за време ванредног или ратног стања.

За време ванредног или ратног стања Министарство задатке из свог делокруга извршава тако што насталим променама прилагођава своју организацију, облике и методе рада у складу са законом и актима донетим ради отклањања ванредног, односно ратног стања.

Употребу материјално-техничких средстава, инфраструктуре, земљишта и објеката Министарства за време ванредног или ратног стања планира Министарство.

Надлежност министра

Члан 14.

Поред права и дужности утврђених законом којим се уређује рад државне управе министар, у складу са одредбама овог закона, може да захтева посебне извештаје, у вези са радом Полиције и других организационих јединица Министарства, уз поштовање оперативне самосталности у обављању послова Полиције, нарочито када Полиција предузима мере и радње у складу са Законом о кривичном поступку.

Директор полиције и други руководиоци стратешког нивоа у Министарству дужни су да министру подносе шестомесечне и годишње извештаје о раду.

III. САРАДЊА МИНИСТАРСТВА

Сарадња са службама безбедности

Члан 15.

Министарство непосредно сарађује са службама безбедности у Републици Србији кроз размену информација и техничку сарадњу, у складу са законом.

Сарадња из става 1. овог члана заснива се на правима и дужностима утврђеним Уставом, законом, другим прописима и општим актима и на посебним облицима организовања и узајамног обавештавања у извршавању заједничких задатака.

Сарадња са другим органима

Члан 16.

Министарство, у складу са законом, непосредно сарађује са органима државне управе, другим органима, органима територијалне аутономије, јединицама локалне самоуправе и имаоцима јавних овлашћења.

Сарадња са грађанима који пружају помоћ Министарству

Члан 17.

Министарство сарађује непосредно са грађанима који пруже помоћ у обављању полицијских послова.

Грађанин који приликом непосредног пружања помоћи полицијском службенику на месту догађаја буде повређен или оболи, па због тога одсуствује са рада, односно постане неспособан за рад, има права из здравственог, пензијског и инвалидског осигурања под условима утврђеним за полицијског службеника.

Трошкове здравственог, пензијског и инвалидског осигурања из става 2. овог члана, сноси Министарство.

Ако у пружању помоћи у обављању полицијских послова грађанин изгуби живот његова породица има сва права из пензијског осигурања, као и породица полицијског службеника који је изгубио живот у вршењу или поводом вршења полицијских послова.

Грађанин који приликом пружања помоћи у обављању полицијских послова претрпи штету, има у складу са законом право на накнаду материјалне штете коју је претрпео због пружања помоћи.

Ако се против грађанина поводом помоћи коју је пружио у обављању полицијских послова води кривични или прекршајни поступак, Министарство је дужно да му обезбеди правну и другу неопходну помоћ у вези са вођењем поступка.

Министарство одговара за штету коју грађанин нанесе трећим лицима приликом пружања помоћи у обављању полицијских послова.

ОДНОС ИЗМЕЂУ ПОЛИЦИЈЕ, ЈАВНОГ ТУЖИОЦА И СУДА

ЧЛАН 18.

Полиција у предистражном и истражном поступку примењује полицијска овлашћења утврђена Закоником о кривичном поступку и поступа по налогу и захтевима јавног тужиоца и суда.

У прекршајном поступку Полиција поступа и по налозима прекршајног суда.

Међународна сарадња и ангажовање

Члан 19.

Министарство остварује међународну сарадњу на нивоу министара и представника министарстава, са надлежним иностраним органима и организацијама, у складу са законом.

Полиција на оперативном нивоу сарађује са иностраним и међународним полицијским службама на основу потврђеног међународног уговора и закључених посебних међународних уговора о полицијској сарадњи уз поштовање принципа узајамности.

Међународна полицијска сарадња обухвата полицијске послове које врше надлежне организационе јединице Министарства на територији стране државе, сарадњу са страним полицијским службама, размену полицијских службеника за везу, односно делатност иностраних и међународних полицијских служби на територији Републике Србије.

У оквиру сарадње из става 3. овог члана Министарство може да, у складу са важећим прописима и потврђеним међународним уговорима и посебним међународним уговорима о полицијској сарадњи, размењује податке и обавештења, предузима мере против тероризма, организованог криминала, илегалних миграција и других облика међународног криминала и нарушавања безбедности границе, да успоставља заједничка радна тела, упућује на обуку и образовање припаднике Министарства у иностранство, спроводи обуку у земљи за потребе полиције стране државе или међународне организације, у сарадњи са полицијама других држава, односно међународним организацијама.

Члан 20.

Министарство може упутити свог представника ван територије Републике Србије ради ангажовања у дипломатско-конзуларном представништву Републике Србије и међународној организацији у циљу остваривања сарадње у области безбедности.

Критеријуме и начин одабира представника за упућивање, њихов број, као и друга питања од значаја за обављање унутрашњих послова ван територије Републике Србије, прописује Влада.

Учешће у мултинационалним операцијама у иностранству

Члан 21.

На захтев међународних организација чија је чланица Република Србија или на основу потврђеног међународног уговора, запослени у Министарству могу, на основу одлуке надлежног органа – донете у складу са законом, да учествују у извршавању полицијских послова и других задатака у иностранству.

IV. ОРГАНИЗАЦИЈА И НАДЛЕЖНОСТ ПОЛИЦИЈЕ

Организација полиције

Дирекција полиције

Члан 22.

За обављање полицијских и других унутрашњих послова образује се Дирекција полиције.

У саставу Дирекције полиције су организационе јединице у седишту – управе, центри, јединице, специјална и посебне јединице полиције, и ван седишта – Полицијска управа за град Београд, подручне полицијске управе (у даљем тексту: полицијске управе) и полицијске станице. Специјална јединица полиције је Специјална антитерористичка јединица.

Посебне јединице полиције у седишту Дирекције полиције су Жандармерија, Хеликоптерска јединица и Јединица за обезбеђење одређених личности и објеката, а у Полицијској управи за град Београд Полицијска бригада.

Ради обављања полицијских и других послова у складу са карактеристичним својствима одређених подручја, могу се утврдити и унутрашње организационе јединице за координацију рада полицијских управа и полицијских станица на подручјима за које су образоване.

Изузетно, од акта из члана 9. став 2. овог закона, организацију и делокруг специјалне и посебних јединица полиције, систематизацију, врсте, односно статус и опис послова радних места њених припадника, посебну опрему, средства и наоружање који се користе у обављању послова из делокруга тих јединица прописује Влада.

Члан 23.

Организационе јединице у седишту Дирекције полиције, Полицијска управа за Град Београд и полицијске управе образују се тако да су радно и функционално повезане са одговарајућим организационим јединицама и пословима на начин да сродне полицијске послове из свог делокруга обављају на централном, регионалном и локалном нивоу.

Дирекцијом полиције руководи директор полиције.

Руковођење и одговорност у Дирекцији полиције заснива се на начелу једностарешинства и субординације.

Специјална и посебне јединице полиције ангажују се одлуком руководиоца одговарајуће организационе јединице.

За ангажовање Жандармерије, руководилац организационе јединице прибавља претходно одобрење директора полиције.

Изузетно од ст. 4 и 5. овог члана, Специјална антитерористичка јединица, Хеликоптерска јединица и Жандармерија приликом ангажовања које обухвата употребу једног или више одреда у максималном капацитету, ангажују се одлуком руководиоца одговарајуће организационе јединице уз претходно прибављено одобрење директора полиције и претходно прибављену сагласност министра.

Предлог за ангажовање садржи безбедносну процену и план активности.

У случају хитности, план активности може бити достављен и накнадно, а најкасније 24 сата након ангажовања.

Надлежност Полиције**Послови Дирекције полиције****Члан 24.**

Дирекција полиције:

- 1) израђује стратешку процену јавне безбедности;
- 2) доноси стратешки план Полиције;
- 3) учествује у изради кадровског плана, као и у утврђивању програма стручних обука и усавршавања у сарадњи са организационом јединицом надлежном за управљање људским ресурсима;
- 4) усклађује и усмерава рад полицијских управа и организационих јединица у седишту;
- 5) врши контролно инструктивну делатност рада полицијских управа и организационих јединица у седишту;
- 6) непосредно учествује у обављању одређених сложенијих послова из делокруга полицијских управа;
- 7) обезбеђује спровођење међународних уговора о полицијској сарадњи и других међународних аката за које је надлежна;
- 8) обавља послове међународне оперативне полицијске сарадње;
- 9) ствара потребне услове за одржавање и подизање оспособљености и спремности Полиције за деловање у стању повећаног ризика, ванредним ситуацијама, ванредном и ратном стању;

10) ради на решавању статусних питања грађана и издавању јавних исправа из свог делокруга;

11) у полицијским пословима доприноси безбедносно-полицијској и наставно-научној активности.

Послови полицијске управе

Члан 25.

Послови полицијске управе јесу да:

1) на подручју општине, односно града, у којој је њено седиште непосредно обавља полицијске и друге унутрашње послове и остварује локалну сарадњу;

2) израђује оперативну процену јавне безбедности у складу са актом из члана 24. став 1. тачка 1. овог закона;

3) доноси оперативни план полицијске управе у складу са актом из члана 24. став 1. тачка 2. овог закона;

4) усклађује, координира и усмерава рад полицијских станица/испостава и обезбеђује остваривање локалне сарадње и одговорности;

5) врши контролно инструктивну делатност рада својих организационих јединица;

6) учествује по потреби у обављању послова из делокруга полицијских станица;

7) предузима мере обезбеђења одређених лица и објеката;

8) обавља друге послове утврђене посебним законима, другим прописима и општим актима.

Послови полицијске станице

Члан 26.

Полицијска станица непосредно обавља полицијске и друге унутрашње послове и остварује сарадњу на подручју општине за које је образована у саставу полицијске управе.

Полиција у заједници

Члан 27.

Полиција развија сарадњу и партнерство са грађанима и другим субјектима заједнице у циљу обављања полицијских послова и решавања локалних безбедносних приоритета и истиче заједничке интересе и потребу стварања повољног безбедносног амбијента у заједници, односно изградње безбедног демократског друштва.

Полиција доприноси оснивању и пружа подршку у раду саветодавних тела у оквиру јединица локалне самоуправе за развој превенције криминала и остваривање других безбедносних потреба заједница.

Полиција развија професионалне капацитете, компетенције и етику полицијских службеника за друштвено одговорно деловање полицијске службе, уз пуно поштовање људских и мањинских права и слобода и заштиту свих рањивих група.

Поступање Полиције у случају насиља у породици

Члан 28.

Ако је пријављено насиље у породици, полицијски службеници дужни су да, у сарадњи са другим надлежним органима, одмах предузму потребне мере и радње у складу са законом, чијим вршењем се обезбеђује спречавање даљег вршења насиља – које за последицу може да има наношење телесних повреда или лишење живота.

Поступање Полиције у стању повећаног ризика

Члан 29.

Ако индиције или догађаји указују да би могло да дође до повећања ризика по стање јавне безбедности, као и угрожавања безбедности људи или имовине у већем обиму, који захтевају делимичну или пуну приправност полицијских службеника и ангажовање свих техничких средстава и опреме на делу територије Републике Србије, министар, на предлог директора полиције, налаже извршавање задатака адекватних насталим околностима.

На захтев Владе или надлежног одбора за унутрашње послове Народне скупштине, министар подноси извештај о стању јавне безбедности и извршавању задатака Полиције у насталим околностима.

V. ПОЛИЦИЈСКИ ПОСЛОВИ

Врсте полицијских послова

Члан 30.

Полицијски послови су део унутрашњих послова које обавља Полиција, применом полицијских мера и радњи и полицијских овлашћења.

Полицијски послови, у смислу овог закона, јесу:

- 1) превенција криминала и унапређење безбедности у заједници;
- 2) безбедносна заштита живота, права и слобода грађана, заштита имовине, као и подршка владавини права;
- 3) откривање и расветљавање кривичних дела, прекршаја и преступа;
- 4) откривање и хапшење учинилаца кривичних дела и прекршаја и других лица за којима се трага и привођење надлежним органима, обезбеђивање доказа, њихова анализа, криминалистичко форензичко вештачење употребом савремених форензичких метода и евиденција;
- 5) откривање имовине проистекле из кривичног дела;
- 6) одржавање јавног реда, спречавање насиља на спортским приредбама, пружање помоћи у извршењима у складу са посебним законима;
- 7) извршавање послова утврђених прописима о оружју, приватном обезбеђењу и детективској делатности;
- 8) обезбеђивање одређених јавних скупова, личности, органа, објеката и простора;
- 9) регулисање, контрола, пружање помоћи и надзор у саобраћају на путевима и други послови из прописа о безбедности саобраћаја;
- 10) контрола државне границе, послови у вези са кретањем и боравком странаца, послови азила, прекограничног криминала, ирегуларних миграција и реадмисије;

11) безбедносна заштита Министарства;

12) извршавање других полицијских послова и задатака утврђених законом и подзаконским актом донетим на основу овлашћења из закона.

Приликом обављања полицијских послова из става 1. тач. 3), 4) и 5) овог члана, полицијски службеници поступају и по Законнику о кривичном поступку, Закону о прекршајима и другим законима.

Начин обављања полицијских послова ближе се уређује подзаконским актом.

Циљ обављања полицијских послова

Члан 31.

Полиција обавља полицијске послове са циљем и на начин да свакоме обезбеди једнаку заштиту безбедности, права и слобода, примени закон и подржи владавину права.

Начела обављања полицијских послова

Члан 32.

Обављање полицијских послова заснива се на начелима професионализма, деполитизације, сарадње, економичности и ефикасности, законитости у раду и сразмерности у примени полицијских овлашћења, као и других начела којима је уређено деловање органа државне управе, деловање државних службеника и поступање у управним стварима.

У обављању полицијских послова дозвољено је примењивати само мере и средства принуде која су утврђена законом и којима се резултат постиже без или са што мање штетних последица по лице према коме се мере предузимају.

Стандарди полицијског поступања

Члан 33.

При обављању полицијских послова, Полиција се придржава утврђених и достигнутих стандарда полицијског поступања, узимајући у обзир међународно опште прихваћене стандарде поступања који се односе на:

- 1) дужност служења грађанима и заједници;
- 2) одговарање на потребе и очекивања грађана;
- 3) поштовање законитости и сузбијање незаконитости;
- 4) остваривање људских и мањинских права и слобода;
- 5) недискриминацију при извршавању полицијских задатака;
- 6) ограниченост и уздржаност у употреби средстава принуде;
- 7) забрану мучења и примене нечовечних и понижавајућих поступака;
- 8) пружање помоћи настрадалим лицима;
- 9) придржавање професионалног понашања и интегритета;
- 10) обавезу заштите тајних података;
- 11) обавезу одбијања незаконитих наређења и отпор корупцији.

Полицијско обавештајни модел

Члан 34.

Полиција у обављању полицијских послова примењује полицијско обавештајни модел (у даљем тексту: ПОМ)

ПОМ представља савремени начин управљања полицијским пословима заснован на криминалистичко обавештајним информацијама.

Криминалистичко обавештајна информација јесте скуп прикупљених, процењених, обрађених и анализираних података која представља основ за доношење одлука о обављању полицијских послова.

Заштита права и пружање правне помоћи грађанима

Члан 35.

У обављању полицијских послова Полиција је дужна да грађанима пружи информације и савете од значаја за њихову личну и имовинску безбедност, ако то није у супротности са законом и ако се тиме не угрожава обављање полицијских послова.

Грађанин којем је угрожено неко од личних или имовинских права може да се обрати Полицији ради заштите тог права, ако у конкретном случају није обезбеђена друга правна заштита и ако је угрожавање тог права у вези са његовом личном и имовинском безбедношћу.

Ако је поступање у циљу заштите права из става 2. овог члана у надлежности другог органа, Полиција је дужна да без одлагања захтев проследи надлежном органу и о томе обавести подносиоца захтева.

Дужности и права полицијских службеника у обављању полицијских послова

Службено оружје и средства принуде

Члан 36.

Полицијски службеник у статусу овлашћеног службеног лица има дужност и право да носи службено оружје и муницију.

Службено оружје и муницију, као и друга средства принуде, полицијски службеник у статусу овлашћеног службеног лица употребљава под условима утврђеним овим законом.

Полицијски службеник у статусу лица на посебним дужностима нема право да носи службено оружје и муницију нити да примењује средства принуде.

Врсте наоружања и муниције, као и средстава принуде, односно опреме коју употребљавају полицијски службеници у статусу овлашћеног службеног лица прописује Влада.

Службена значка и легитимација полицијских службеника

Члан 37.

Полицијским службеницима Министарство издаје службену значку и службену легитимацију.

Изглед, форму и садржину службене значке и службене легитимације прописује Влада.

Полицијском службенику у статусу овлашћеног службеног лица издаје се службена значка са службеном легитимацијом која служи за идентификацију и

доказивање својства полицијског службеника приликом обављања полицијских послова или примене полицијских овлашћења.

Полицијском службенику на посебним дужностима издаје се службена легитимација која служи за идентификацију и доказивање својства полицијског службеника приликом обављања послова који су у непосредној вези са полицијским пословима.

Службена легитимација може да се користи и за: приступ и коришћење информационог система Министарства, дигитално потписивање докумената, шифровање службених докумената, физички приступ објектима и областима када је потребан већи ниво заштите и када је потребна идентификација, као и у остале сврхе прописане законом.

Члан 38.

Полицијски службеник дужан је да непосредном руководиоцу преда службено оружје, муницију, службену легитимацију и службену значку када је одлуком надлежне здравствене установе проглашен неспособним за вршење послова полицијског службеника због болести из групе душевних болести и поремећаја, даном почетка привремене спречености за рад.

Ако полицијски службеник не поступи у складу са ставом 1. овог члана непосредни руководилац дужан је да опрему из става 1. овог члана привремено одузме – даном сазнања за привремену спреченост.

По престанку привремене спречености за рад полицијском службенику враћа се службено оружје, муниција, службена легитимација и службена значка – на дан почетка рада.

Начин одузимања и враћања задржаног оружја и муниције, службене значке и легитимације по наступању и престанку разлога за привремену спреченост за рад због болести из групе душевних болести и поремећаја, прописује министар.

Униформа и ознаке полицијских службеника

Члан 39.

Полицијски службеник у статусу овлашћеног службеног лица задужује униформу, ознаке и другу прописану опрему.

Полицијски службеник из става 1. овог члана, дужан је да униформу са ознакама и припадајућом опремом носи на прописан начин.

Униформу, по правилу, не задужује полицијски службеник у статусу овлашћеног службеног лица који полицијске послове обавља у грађанском оделу.

Полицијски службеник из става 3. овог члана, има право на грађанско одело.

Униформу полицијског службеника, на прописан начин, могу на државним приредбама и свечаностима, стручним и скуповима ветерана и на сахранама активних и пензионисаних службеника полиције да носе и пензионисани полицијски службеници.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана, сходно се примењују и на припаднике ватрогасно спасилачких јединица.

Делове, изглед и ношење униформе, ознаке на униформи и другу опрему за полицијске службенике прописује Влада.

Дужност полицијских службеника

Члан 40.

Полицијски службеник дужан је да чува податке до којих је дошао током обављања полицијских послова или поводом обављања полицијских послова, у складу са законом.

Обавеза чувања података траје и након престанка службе у Министарству.

Министар или лице које он овласти може полицијског службеника ослободити обавезе чувања података у циљу вођења судског или управног поступка, ако се ради о подацима без којих у том поступку није могуће утврдити чињенично стање и донети закониту одлуку.

Члан 41.

Полицијски службеник дужан је да непосредном руководиоцу, у писаном облику доставља сазнања до којих је дошао обављањем полицијских послова, применом полицијских мера и радњи, полицијских овлашћења или на други начин.

Полицијски службеник дужан је да изврши сва наређења надређеног полицијског службеника издата ради обављања полицијских послова, осим оних којима се наређује извршење радње која представља кривично дело.

Ако наређење сматра незаконитим из других разлога, полицијски службеник има право да о томе извести непосредно вишег руководиоца.

Дужности полицијских службеника ван радног времена

Члан 42.

Полицијски службеници у статусу овлашћених службених лица дужни су да обављају полицијске послове и примењују полицијска овлашћења и ван радног времена, осим у случају из члана 38. став 1. овог закона.

Полицијски службеници који предузму радње из става 1. овог члана остварује сва права из радног односа.

Члан 43.

Полицијски службеник дужан је, у сврху провере његове психофизичке здравствене способности, приступити систематском контролном здравственом прегледу, а на образложени предлог лекара примарне здравствене заштите или непосредног руководиоца и ванредном контролном здравственом прегледу.

Трошкове прегледа из става 1. овог члана, сноси Министарство.

Дужности полицијских службеника приликом остваривања међународне полицијске сарадње

Члан 44.

Уколико међународним уговором није другачије одређено, полицијски службеници за време извршавања задатака у иностранству могу примењивати овлашћења и средства предвиђена међународним уговором на основу којег се сарадња одвија.

Полицијски службеници иностраних и међународних полицијских служби у вршењу активности на територији Републике Србије могу примењивати само она овлашћења предвиђена међународним уговором на основу којег се сарадња одвија.

Спровођење активности полицијских службеника иностраних и међународних полицијских служби у надлежности је Министарства.

Кодекс полицијске етике

Члан 45.

Полицијски службеник дужан је да обавља полицијске послове у складу са законом, другим прописима и правилима струке и уз поштовање одредби Кодекса полицијске етике.

Кодекс полицијске етике представља скуп правила о етичком поступању полицијских службеника.

Кодекс полицијске етике прописује Влада.

Понашање и међуљудски односи

Члан 46.

Полицијски службеник и други запослени дужни су на раду и ван рада да се понашају тако да не штете угледу Министарства и других запослених у Министарству.

Ближи начин понашања, као и лични изглед полицијских службеника и других запослених у Министарству прописује министар.

VI. ПОЛИЦИЈСКЕ МЕРЕ И РАДЊЕ

Полицијске мере и радње

Члан 47.

Приликом обављања полицијских послова полицијски службеници у статусу овлашћених службених лица примењују полицијске мере и радње у складу са овим и другим законима.

Полицијске мере и радње у смислу овог закона јесу:

- 1) заштита оштећених кривичним делом и других лица;
- 2) заштита података о идентитету;
- 3) полицијско опажање, опсервирање;
- 4) посебне мере за обезбеђивање јавног реда;
- 5) снимање на јавним местима;
- 6) полицијска помоћ у извршењима и поступцима вансудског намирења;
- 7) полиграфско испитивање;
- 8) пријем пријава о учињеном кривичном делу и прекршају;
- 9) трагање за лицима и предметима;
- 10) мере циљане потраге;
- 11) мере за отклањање непосредне опасности;
- 12) криминалистичко форензичка регистрација, узимање других узорака и криминалистичко форензичка вештачења и анализе;
- 13) јавно расписивање награде.

Заштита оштећених кривичним делом и других лица

Члан 48.

Полиција ће, ако и док за то постоје оправдани разлози, предузимањем одговарајућих мера заштитити оштећеног и друго лице које је дало или може дати податке важне за кривични поступак или лице које је са наведеним лицима у вези, ако им прети опасност од учиниоца кривичног дела или других лица.

Мере из става 1. овог члана, предузимају се на начин да се у потпуности штити поверљивост идентитета оштећеног и других лица.

Начин заштите лица из става 1. овог члана прописује министар.

Заштита података о идентитету

Члан 49.

Полиција штити податке чије би откривање изложило опасности физички интегритет лица.

При подношењу писаног извештаја о садржају обавештења за чије је прикупљање Полиција овлашћена у складу са законом, полицијски службеник може ускратити податак о идентитету лица од којег је добило обавештење ако процењује да би откривањем идентитета изложило лице озбиљној опасности по живот, здравље, физички интегритет или би тиме угрозило слободу и имовину лица, као и ако се ради о лицу које даје обавештења и податке у поступку у којима се примењују полицијска овлашћења.

Подаци о идентитету лица које је дало обавештење сматрају се поверљивим и њима се рукује у складу са законом.

Заштита података о идентитету не односи се на извештаје које Полиција доставља јавном тужиоцу или суду у складу са законом којим се уређује кривични или прекршајни поступак.

Полицијско опажање, опсервирање

Члан 50.

Ради провере добијених обавештења и формирања предлога надлежним органима за које су овлашћени законом, полицијски службеници могу, пре постојања основа сумње да је извршено кривично дело или прекршај, путем полицијског непосредног опажања, опсервирања, да прикупљају обавештења и податке од користи за утврђивање да ли су се стекли основи сумње да је извршено кривично дело или прекршај.

Опсервирање се врши на јавним и другим за приступ доступним местима, без задирања у право на приватност било ког лица.

Добијена обавештења која се не могу користити у поступку и немају оперативни значај, уништавају у року од годину дана.

Посебне мере за обезбеђивање јавног реда и мира

Члан 51.

Министар може наредбом да наложи Полицији, ради обезбеђивања јавног реда и мира или заштите здравља и живота људи да:

- 1) привремено ограничи или забрани кретање на одређеним објектима, одређеним подручјима или на јавним местима;
- 2) привремено забрани настањивање на одређеном подручју или напуштање одређеног подручја;

3) спроведе привремену заштиту грађана кроз њихово напуштање одређеног подручја или објекта.

Мере из става 1. овог члана морају бити орочене, а могу да трају док трају разлози због којих су одређене.

Снимање на јавним местима

Члан 52.

Полиција врши надзор и снимање јавног места, ради обављања полицијских послова, коришћењем опреме за видео акустичке снимке и фотографисање у складу са прописом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова.

Кад постоји опасност да приликом јавног окупљања дође до угрожавања живота и здравља људи или имовине, полицијски службеник овлашћен је да врши снимање или фотографисање јавног скупа.

Ради примене полицијских овлашћења, откривања прекршаја и кривичних дела, као и контроле и анализе обављања полицијских послова, Полиција може вршити снимање полицијских службеника.

Ради постизања циљева из ст. од 1. до 3. овог члана, полицијски службеник може користити превозна и друга средства са или без спољних обележја Полиције, са уређајима за снимање, као и уређаје за снимање и препознавање регистарских таблица.

Намеру да спроведе активности Полиција мора јавно да саопшти, осим када се врши прикривено снимање у складу са Закоником о кривичном поступку.

Подаци прикупљени на начин из ст. од 1. до 4. чувају се у прописаној евиденцији.

Подаци који се не могу користити у поступку, уништавају се у року од годину дана.

Начин снимања на јавном месту и начин саопштавања намере о том снимању прописује министар.

Полицијска помоћ у извршењима и поступцима вансудског намирења

Члан 53.

Ако се при извршењу акта државног органа или правног лица са јавним овлашћењима, односно овлашћеног правног или физичког лица у поступку вансудског намирења (у даљем тексту: намирења) основано очекује отпор, Полиција ће тим органима и лицима на њихов писани захтев, пружити помоћ ради омогућавања безбедног спровођења извршења.

Висина таксе за пружање полицијске помоћи одредиће се у складу са прописима који се односе на услуге које пружа Министарство.

Приликом пружања помоћи полицијски службеници могу применити полицијска овлашћења прописана законом искључиво ради заштите живота, људских и мањинских права и слобода грађана и имовине, заштите јавног реда, као и спречавања и откривања кривичних дела и прекршаја, односно прикупљања података о тим делима и њиховим учиниоцима.

Члан 54.

Помоћ у спровођењу извршења Полиција пружа на основу писаног захтева надлежног органа или правног лица са јавним овлашћењима који се подноси месно надлежној организационој јединици Полиције, најмање пет радних дана пре дана одређеног за извршење акта.

У захтеву за пружање помоћи морају бити наведени разлози због којих је потребна помоћ Полиције, а уз захтев се прилаже копија акта који треба извршити, са потврдом извршности, доказ о покушају извршења без пружања полицијске помоћи и доказ о ангажовању пратећих служби које су неопходне за извршење.

У хитним случајевима, захтев из става 1. овог члана може се поднети и усмено, уз достављање писаног захтева у року од 48 часова.

Начелник полицијске управе, односно начелник полицијске станице одлучује о ангажовању Полиције и о обиму и начину пружања помоћи у спровођењу извршења и о томе благовремено обавештава подносиоца захтева.

Пре почетка спровођења извршења акта, Полиција је дужна да упозори извршеника или друга присутна лица да ће употребити средства принуде против њих ако буду ометала или спречавала извршење.

Члан 55.

Пре отпочињања пружања полицијске помоћи, полицијски службеник има право да изврши безбедносну проверу, као и проверу лица на које се извршење односи кроз базу података и евиденције које води Министарство.

Полицијски службеник дужан је привремено одузети оружје и друге предмете погодне за угрожавање безбедности пре извршења, ако утврди да лице на које се извршење односи или друго лице које је члан домаћинства поседује оружје у легалном поседу.

Полицијски службеник дужан је да врати предмете из става 2. овог члана најкасније 48 часова по извршењу акта осим ако лице не испуњава услове по прописима о оружју и муницији.

Начин пружања помоћи у извршењима и поступцима намирена прописује министар.

Пружање полицијске помоћи здравственим радницима**Члан 56.**

На позив лекара полицијски службеници пружају помоћ здравственим радницима у савлађивању физичког отпора лица са менталним сметњама, које услед менталних сметњи, озбиљно и директно угрожава сопствени живот, здравље или безбедност, односно живот, здравље или безбедност другог лица, а које треба сместити у психијатријску установу без његовог пристанка, али док лице пружа физички отпор и док се не обезбеди збрињавање и отклањање непосредне опасности од тог лица.

На позив руководиоца психијатријске установе или здравственог радника кога је руководилац за то овластио, полицијски службеници ће без одлагања пружити одговарајућу помоћ да се отклони непосредна опасност од лица са менталним сметњама које услед менталних сметњи озбиљно и директно угрожава сопствени живот, здравље или безбедност, односно живот, здравље или безбедност другог лица или отуђити, уништити или теже оштетити имовину установе.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана, лице код кога су се стекли основи сумње да ће, услед менталних сметњи озбиљно и директно угрозити сопствени живот, здравље или безбедност, односно живот, здравље или безбедност другог лица, полицијски службеници могу у неодложним случајевима довести у психијатријску установу надлежну према пребивалишту и боравишту лица, односно према месту на коме је лице тренутно затечено без претходног лекарског прегледа.

Ако је, сагласно ст. 1. и 2. овог члана, пружена полицијска помоћ здравствена установа дужна је да достави захтев.

Полиграфско испитивање

Члан 57.

Полицијски службеник може уз добровољан пристанак лица од којег тражи обавештења да примени над њим полиграфско испитивање пошто га упозна са радом уређаја и лице за то да писану сагласност.

Малолетник се може подвргнути полиграфском испитивању уз његов пристанак и уз сагласност и присуство родитеља, староца или особе од поверења.

Полицијски службеник ће прекинути примену полиграфског испитивања ако лице од којег се траже обавештења после давања писане сагласности изјави да ту сагласност повлачи.

Полиграфском испитивању не може да се подвргне:

- 1) лице које је под утицајем алкохола, опојних дрога или других психоактивних супстанци;
- 2) лице које има озбиљна срчана обољења или респираторне сметње;
- 3) лице у изразито стресном стању;
- 4) лице које је под дејством лекова за смирење;
- 5) лице које показује видљиве знаке душевне болести, привремене душевне поремећености или је у другом болесном стању које онемогућава испитивање;
- 6) лице које осећа интензиван физички бол;
- 7) трудница и породилца;
- 8) лице које није навршило 14 година.

Начин на који се спроводи полиграфско испитивање и методологију примене тог испитивања прописује министар.

Пријем пријава о учињеном кривичном делу и прекршају

Члан 58.

Полицијски службеник дужан је да прими пријаву о учињеном кривичном делу и прекршају.

Примљену кривичну пријаву полицијски службеник одмах доставља надлежном јавном тужиоцу у складу са Закоником о кривичном поступку, а пријаву која садржи елементе прекршаја организационој јединици Полиције надлежној за послове прекршаја.

Трагање за лицима и предметима

Члан 59.

Полиција, одмах по сазнању, спроводи мере трагања за лицима и предметима.

Трагање се расписује потерницом, полицијском потрагом и објавом.

Потерница се расписује у складу са Закоником о кривичном поступку.

Полицијска потрага се расписује:

1) за лицем за које постоји основи сумње да је учинило кривично дело за које се гони по службеној дужности;

2) за лицем за којим је прекршајни суд издао општу наредбу за довођење;

3) за предметима кривичног дела или прекршаја и за предметима за којима је полиција дужна да трага у складу са посебним прописима;

4) за лицем које може дати потребна обавештења о кривичном делу или прекршају, учиниоцу или предметима кривичног дела или прекршаја.

Објава се расписује:

1) за несталим лицем;

2) ради утврђивања идентитета лица које није у стању да пружи личне податке или ради утврђивања идентитета пронађеног непознатог леша;

3) за предметима који су пронађени или нестали;

4) у другим случајевима, у складу са посебним законом.

Ако је пријављен нестанак лица, а постоје основи сумње да је то лице жртва кривичног дела, полицијски службеници дужни су да у сарадњи са другим надлежним органима, удружењима грађана и грађанима, без одлагања предузму мере и радње предвиђене овим и другим законима, у циљу његовог проналаска.

Мере циљане потраге

Члан 60.

Ради хапшења и спровођења надлежном органу лица за које се основано сумња да је учинило кривично дело за које је по закону прописана казна затвора од четири или више година и за којим је расписана међународна потерница, а у случају кад полицијски службеници другим мерама и радњама то лице не могу ухапсити, односно када би то било повезано са несразмерним тешкоћама, могу се према том лицу предузети мере циљане потраге применом посебних доказних радњи у складу са Закоником о кривичном поступку.

Мере циљане потраге, на предлог директора полиције, одобрава одлуком председник Врховног касационог суда, односно судија тог суда који је одређен да по овим предлозима одлучује у случају одсуства председника тог суда (у даљем тексту: овлашћени судија), у року од 72 часа од подношења предлога.

Предлог и одлука из става 2. овог члана сачињавају се у писаном облику.

Предлог садржи податке и чињенице које су од значаја за одлучивање о примени мера циљане потраге.

Одобрене мере могу се примењивати најдуже шест месеци, а на основу новог предлога могу се продужити још једанпут најдуже шест месеци.

У случају неприхватања предлога, председник Врховног касационог суда, односно овлашћени судија у образложењу одлуке наводи разлоге одбијања.

Кад разлози хитности то захтевају, мере циљане потраге може својим решењем наложити директор полиције, уз претходно прибављену усмену сагласност за почетак примене одговарајућих мера председника Врховног касационог суда, односно овлашћеног судије.

У овом случају писани предлог из става 3. овог члана, доставља се у року од 24 часа од добијања усмене сагласности.

Одлука о наставку примене одговарајућих мера, односно о њиховој обустави доноси се у року од 72 часа од подношења предлога.

Одлука о обустави одговарајућих мера мора бити писано образложена.

Подаци прикупљени мерама циљане потраге не могу се користити као доказ у кривичном поступку.

Подаци се по окончању циљане потраге достављају председнику Врховног касационог суда, односно овлашћеном судији, који је дужан да их уништи и о томе сачини записник.

Полицијске мере за отклањање непосредне опасности

Члан 61.

Полицијски службеници предузимају хитне мере које су неопходне за отклањање непосредне опасности за људе и имовину, кад те мере не могу правовремено да предузму други надлежни органи, о чему одмах обавештава те органе.

Полицијски службеници пружају помоћ органима државне управе, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, правним и физичким лицима у случају опште опасности изазване природним непогодама, епидемијама или другим облицима угрожавања.

У пословима из ст. 1. и 2. овог члана полицијски службеници учествују и у вршењу спасилачке функције и пружању прве помоћи људима и, с тим у вези, користи прописану опрему и спроводе обуку полицијских службеника који те послове обављају.

Ради постизања циљева из ст. од 1. до 3. овог члана, директор полиције може наложити предузимање мера из ст. од 1. до 4. овог члана и другим запосленима у Министарству.

Криминалистичко форензичка регистрација, узимање других узорака и криминалистичко форензичка вештачења и анализе

Члан 62.

Полицијски службеници надлежне организационе јединице Дирекције полиције у обављању полицијских послова овлашћени су да врше криминалистичко форензичку регистрацију, узимање других узорака, криминалистичко форензичка вештачења и анализе и друге доказне радње у складу са Закоником о кривичном поступку и другим законима и прописима.

Ближи начин поступања полицијских службеника у примени мера и радњи из става 1. овог члана, прописује министар.

Јавно расписивање награде

Члан 63.

Полиција јавно расписује награду за дато обавештење у циљу:

- 1) откривања и хапшења лица које је учинило кривично дело са тежом последицом;
- 2) проналажења несталог лица;
- 3) разрешавања других случајева када су таква обавештења неопходна.

Расписивање награде може се објавити у средствима јавног информисања или на други погодан начин.

Право на награду нема лице које је дало обавештење којим полиција већ располаже или ако се тим обавештењем није постигао циљ расписивања награде.

Право на награду немају полицијски службеници, ни чланови њихових породица.

Начин јавног расписивања награде прописује министар.

VII. ПОЛИЦИЈСКА ОВЛАШЋЕЊА

Заједничке одредбе о полицијским овлашћењима

Врсте полицијских овлашћења

Члан 64.

У обављању полицијских послова полицијски службеници у статусу овлашћених службених лица примењују полицијска овлашћења утврђена овим и другим законом.

Полицијска овлашћења јесу:

- 1) упозорење и наређење;
- 2) провера и утврђивање идентитета лица и идентификација предмета;
- 3) позивање;
- 4) довођење;
- 5) задржавање лица и привремено ограничење слободе кретања;
- 6) прикупљање обавештења;
- 7) привремено одузимање предмета;
- 8) преглед простора, објеката, документације и контрадиверзиони преглед;
- 9) заустављање и прегледање лица, предмета и саобраћајних средстава;
- 10) обезбеђење и преглед места догађаја;
- 11) употреба туђег саобраћајног средства и средства везе;
- 12) утврђивање присуства алкохола и/или психоактивних супстанци;
- 13) вршење безбедносних провера;
- 14) пријем нађених ствари;

- 15) употреба средстава принуде;
- 16) друга овлашћења предвиђена законом.

Начин примене полицијских овлашћења из става 2. овог члана прописује министар.

Услови за примену полицијских овлашћења

Члан 65.

Пре примене полицијског овлашћења полицијски службеник дужан је да се увери да су испуњени сви законски услови за примену овлашћења и одговоран је за ту процену.

Полицијски службеник примењује полицијска овлашћења по сопственој иницијативи, по наређењу надређеног службеника, по налогу јавног тужиоца или другог надлежног органа издатом у складу са другим посебним законом.

Кад је надређени службеник присутан, полицијска овлашћења примењују се по његовом наређењу, изузев ако нема времена да се чека на то наређење и мора се без одлагања поступити по сопственој иницијативи.

Приликом примене полицијских овлашћења полицијски службеник поступа у складу са законом и другим прописом и поштује стандарде постављене Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода, Основним принципима УН о употреби силе и ватреног оружја од стране службених лица која спроводе закон, Европским кодексом полицијске етике и другим међународним актима који се односе на Полицију.

На начин утврђен законом, ако је то у датој ситуацији могуће и не би угрозило извршење полицијског задатка, лице према коме се примењује полицијско овлашћење има право да буде упознато са разлозима за то, да укаже на околности које сматра битним с тим у вези, да буде упознато са идентитетом полицијског службеника, који се представља и легитимише, и да тражи присуство лица које ужива његово поверење.

Представљање пре примене овлашћења

Члан 66.

Полицијски службеник се, пре почетка примене полицијског овлашћења, представља показивањем службене значке и службене легитимације, а полицијски службеник у униформи само на захтев лица према коме примењује овлашћење.

Изузетно, полицијски службеник неће се представити на начин из става 1. овог члана ако околности примене полицијског овлашћења у конкретном случају указују да би то могло угрозити постизање законитог циља. У том случају полицијски службеник ће, током примене полицијског овлашћења, на своје својство упозорити речју: „Полиција“.

По престанку околности из става 2. овог члана полицијски службеник ће се представити на начин из става 1. овог члана.

Непристрасност, недискриминација, хуманост, поштовање људских права и омогућавање медицинске помоћи

Члан 67.

Полицијски службеник у примени полицијских овлашћења поступа непристрасно, пружајући свакоме једнаку законску заштиту и поступајући без дискриминације лица по било којем основу.

У примени полицијских овлашћења полицијски службеник поступа хумано и поштује достојанство, углед и част сваког лица и друга људска и мањинска права и слободе грађана дајући предност правима угроженог у односу на иста права лица које та права угрожава и водећи рачуна о правима трећих лица.

Полицијски службеник ће приликом примене полицијских овлашћења, на захтев лица према коме се овлашћење примењује, омогућити пружање медицинске помоћи од стране здравствене установе.

Трошкове пружања медицинске помоћи из става 3. овог члана, сноси Министарство.

Принцип сразмерности

Члан 68.

Примена полицијског овлашћења мора бити сразмерна потреби због које се предузима.

Примена полицијског овлашћења не сме изазвати веће штетне последице од оних које би наступиле да полицијско овлашћење није примењено.

Између више полицијских овлашћења примениће се оно којим се задатак може извршити са најмање штетних последица и за најкраће време.

Приликом примене средстава принуде настојаће се да њихова употреба буде поступна, односно од најлакшег према тежем средству принуде и, у сваком случају, уз минимум неопходне силе.

Примена овлашћења према војним лицима

Члан 69.

Овлашћења утврђена овим законом полицијски службеник примењује и према војним лицима и припадницима Безбедносно-информативне агенције, ако посебним прописом није другачије одређено.

О поступању из става 1. овог члана обавештава се одмах војна полиција, односно директора Безбедносно-информативне агенције.

Примена овлашћења према малолетним лицима

Члан 70.

Полицијска овлашћења према малолетном лицу примењују сви полицијски службеници, осим прикупљања обавештења у својству грађанина и саслушања малолетника у својству осумњиченог, која примењује полицајац за малолетнике.

Полицајац за малолетнике је полицијски службеник криминалистичке полиције који обавља послове превенције и сузбијања малолетничког криминала и који је завршио обуку у области права детета и малолетничког кривичног права.

Овлашћења из става 1. овог члана, примениће и други полицијски службеник који је завршио обуку у области права детета и малолетничког кривичног права, ако због околности случаја не може да поступа полицајац за малолетнике.

Према малолетним учиниоцима прекршаја поступају униформисани полицијски службеници који су завршили обуку у области права детета и малолетничког кривичног права.

Приликом примене полицијских овлашћења полицијски службеници дужни су да воде рачуна о достојанству личности малолетног лица, другим личним својствима и заштити његове приватности.

Начин примене полицијских овлашћења према малолетним лицима прописују министар унутрашњих послова и министар надлежан за послове правде.

Примена полицијских овлашћења према лицима која уживају дипломатско конзуларни имунитет

Члан 71.

Полицијски службеник дужан је да према лицу са дипломатско конзуларним имунитетом поступа у складу са потврђеним међународним уговорима.

Полицијски службеник дужан је да о поступању према лицу из става 1. овог члана, без одлагања, обавести непосредног руководиоца.

Услови и начин примене појединих полицијских овлашћења

Упозорење и наређење

Услови за примену упозорења

Члан 72.

Полицијски службеник упозориће лице које својим понашањем, деловањем или пропуштањем одређене радње може да доведе у опасност своју безбедност или безбедност другог лица или безбедност имовине, да наруши јавни ред или да угрози безбедност саобраћаја на путевима или кад се основано очекује да би то лице могло да учини или да изазове друго лице да учини кривично дело или прекршај.

Услови за примену наређења

Члан 73.

Наређење се може применити само у односу на понашања, односно делатности и чињења од којих непосредно зависи успешно извршавање полицијских задатака.

Наређења се примењују ради:

- 1) отклањања опасности за живот и личну безбедност људи;
- 2) отклањања опасности за имовину;
- 3) спречавања извршавања кривичних дела и прекршаја, хватања њихових учинилаца и проналажења и обезбеђења трагова тих дела који могу послужити као доказ;
- 4) одржавања јавног реда или успостављања нарушеног јавног реда;
- 5) безбедности саобраћаја на путевима;
- 6) запречавања приступа или задржавања на простору или објекту где то није дозвољено;
- 7) спречавања и отклањања последица у случају опште опасности проузроковане елементарним непогодама, епидемијама или других облика угрожавања опште безбедности;
- 8) спречавања угрожавања безбедности људи и имовине у другим случајевима утврђеним законом.

Начин примене упозорења и наређења

Члан 74.

Упозорења и наређења дају се усмено, писано или на други погодан начин, светлосним и звучним сигнаlima, руком и слично, с тим да њихово значење буде јасно изражено.

Провера и утврђивање идентитета лица и идентификација предмета

Услови за проверу идентитета лица

Члан 75.

Провера идентитета лица примениће се према лицу:

- 1) које треба ухапсити, довести, задржати или упутити надлежном државном органу;
- 2) од којег прети опасност која захтева полицијско поступање;
- 3) над којим се обавља преглед или претресање или се предузимају друге законом прописане мере и радње;
- 4) које се затекне у туђем стану, објекту и другим просторијама или у превозном средству које се прегледа и претреса, ако је провера идентитета потребна;
- 5) које неовлашћено прикупља податке о лицу, објекту или простору које се безбедносно штити;
- 6) које се затекне на простору или у објекту у којем је привремено ограничена слобода кретања, ако је провера идентитета потребна;
- 7) које пријављује извршење кривичног дела или прекршаја или учиниоце тих дела, односно пружа обавештења од интереса за рад полиције;
- 8) које својим понашањем изазива сумњу да је учинилац кривичног дела или прекршаја или да га намерава учинити или по свом физичком изгледу личи на лице за којим се трага;
- 9) које се затекне на месту извршења кривичног дела или прекршаја;
- 10) које се налази на месту на којем је из безбедносних разлога неопходно утврдити идентитет свих лица или претежног броја лица;
- 11) за које постоји захтев службених лица органа државне управе, правних или физичких лица.

Оправданим захтевом из става 1. тачка 11) овог члана сматра се захтев из којег је видљиво да су службеним лицима такви подаци неопходни за законито поступање или да је физичким лицима повређено неко право.

Полицијски службеник дужан је да упозна лице са разлогом провере његовог идентитета.

Изузетно од става 3. овог члана, полицијски службеник може ускратити грађанину обавештење о разлозима провере идентитета ако прикупља обавештења о кривичном делу које се гони по службеној дужности и ако би то могло угрозити постизање циља провере.

Начин провере идентитета лица

Члан 76.

Провера идентитета лица врши се увидом у личну карту или другу јавну исправу са фотографијом или електронски, када је лична карта носилац и стварног и електронског идентитета.

Изузетно од става 1. овог члана, провера идентитета може бити извршена на основу изјаве лица чији је идентитет проверен.

Лицу без личне карте, по утврђивању идентитета и права на личну карту, издаће се лична карта у прописаном поступку.

Провера идентитета може се извршити и без знања лица, ако постоје основи сумње да је то лице учинилац кривичног дела које се гони по службеној дужности.

Утврђивање идентитета лица

Члан 77.

Утврђивање идентитета лица врши се према лицу које код себе нема прописану исправу или се сумња у веродостојност такве исправе, ако се на други начин не може проверити његов идентитет, или на основу посебног захтева надлежног органа.

Идентитет се утврђује коришћењем података из форензичких евиденција, применом метода и употребом средстава криминалистичке тактике и форензике, медицинским или другим одговарајућим вештачењима.

Након извршеног утврђивања идентитета сачињава се извештај који се прослеђује подносиоцу захтева за утврђивање идентитета, у складу са законом, док се полицијским органима других држава са којима је ратификованим споразумима успостављена међународна полицијска сарадња, достављају и непосредни подаци о лицу, на њихов захтев, у складу са прописима који уређују област давања података о личности.

У циљу утврђивања идентитета лица полиција је овлашћена да јавно објави фоторобот, цртеж, снимак или опис лица.

Кад идентитет није могуће утврдити на други начин, полиција је овлашћена да објави фотографију лица које о себи не може дати податке, односно фотографију непознатог леша.

Идентификација предмета

Члан 78.

Идентификација предмета примењује се када је у поступку потребно да се утврде и провере обележја и својства предмета, као и однос између лица или догађаја и предмета.

Дирекција полиције овлашћена је да јавно објави фотографију, цртеж, снимак или опис предмета ако је то од значаја за успешно вођење поступка идентификације предмета.

Позивање

Услови и начин позивања на разговор

Члан 79.

Лице за које се основано претпоставља да располаже обавештењима неопходним за обављање полицијских послова може бити позвано на разговор.

У позиву се мора навести назив, место и адреса организационе јединице Дирекције полиције, разлог, место и време позивања као и упозорење да може бити доведено, а уколико се ради о осумњиченом и да има право на браниоца.

Кад је то пре упућивања позива познато, позив се, поред српског, сачињава и на другом језику и писму у службеној употреби којим се лице служи. Ако ово није било познато, на захтев лица које се одазвало позиву, садржај позива саопштиће му се на том језику.

О извршеном достављању саставља се потврда – доставница.

Лице које је позвано у складу са ст. од 1. до 3. овог члана, може бити доведено ако се не одазове позиву само ако је на то било упозорено у позиву и ако се ради о полицијским пословима из члана 30. став 2. тач. од 1) до 5) овог закона.

Време у којем се лице може позвати

Члан 80.

Лице које се налази у стану може се позвати у времену од 6 до 22 часа.

Изузетно, ако је то у интересу за поступак или по налогу надлежног органа, полицијски службеник може да позове лице од којег се тражи обавештење и ван времена предвиђеног у ставу 1. овог члана.

Посебни случајеви позивања

Члан 81.

Полицијски службеник овлашћен је, изузетно, да лице позове усмено или одговарајућим телекомуникационим средством, при чему је дужан да саопшти разлог позивања, а уз сагласност лица може и да превезе лице до службених просторија.

Лица се изузетно могу позвати и путем средстава јавног обавештавања када је то неопходно због опасности од одлагања, безбедности поступања или када се позив упућује већем броју лица.

Позивање малолетног лица обавља се достављањем писаног позива преко родитеља или старатеља.

Довођење

Довођење на основу писаног налога

Члан 82.

Лице може бити доведено на основу писане наредбе надлежног правосудног органа, односно налога по закључку о привођењу донетог у управном поступку (у даљем тексту: налог).

У смислу става 1. овог члана, лица се могу довести у просторије Министарства, другог надлежног државног органа или до места одређеног налогом.

Полицијски службеник лицу које треба довести уручује налог пре довођења.

Лицу за које се основано сумња да ће пружити отпор полицијски службеник ће уручити налог после довођења.

Пре довођења полицијски службеник овлашћен је да изврши преглед лица које доводи, као и да приликом довођења употреби средства за везивање ако су за то испуњени услови.

Лице може бити доведено у време од 6 до 22 часа.

Изузетно, кад је довођење неопходно ради предузимања полицијских послова који не трпе одлагање, ако је то у интересу за поступак или по налогу надлежног органа, лице се може довести и ван времена утврђеног у ставу 6. овог члана.

Довођење може бити предузето најраније шест часова пре одређеног рока за довођење, ако се мора извршити на подручју полицијске управе на којем је лице затечено.

Кад се довођење мора извршити ван подручја полицијске управе на којем је лице затечено, довођење може трајати најдуже 24 часа.

Довођење без писаног налога

Члан 83.

Без писаног налога полицијски службеник може довести лице:

- 1) чији идентитет треба утврдити;
- 2) за којим се трага;
- 3) које треба задржати у складу са законом;
- 4) које се није одазвало позиву само ако је у позиву упозорено да ће бити доведено;
- 5) које је затечено у извршењу кривичног дела које се гони по службеној дужности, а ради саслушања у својству осумњиченог у складу са Закоником о кривичном поступку;
- 6) ако је другим законом прописано довођење или привођење.

Лица према којима се не примењују одредбе о довођењу

Члан 84.

Одредбе о довођењу не примењују се према лицу чије је кретање знатно отежано због болести, изнемоглости или трудноће, као ни према лицу за које се оправдано претпоставља да би му се довођењем битно погоршало здравље.

О чињеницама из става 1. овог члана писаним путем обавештава се орган који је издао налог за довођење.

Одредбе о довођењу не примењују се према лицу које обавља такве послове који се не смеју прекидати све док му се не обезбеди одговарајућа замена.

О разлозима из ст. 1. и 3. овог члана, да се одредбе о довођењу не примене, одлучује непосредни руководиоца полицијског службеника које врши довођење, а ако се за разлоге сазнало тек на лицу места – само полицијски службеник, који о томе без одлагања обавештава свог непосредног руководиоца.

Права лица које се доводи

Члан 85.

Полицијски службеник дужан је да, пре довођења на језику који разуме, упозна лице које доводи о разлозима довођења, праву на обавештавање породице или других лица, као и о праву на браниоца.

Изузетно од става 1. овог члана, ако околности у конкретном случају указују да би то могло угрозити постизање законитог циља, полицијски службеник упознаће лице које доводи о својим правима након довођења.

Задржавање лица и привремено ограничење слободе кретања

Услови за задржавање

Члан 86.

Полицијски службеник ће задржати лице у случају када је то другим законом прописано.

Доношење решења о задржавању и поступање по жалби на донето решење из тачке 1. овог члана врши се у складу са законом на основу којег је задржавање одређено.

Задржавање се прекида кад престану разлози због којих је одређено, односно одлуком надлежног суда.

Ако је задржано војно лице, односно припадник Безбедносно-информативне агенције о томе се без одлагања обавештава војна полиција, односно директор Безбедносно-информативне агенције.

Задржавањем лица у смислу овог члана не сматра се време потребно да се лице које су предали страни органи безбедности или други органи Републике Србије, доведе и преда органу надлежном за даље поступање.

Начин поступања полицијских службеника према доведеним и задржаним лицима као и услове које треба да испуњавају просторије за задржавање прописује министар.

Права у случају задржавања

Члан 87.

О задржавању по одредбама овог закона или у примени закона о заштити државне границе или закона о безбедности саобраћаја на путевима, лице мора бити на свом матерњем језику или језику који разуме обавештено да је задржано и о разлозима за задржавање и поучено да није обавезно ништа да изјави, да има право на одговарајућу правну помоћ браниоца кога слободно изабере и да ће се на његов захтев о задржавању обавестити његови најближи.

Ако је лице из става 1. овог члана странац, мора на његовом матерњем језику или на језику који разуме да буде поучено и о томе да ће на његов захтев о задржавању бити обавештено дипломатско-конзуларно представништво државе чији је држављанин.

Полицијски службеник мора да одложи сва даља поступања до доласка браниоца, и то најдуже за два часа од како је лицу пружена могућност да обавести браниоца.

Привремено ограничење слободе кретања

Члан 88.

Полицијски службеник може, у складу са законом, привремено, а најдуже до осам часова од доношења одлуке, ограничити слободу кретања лицу на одређеном простору или у објекту, а ради:

- 1) спречавања извршења кривичних дела или прекршаја;
- 2) проналажења и хапшења учинилаца кривичних дела или прекршаја;

- 3) проналажења и хапшења лица за којима се трага;
- 4) проналажења трагова и предмета који могу послужити као доказ у кривичном и прекршајном поступку.

Одлуку о привременом ограничењу слободе кретања на одређеном простору или објекту доноси директор полиције или начелник полицијске управе односно лице које они за то овласте.

Привремено ограничење слободе кретања не може трајати дуже од остварења циља ради којег је овлашћење примењено.

За ограничење слободе кретања дужег од осам часова потребно је одобрење надлежног суда.

Посебни услови за привремено ограничење слободе кретања

Члан 89.

Полицијски службеник овлашћен је да привремено ограничи слободу кретања и задржавања лица на одређеном простору или у објекту, или да лица удаљи са простора или из објекта, у случајевима угрожавања безбедности изазваног елементарним непогодама или епидемијама и у другим случајевима неопходним за заштиту права на безбедност лица и њихове имовине док такво угрожавање траје.

Члан 90.

Привремено ограничење слободе кретања и трагање за лицима и предметима спроводи се применом полицијских криминалистичко – тактичких радњи које чине потера, преглед одређених објеката и простора, заседа, рација и блокада саобраћајних и других површина.

Тражење обавештења

Члан 91.

Полицијски службеник може тражити обавештења од лица у циљу спречавања и откривања кривичних дела или прекршаја и њихових учинилаца у складу са законом.

Лице није дужно да пружи тражено обавештење осим ако би тиме учинио кривично дело, на шта је полицијски службеник дужан да га упозори.

О обавештењима прикупљеним од грађана полицијски службеник сачињава службену белешку.

Привремено одузимање предмета

Услови за привремено одузимање предмета, потврда и вођење података

Члан 92.

Полицијски службеник привремено ће одузети предмет:

- 1) ако околности случаја указују да је одређени предмет намењен за извршење кривичног дела или прекршаја, потиче или је настао као последица извршења кривичног дела или прекршаја;
- 2) ако је одузимање предмета неопходно за заштиту опште безбедности;
- 3) који лице коме је одузета или ограничена слобода има код себе и може да га употреби за самоповређивање, напад или бекство;

4) ако је то одређено другим законом.

О привременом одузимању предмета полицијски службеник дужан је да изда потврду.

Потврда мора да садржи податке о привремено одузетом предмету по којима се предмет разликује од других предмета, као и податке о лицу од кога је предмет одузет.

Подаци о привремено одузетим предметима воде се у посебној евиденцији.

Чување и враћање привремено одузетих предмета

Члан 93.

Кад због својства привремено одузетих предмета чување у просторијама Полиције није могуће или је повезано са значајним тешкоћама, привремено одузети предмети могу се сместити или обезбедити на одговарајући начин, до доношења одлуке надлежног органа.

Под условима из става 1. овог члана, ако су привремено одузети предмети поверени или се налазе на чувању у Полицији, трошкове чувања сноси лице од кога је предмет привремено одузет.

Кад престану разлози због којих је предмет привремено одузет, ако другим законом или одлуком надлежног органа није друкчије одређено, привремено одузети предмет ће се вратити лицу од којег је одузет.

Лице из става 3. овог члана позива се да предмет преузме у року који не може бити краћи од месец дана.

Привремено одузета неексплодирана убојна средства, минско експлозивна средства, импровизоване експлозивне направе, као и друга средства опасна по живот и здравље људи, након криминалистичко форензичке обраде и вештачења, без одлагања се, уз помоћ надлежних органа, на за то предвиђеним местима уништавају.

Пре уништавања предмета из става 5. овог члана, прибавља се сагласност надлежног јавног тужиоца или другог надлежног органа, а након уништавања сачињава се записник.

Продаја привремено одузетих предмета

Члан 94.

Привремено одузети предмети могу се продати ако за даље поступање није надлежан суд или други орган управе кад:

1) предметима прети опасност од пропадања или значајан губитак вредности;

2) је чување и одржавање предмета повезано са несразмерно високим трошковима или тешкоћама.

Привремено одузети предмет може бити продат кад га позвано лице не преузме у одређеном року који не може бити краћи од месец дана, а лицу је било саопштено да ће предмет бити продат уколико га не преузме.

Привремено одузети предмети продају се на јавној лицитацији.

Уколико је привремено одузети предмет, предмет од значаја за наше културно наслеђе о томе се пре приступања јавној лицитацији, обавештава надлежна установа за заштиту културних добара.

Кад привремено одузети предмет није могао бити продат на одржаној јавној лицитацији или је очигледно да ће трошкови лицитације бити несразмерни са износом добијеним продајом или постоји опасност од пропадања предмета, привремено одузети предмет ће се продати у слободној продаји.

Ако се купац не може пронаћи у року од једне године, привремено одузети предмет може да се употреби као опште добро или уништи.

Средства остварена продајом привремено одузетог предмета приход су буџета Републике Србије.

Начин продаје, употребе или уништења привремено одузетих предмета прописује министар.

Преглед објеката, средстава, простора и документације и контрадиверзиони преглед

Члан 95.

Полицијски службеник овлашћен је да уђе и изврши преглед објеката, средстава, простора и документације ради:

- 1) спречавања извршења кривичног дела;
- 2) хапшења учиниоца кривичног дела;
- 3) поступања по дојави о присутности експлозивне направе или отклањања друге непосредне и озбиљне опасности за људе или имовину.

Члан 96.

Ако је потребно обезбедити заштиту безбедности људи и имовине, посебно обучени полицијски службеник може вршити редовни или ванредни контрадиверзиони преглед просторија, објеката, средстава, направа и других предмета.

Контрадиверзиони преглед обухвата преглед или откривање експлозивних средстава или направа, као и хемијско-биолошко-радиолошко-нуклеарни и други преглед.

Ако је могуће очекивати да би у просторијама, објектима или средствима, односно другим местима у непосредној близини, могло доћи до угрожавања безбедности људи и имовине сумњивим направама или предметима, као и кад до тог угрожавања дође, полицијски службеници могу простор, објекте, средство, односно место, да испразне и спрече приступ до њих и да их непосредно или уз употребу техничких средстава прегледају.

У случајевима из става 3. овог члана, посебно обучени полицијски службеник по проналаску сумњиве направе или предмета након неутрализације, може самостално или уз помоћ надлежних органа извршити њихов транспорт, односно на лицу места предузети мере на њиховом уништавању уколико непостоји други начин отклањања непосредне и озбиљне опасности по безбедност људи и имовине.

Приликом вршења прегледа, полицијски службеници могу од надлежног органа да захтевају да изврши надзор и предузме мере из своје надлежности.

Посебно обучени полицијски службеници овлашћени су да изврше и превентивни контрадиверзиони преглед.

На предлог посебно обученог полицијског службеника, који је извршио преглед, надлежна организациона јединица Дирекције полиције може дати

другим државним органима, правним и физичким лицима, општа и појединачна писана упутства за поступање у ситуацијама из става 3. овог члана.

Заустављање и прегледање лица, предмета и саобраћајних средстава

Члан 97.

Полицијски службеник овлашћен је да заустави и изврши преглед лица, предмета које лице носи са собом и саобраћајног средства:

- 1) када лице треба довести;
- 2) када је то неопходно ради проналаска предмета подобних за напад или самоповређивање;
- 3) када предузима мере трагања за лицима и предметима;
- 4) када предузима друге мере и радње у складу са Закоником о кривичном поступку.

Приликом заустављања полицијски службеник, пре него што приступи прегледу из става 1. овог члана, саопштава лицу да ли је заустављено ради вршења прегледа због превентивне контроле, због његовог или туђег прекршаја или кривичног дела или из другог безбедносног разлога.

Прегледом лица у смислу става 1. овог члана, сматра се увид у садржај одеће и обуће.

Прегледом саобраћајног средства у смислу става 1. овог члана, сматра се преглед свих отворених и затворених простора саобраћајног средства и предмета који се превозе.

Преглед предмета које лице носи са собом обухвата преглед предмета који су код лица или у његовој непосредној близини или предмета лица по чијем се налогу у његовој пратњи они превозе.

Преглед лица мора вршити лице истог пола, изузев када је неопходан хитан преглед лица ради одузимања оружја или предмета подобних за напад или самоповређивање.

Приликом прегледа полицијски службеници овлашћени су да користе техничка средства и службеног пса.

При предузимању мера из става 1. овог члана полицијски службеник овлашћен је да принудно отвори затворено саобраћајно средство или предмет који лице носи са собом.

Ако је вероватно да лице код себе, у саобраћајном средству или у предмету који носи са собом има предмете који могу послужити као доказ у кривичном или прекршајном поступку, полицијски службеник овлашћен је да задржи лице до прибављања наредбе за претресање, а најдуже шест часова.

Провера заставе, гоњење, заустављање, задржавање и спровођење пловила

Члан 98.

У обављању полицијских послова на рекама и унутрашњим водама полицијски службеник може, у складу са посебним прописима, да:

- 1) провери заставу пловила;
- 2) заустави пловило;
- 3) прегледа исправе пловила и лица на пловилу;

- 4) прегледа пловило;
- 5) гони пловило;
- 6) задржи пловило;
- 7) спроведе пловило надлежном органу.

Гоњење пловила из става 1. тачке 5) овог члана може започети ако се пловило не заустави након упућеног позива на заустављање видљивим светлосним, звучним или знаковима међународног сигналног кодекса и са удаљености која омогућава пријем позива.

Ако се пловило које се гони не заустави, полицијски службеник дужан је да га заустави маневром или употребом другог средства.

Обезбеђење и преглед места догађаја

Члан 99.

Кад полицијски службеник сазна за извршење кривичног дела, прекршаја или другог догађаја поводом којег је потребно непосредним опажањем утврдити или разјаснити чињенице, овлашћен је да обезбеди место догађаја до доласка службеног лица одговарајућег органа, односно изврши увиђај или реконструкцију догађаја, применом криминалистичко тактичких и техничких метода и средстава.

Изузетно, полицијски службеник може да изврши преглед места догађаја ради заштите од уништења предмета који могу послужити као доказ, задржавања лица и откривања учиниоца, помоћи оштећеном, као и прикупљању обавештења у вези са кривичним делом, прекршајем или догађајем, водећи рачуна да не наруши место догађаја.

Полицијски службеник овлашћен је до окончања прегледа, а најдуже шест часова, да задржи лице за које процени да може да пружи обавештења важна за разјашњавање догађаја или за предузимање спасилачких активности, ако је вероватно да се обавештења не би могла касније прикупити или се не би могло обезбедити присуство лица које може предузети спасилачке активности.

Ради заштите жртава кривичног дела, оштећених због прекршаја или другог догађаја и у циљу заштите интереса поступка, полицијски службеник овлашћен је да забрани снимање места догађаја.

Употреба туђег саобраћајног средства и средства везе

Члан 100.

Полицијски службеник може да се послужи саобраћајним средством и средством везе правног или физичког лица, ако на други начин не може да изврши превоз, односно успостави везу неопходну ради хватања учиниоца кривичног дела који се непосредно гони или ради превозења у најближу здравствену установу повређеног лица које је жртва кривичног дела, саобраћајне незгоде, елементарне непогоде или другог несрећног случаја.

Полицијски службеник се приликом примене овлашћења из става 1. овог члана обавезно представља показивањем службене значке и службене легитимације.

Власник превозног средства и средства везе којим се послужи полицијски службеник има право на накнаду трошкова и штете проузроковане њиховом употребом, чија висина не може бити нижа од тржишне.

Утврђивање присуства алкохола и/или психоактивних супстанци

Члан 101.

Ради утврђивања присуства алкохола и/или психоактивних супстанци у организму, полицијски службеник може лице за које сумња да је учинилац кривичног дела, прекршаја или учесник неког догађаја (у даљем тексту: учинилац дела) да подвргне испитивању помоћу одговарајућих средстава (алкометар, дрога тест и др.).

Учинилац дела дужан је да без одлагања поступи по налогу полицијског службеника и омогући вршење испитивања помоћу одговарајућих средстава из става 1. овог члана.

Уколико се из очигледно оправданих разлога не може извршити испитивање прописано у ставу 1. овог члана, полицијски службеник може лице да доведе ради стручног прегледа у одговарајућу здравствену установу.

Учинилац дела дужан је да се подвргне таквом прегледу.

Учинилац дела који након извршеног испитивања помоћу одговарајућих средстава (алкометар, дрога тест и др.) оспорава добијене резултате, може захтевати да се изврши анализа крви, односно крви и урина или других телесних материја, у одговарајућој установи, о сопственом трошку.

Захтев се подноси у писаној форми, на лицу места, у записник у коме су утврђени резултати испитивања.

Ако је утврђивањем спроведеним према одредбама овог члана утврђено да је под дејством алкохола и/или психоактивних супстанци, трошкове утврђивања сноси учинилац дела.

Анализу крви, урина и/или других телесних материја у циљу утврђивања садржаја алкохола и/или психоактивних супстанци у организму може вршити референтна здравствена установа или акредитована лабораторија Министарства.

Здравствена установа или акредитована лабораторија Министарства из става 8. овог члана дужна је да анализира крви, односно крви и урина или других телесних материја врши законито по правилима струке и на савестан начин.

Вршење безбедносних провера

Члан 102.

Безбедносна провера представља скуп мера и радњи којима се утврђује постојање или непостојање безбедносне сметње.

Безбедносна сметња је чињеница која онемогућава пријем у радни однос и рад у Министарству, пријем на стручно образовање, оспособљавање и усавршавање за потребе Полиције, односно друго право када је прописано посебним законом.

Ако другим прописом није другачије одређено, полицијски службеник има право да врши безбедносне провере:

- 1) кандидата за пријем у радни однос у Министарство;
- 2) кандидата за обуку у Центру за основну полицијску обуку;
- 3) кандидата за упис студената на високошколску установу за потребе полицијског образовања;
- 4) за запослене у Министарству;

5) за пријем у радни однос у другим државним органима, у складу са прописима који уређују ту област, и на захтев тог органа;

6) кандидата за пријем у детективску службу и службу приватног обезбеђења;

7) кандидата за држање и ношење оружја;

8) лица којима се одобрава приступ одређеним објектима, односно местима под посебном безбедносном заштитом;

9) у другим случајевима утврђеним посебним законом.

Безбедносна провера врши се по захтеву државног органа или другог лица, уколико је тај државни орган или друго лице законом овлашћено да обрађује врсту података коју тражи.

Приликом вршења безбедосне провере полицијски службеник примењује сва остала овлашћења прописана овим законом и другим прописима.

Прикупљени подаци и евиденције за сврху вршења безбедосне провере представљају податак са степеном тајности у складу са прописима који уређују ту област.

О извршеној безбедносној провери полицијски службеник сачињава извештај који оверава непосредни руководиоца.

Пријем нађених ствари

Члан 103.

Полицијски службеник дужан је да од налазача прими нађену ствар који могу угрозити безбедност грађана, новац и драгоцености односно опасну ствар (у даљем тексту: ствар) и о томе сачини записник, а налазачу изда потврду о пријему ствари.

Полиција је дужна да предузме све потребне мере за очување ствари и проналажење лица које је ствар изгубило.

Ако је лице које је ствар изгубило познато или се накнадно идентификује, полиција ће вратити ствар. Кад због својства ствари чување у просторијама полиције није могуће или је повезано са значајним тешкоћама Полиција ће ствар предати на чување и даље поступање надлежном органу или уништити.

На поступак са стварима примењују се одредбе овог закона о привремено одузетим предметима, а ближи начин поступања при пријему нађених ствари прописује министар.

Овлашћење Полиције да одреди боравак у Прихватилишту за странце

Члан 104.

Странцу коме није дозвољен улаз у земљу или коме је изречена мера безбедности протеривања, заштитна мера удаљења из земље или мера отказа боравка и забрана повратка у земљу, а којег није могуће одмах удаљити, може се, у складу са законом којим се уређују послови у вези са странцима, одредити боравак под надзором Полиције, у објекту одређеном за те намене за време које је неопходно за његово удаљење из земље.

За време трајања боравка полицијски службеници дужни су да према странцу поступају уз строго придржавање етичких принципа у вршењу полицијских послова.

Средства принуде и њихова употреба
Врсте средстава принуде и услови за употребу

Члан 105.

Средства принуде у смислу овог закона јесу:

- 1) физичка снага;
- 2) распршивач са надражујућим средством;
- 3) електромагнетна средства;
- 4) службена палица;
- 5) средства за везивање;
- 6) специјална возила;
- 7) службени пси;
- 8) службени коњи;
- 9) средства за запречавање;
- 10) уређаји за избацивање млазева воде;
- 11) хемијска средства;
- 12) посебне врсте оружја и средстава;
- 13) ватрено оружје.

Полицијски службеник средства принуде употребиће само ако се на други начин не може извршити задатак и то суздржано и сразмерно опасности која прети законом заштићеном добру и вредности, односно тежини дела које се спречава или сузбија.

Полицијски службеник увек ће употребити најблаже средство принуде којим се може постићи законити циљ, сразмерно разлогу употребе и на начин којим се службени задатак извршава без непотребних штетних последица.

Полицијски службеник ће пре употребе средства принуде на то упозорити лице према коме средство намерава да употреби, ако је то у датој ситуацији могуће и неће довести у питање извршење службене радње.

Полицијски службеници приликом употребе средстава принуде дужни су да чувају људске животе, проузрокују што мање повреда и материјалне штете, као и да осигурају да се помоћ повређеном или угроженом лицу што пре пружи и да његови најближи о томе што пре буду обавештени.

Полицијски службеници похађају обуку о употреби средстава принуде коју организује Министарство.

Употреба средстава принуде према групи лица

Члан 106.

Полицијски службеник овлашћен је да изда наређење групи лица да се разиђе ако се група противправно окупила или се противправно понаша или својим понашањем може да изазове насиље или нарушавање јавног реда.

Ако се група не разиђе, могу да се употребе следећа средства принуде:

- 1) физичка снага;
- 2) распршивач са надражујућим средством;

- 3) електромагнетна средства;
- 4) службена палица;
- 5) специјална возила;
- 6) службени пси;
- 7) службени коњи;
- 8) уређаји за избацивање млазева воде;
- 9) хемијска средства.

Средства из става 2. овог члана могу се употребити само по наређењу начелника полицијске управе, односно полицијског службеника кога начелник овласти.

Овлашћење из става 3. овог члана, по правилу се даје писано, а изузетно у хитним случајевима овлашћење се може дати и усмено.

Ограничења употребе средстава принуде

Члан 107.

Према лицима млађим од 14 година, очигледно болесним и изнемоглим лицима, тешким инвалидима и женама чија је трудноћа видљива, може се употребити физичка снага под условима утврђеним законом, а друга средства принуде само ако неко од тих лица ватреним оружјем, оруђем или другим опасним предметом угрожава живот лица.

Извештавање, контрола и одговорност у вези са употребом средстава принуде

Члан 108.

О свакој употреби средстава принуде полицијски службеник у писаном облику подноси извештај надређеном полицијском службенику што је пре могуће, а најкасније 24 часа од употребе средстава принуде.

Извештај из става 1. овог члана садржи податке о средству принуде и против кога је употребљено, разлогима и основу употребе и о другим чињеницама и околностима од значаја за оцену оправданости и правилности употребе средстава принуде.

Оправданост и правилност употребе средстава принуде оцењује овлашћени полицијски службеник или комисија састављена од најмање три члана.

У случају неоправдане или неправилне употребе средстава принуде, овлашћени полицијски службеник или комисија из става 3. овог члана предлаже руководиоцу организационе јединице предузимање законом утврђених мера.

Подаци о броју случајева употребе средстава принуде, разврстани према појединим средствима принуде, као и подаци о броју случајева неоправдане или неправилне употребе средстава принуде и мерама предузетим поводом тога, чине саставни део извештаја из члана 6. став 3. овог закона и доступни су јавности.

Ближа обележја средстава принуде, начин употребе средстава принуде, начин оцене оправданости и правилности употребе, контролу и вођење евиденција прописује министар.

Правна и друга помоћ у вези са употребом средстава принуде

Члан 109.

Кад су средства принуде употребљена у границама законом утврђених овлашћења, искључена је одговорност полицијског службеника које их је употребило.

Кад се против полицијског службеника води кривични поступак због употребе средстава принуде из става 1. овог члана или предузимања других мера и радњи у обављању полицијских послова, Министарство ће му обезбедити бесплатну правну и другу неопходну помоћ у току поступка.

Министарство ће обезбедити бесплатну правну помоћ и појединцу који је пружио помоћ полицијском службенику, ако је против њега покренут кривични поступак због радње учињене у вези са пружањем помоћи.

Полицијском службенику и појединцу који је пружио помоћ полицијском службенику који је употребио средства принуде Министарство је дужно да обезбеди сву потребну медицинску, психосоцијалну и другу неопходну помоћ.

Одредбе о појединим средствима принуде

Физичка снага

Члан 110.

Физичка снага може се употребити, ради одбијања напада, савлађивања отпора или спречавања самоповређивања лица.

Употребом физичке снаге, у смислу овог закона, сматра се употреба различитих захвата борилачких вештина или њима сличних поступака на телу другог лица којима се присиљава на послушност када су за то испуњени законом прописани услови.

Нападом се сматра свака радња предузета да се нападнути повреди или лиши живота, да се насилно уђе у објекат или простор око објекта у који је улаз забрањен или да се полицијски службеник омете или спречи у извршењу службене радње.

Отпором се сматра свако супротстављање законитим службеним мерама и радњама које се може вршити оглушивањем или заузимањем клечећег, седећег, лежећег или сличног положаја, пасивни отпор, или заклањањем или држањем за лице или предмет, отимањем, стављањем у изглед да ће се лице напасти, или предузимањем сличне радње, активни отпор.

Физичка снага употребљава се у складу са правилима вештине самоодбране, а са употребом се престаје чим престане напад или отпор лица према којем је употребљена.

Распршивач са надражујућим средством

Члан 111.

Распршивачи са надражујућим средством, могу се употребити ради одбијања напада или савлађивања активног отпора лица.

Употребом распршивача са надражујућим средством, у смислу овог закона, сматра се употреба спреј доза пуњених сузавцем или хемијском материјом блажег дејства од сузавца односно посебно намењене материје са неподношљивим мирисом.

Електромагнетна средства

Члан 112.

Електромагнетна средства, могу се употребити ради одбијања напада или савлађивања активног отпора лица.

Употребом електромагнетних средстава, у смислу овог закона, сматра се употреба електрошокера и електричне палице, који емитују електромагнетни импулс краткотрајног дејства.

Службена палица

Члан 113.

Службена палица може се употребити ради одбијања напада или савлађивања отпора лица, ако је употреба физичке снаге безуспешна или се не може постићи законити циљ.

Употребом службене палице сматра се задавање удараца или примена захвата на телу лица.

Ударци службеном палицом не смеју се задати у пределу главе, врата, кичменог стуба, грудног коша, трбушног зида, гениталија и зглобова, осим ако су такви ударци неопходно потребни ради заштите живота и тела.

Средства за везивање

Члан 114.

Средства за везивање могу се употребити ради спречавања напада, отпора, бекства или самоповређивања лица.

Употребом средстава за везивање, по правилу, сматра се везивање руку лица испред тела или иза леђа.

Када употребом средстава за везивање из става 2. овог члана није постигнута сврха везивања могу се везати и ноге.

Полицијски службеник употребиће средства из става 1. овог члана на начин да средство за везивање не наноси непотребну телесну бол или повреде везаном лицу.

Специјална возила

Члан 115.

Специјална возила могу се употребити ради успостављања нарушеног јавног реда, запречавања проласка лица и ради употребе хемијских средстава и ватреног оружја уграђеног на та возила.

Употребом специјалних возила сматра се избацивање воде под притиском са или без хемијских средстава, употреба уграђеног ватреног оружја, уклањање препрека и запречавање проласка лица. Посаде и специјална возила приликом употребе, штити потребан број полицијских службеника.

Специјалним возилима сматрају се возила за избацивање воде под притиском, оклопна возила са или без уграђене запречне ограде, хеликоптери, возила за уклањање препрека и друга возила посебне намене.

Уграђена хемијска средства и ватрено оружје могу се употребити само под условима, утврђеним овим законом.

Службени пас

Члан 116.

Службени пас може да се употреби као средство принуде у случајевима кад:

- 1) су испуњени услови за употребу физичке снаге или службене палице;
- 2) су испуњени услови за употребу ватреног оружја;
- 3) се успоставља нарушени јавни ред.

Употребом службеног пса сматра се пуштање пса према лицу и запречавање псима проласка лица.

Службени пас може бити употребљен:

- 1) са заштитном корпом и на повоцу;
- 2) са заштитном корпом и без повоца;
- 3) без заштитне корпе и на повоцу;
- 4) без заштитне корпе и без повоца.

Службени коњ

Члан 117.

Службени коњ може да се употреби као средство принуде, када су испуњени услови за употребу физичке снаге или службене палице, ради успостављања нарушеног јавног реда или запречавања проласка лица.

Употребом се сматра кретање службеним коњем или коњима према лицу или лицима ради њиховог раздвајања, потискивања или запречавања проласка лица.

Средства за запречавање

Члан 118.

Средствима за запречавање сматрају се средства за принудно заустављање возила и средства за запречавање проласка лица.

Приликом употребе, средства за запречавање штити потребан број полицијских службеника, које одреди њихов непосредни старешина.

Заустављање возила

Члан 119.

Средства за принудно заустављање возила могу се употребити ради:

- 1) спречавања бекства лица које је затечено у вршењу кривичног дела за које се гони по службеној дужности;
- 2) спречавања бекства лица које је лишено слободе или за које постоји налог за лишавање слободе;
- 3) спречавања незаконитог преласка државне границе возилом;
- 4) спречавања недозвољеног приступа возилу до објекта или подручја где се налазе лица која полицијски службеник обезбеђује;
- 5) спречавања бекства учесника у саобраћају који је учинио тежи прекршај из области безбедности саобраћаја односно тежи прекршај са

елементима насиља или изазвао саобраћајну незгоду, а није поступио по знаку полицијског службеника за заустављање возила.

Средствима за принудно заустављање возила сматрају се уређаји за те намене, као и бодљикаве траке и друга наменска средства којима се возило у покрету може принудно зауставити.

Испред постављених средстава за принудно заустављање возила на одговарајућој удаљености у складу са прописима о безбедности саобраћаја на путевима, поставља се прописана саобраћајна сигнализација, ако је то у датој ситуацији могуће.

Запречавање проласка лица

Члан 120.

Средства за запречавање проласка лица могу се употребити за пресецање и поделу простора приликом одржавања јавног реда и обезбеђивања јавних скупова, за блокаду одређеног простора или објекта, односно за ограничење, забрану или усмеравање кретања лица на јавним местима, одређеним подручјима или правцима.

Средствима за запречавање проласка лица сматрају се запречне ограде, специјална возила, службени пси, службени коњи и друга наменска средства којима се пролазак лица може запречити.

Уређаји за избацивање млазева воде

Члан 121.

Уређаји за избацивање млазева воде могу се употребити само под условима утврђеним за употребу средстава принуде према групи лица, која се противправно понаша тако да може изазвати насиље.

Уређај за избацивање воде може се користити тако да избацује концентрисани или распршен млаз воде.

Концентрисани млаз воде се према лицима може употребити на удаљености која неће угрозити њихов живот.

Вода коју избацују уређаји из става 1. овог члана, мора бити еколошки чиста, а изузетно може садржати дозвољене концентрације нешкодљивих хемијских средстава или раствора боје ради обележавања лица која нарушавају јавни ред.

Хемијска средства

Члан 122.

Хемијска средства могу се употребити ради одбијања напада и савлађивања отпора који се не могу обезбедити употребом физичке снаге и службене палице, ради успостављања нарушеног јавног реда, ради приморавања лица да напусти затворени простор, за решавање талачких ситуација и у случајевима кад су испуњени услови за употребу посебних врста оружја и експлозивних средстава или за употребу ватреног оружја утврђених овим законом.

Употребом хемијских средстава сматра се коришћење сузаваца за краткотрајну употребу и хемијских материја блажег дејства, који по престанку дејства не остављају последице за психофизичко и опште здравствено стање.

При употреби хемијских средстава у близини дечјих и старачких установа, болница, основних школа и прометних саобраћајница и лако запаљивих материјала предузимају се посебне мере заштите.

Хемијска средства не употребљавају се према лицима која се налазе у близини експлозивно-запаљивих материја, на великој висини и на сличним местима где би могао бити угрожен живот људи.

Одлуку о употреби хемијских средстава доноси руководилац који непосредно, у складу са планом, руководи ангажованим снагама.

Посебне врсте оружја и средстава

Члан 123.

Посебне врсте оружја и експлозивних средстава могу се употребити само ако су испуњени услови за употребу ватреног оружја утврђени овим законом, уколико је употреба ватреног оружја неуспешна или се не може постићи законити циљ.

Експлозивна средства није дозвољено употребити према малолетним лицима и лицима у маси.

Одлуку о употреби посебних врста оружја и експлозивних средстава доноси директор полиције, на основу претходно прибављене сагласности министра.

Ватрено оружје

Члан 124.

При обављању полицијских послова полицијски службеник може употребити ватрено оружје само ако употребом других средстава принуде не може постићи законити циљ у извршењу задатка и кад је апсолутно нужно да од себе или другог одбије истовремени противправни напад којим се угрожава његов или живот другог лица.

Противправни напад којим се угрожава живот полицијског службеника или живот другог лица у смислу става 1. овог члана сматра се напад ватреним оружјем, имитацијом ватреног оружја, опасним оруђем или напад другим предметом односно напад на неки други начин којим се може угрозити живот полицијског службеника или живот другог лица.

Нападом ватреним оружјем на полицијског службеника у смислу става 2. овог члана сматра се и само потезање ватреног оружја или покушај да се оно потегне.

Потезањем ватреног оружја у смислу става 3. овог члана сматра се покрет ватреним оружјем ради његовог доношења или стављања у положај за употребу, а покушајем потезања сматра се покрет учињен према ватреном оружју.

Употреба ватреног оружја није дозвољена кад доводи у опасност живот других лица, осим ако је употреба ватреног оружја једино средство за извршење задатака из става 1. овог члана.

Употреба ватреног оружја није дозвољена према малолетним лицима, осим у случају када је то једини начин за одбрану од непосредног напада или опасности.

Упозорење пре употребе ватреног оружја

Члан 125.

Пре употребе ватреног оружја полицијски службеник дужан је да лицу према коме ће употребити ватрено оружје изда наређење „Стој, полиција, пуцаћу!“.

У случају да лице не поступи по наређењу, полицијски службеник ће га упозорити пуцњем у ваздух, ако се тиме не угрожава безбедност људи.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана, полицијски службеник употребиће ватрено оружје без издавања наређења и упозоравајућег пуцња, уколико би то довело у питање одбрану од напада или отклањање опасности којом се угрожава његов живот или живот других лица.

Употреба ватреног оружја према возилу у покрету

Члан 126.

Полицијски службеник не сме употребити ватрено оружје према возилу у покрету, осим ако се то возило користи са циљем угрожавања живота или безбедности полицијског службеника или другог лица или ако се из тог возила употребљава ватрено оружје са циљем угрожавања живота или безбедности полицијског службеника или другог лица.

Употреба ватреног оружја у гоњењу пловила

Члан 127.

Када је неопходно да заустави пловило које гони на унутрашњим водама, полиција може према том пловилу да употреби ватрено оружје да би га зауставила и онемогућила бекство лица ради спровођења надлежном органу само ако то није постигла употребом других тренутно расположивих средстава.

Друга средства из става 1. овог члана могу бити звучна и светлосна сигнализација, вербално упозорење, издавање наређења и пуцњи упозорења под условом да не представљају опасност за друга лица.

Ватрено оружје неће се употребити ако то угрожава живот других или ако то није неопходно да се сачува или заштити нечији живот.

Употреба ватреног оружја према животињама

Члан 128.

Ватрено оружје може се употребити према животињама само кад од њих прети непосредна опасност од напада на живот и тело лица или опасност од угрожавања живота или здравља људи.

VIII. ЉУДСКИ РЕСУРСИ

Управљање људским ресурсима

Члан 129.

Функцију управљања људским ресурсима у Министарству обавља организациона јединица за људске ресурсе.

Функција управљања људским ресурсима једнако се примењује у свим организационим јединицама Министарства и обухвата област рада која подразумева израду стратегије и политика људских ресурса, анализу послова, израду каталога радних места и описа послова, спровођење конкурса, регрутацију и селекцију кандидата, каријерни развој и оцењивање запослених, обуку запослених, колективно преговарање и односе са синдикатима, здравствену и психолошку превенцију, безбедност и здравље на раду, радне односе, заступања, дисциплинске поступке, пензионисања и свеобухватно праћење индикатора квалитета управљања људским ресурсима.

Правила и начин управљања људским ресурсима прописује министар.

Члан 130.

Функција управљања људским ресурсима остварује се:

- 1) професионалним планирањем, регрутацијом, селекцијом и едукацијом при избору и током рада запослених у Министарству;
- 2) континуираним учењем и јачањем професионалне етике, интегритета и кредибилитета запослених у Министарству;
- 3) успостављањем и развојем система каријерног напредовања запослених у Министарству, заснованом на принципу управљања компетенцијама и учинком;
- 4) кроз заштиту и промовисање људских и мањинских права и слобода и равноправности, као и кроз примену Кодекса полицијске етике.

Обука, стручно оспособљавање и усавршавање**Члан 131.**

Обука запослених у Министарству, у смислу овог закона, а у сврху каријерног развоја, подразумева стицање и унапређење знања, вештина, ставова и понашања са циљем повећања ефикасности и ефективности у обављању полицијских и других унутрашњих послова.

Обука из става 1. овог члана спроводи се у организацији организационе јединице надлежној за послове управљања људским ресурсима и планира се и реализује кроз стручно оспособљавање и усавршавање, на основу исказаних потреба организационих јединица Министарства, као и на основу резултата добијених системом оцењивања.

Стручно оспособљавање реализује се путем основне полицијске обуке, специјалистичке обуке и полицијске обуке основног нивоа.

Стручно усавршавање запослених планира се и реализује у складу са програмом стручног усавршавања и у оквиру других облика стручног усавршавања.

Запослени у Министарству имају право да буду информисани о могућностима за стручно усавршавање и оспособљавање.

Министарство може спроводити обуку, стручно оспособљавање и усавршавање трећих лица, у складу са законом.

Члан 132.

Полазници који успешно заврше основну полицијску обуку дужни су да најмање пет година остану на раду у Министарству, док су полазници који успешно заврше специјалистичку обуку или обуку за лиценцу односно други вид специјалистичког сертификата, дужни да остану најмање три године на раду у Министарству или да накнаде трошкове стручног оспособљавања.

Критеријуме по којима ће се вршити избор кандидата за полазнике основне полицијске обуке и друге облике стручног оспособљавања, права, обавезе и одговорности полазника обука, праћење, оцењивање, полагање завршног испита и издавање уверења, менторски рад у основној и специјалистичкој обуци, самовредновање и вредновање основне и специјалистичке обуке и стручног усавршавања, издавачку делатност, пружање услуга према трећим лицима и друга питања у вези са обуком и друга права, прописује Влада.

Члан 133.

Стручно оспособљавање и усавршавање у Министарству остварује се према одговарајућим програмима и плановима обука.

Програме обука из става 1. овог члана, на предлог руководиоца организационе јединице надлежне за људске ресурсе, уз претходно прибављену сагласност директора полиције, доноси министар.

У складу са програмима из става 2. овог члана, надлежна организациона јединица утврђује и спроводи планове реализације појединих облика обука.

За потребе стручног оспособљавања и усавршавања, као и за потребе унапређења рада, Министарство остварује сарадњу са научним и образовним институцијама и бави се научно-истраживачким радом и издаваштвом.

Стручно образовање**Члан 134.**

Стручно образовање за потребе Министарства спроводи се у складу са прописима у области високог образовања.

Министарство може полицијског службеника упутити на образовање или усавршавање у високошколску установу у земљи или у иностранству, у складу са потребама Министарства.

Права и обавезе Министарства и полицијског службеника који се упуту на стручно образовање уређују се уговором.

Начин и услови заснивања радног односа**Начин заснивања радног односа****Члан 135.**

Радни однос у Министарству заснива се путем конкурса.

Изузетно од става 1. овог члана, радни однос државног службеника заснива се и премештајем по основу споразума о преузимању из другог државаног органа.

Радни однос у Министарству може се засновати само на местима која су предвиђена актом о унутрашњем уређењу и систематизацији, која нису попуњена и у случајевима када је попуна тог радног места у складу са донетим кадровским планом.

Конкурс је обавезан за заснивање радног односа у Министарству када је његово спровођење обавезно утврђено законом или актом из члана 9. став 2. овог закона.

Став 4. овог члана не примењује се у случајевима пријема кандидата са високошколских установа који се образују у складу са посебним студијским програмом за потребе Министарства по основу претходно закљученог уговора.

Поступак и начин спровођења конкурса прописује Влада.

Члан 136.

Ако је руководеће радно место упражњено, на предлог руководиоца организационе јединице који је надлежан да захтева попуну упражњеног радног места, у року од 30 дана од дана када је место упражњено, организациона јединица надлежна за управљање људским ресурсима расписује интерни конкурс за попуну тог радног места.

До попуне радног места у складу са ставом 1. овог члана – на то радно место распоређује се вршилац дужности, на предлог надлежног руководиоца.

За време вршења дужности руководиоца, запосленом припада плата предвиђена за радно место на којем обавља послове вршиоца дужности.

Услови за заснивање радног односа

Члан 137.

Лице које заснива радни однос у Министарству, поред општих услова за заснивање радног односа у државном органу, мора да испуњава и посебне услове, и то:

- 1) да је држављанин Републике Србије;
- 2) да има пријављено пребивалиште на територији Републике Србије – најмање пет година непрекидно пре дана подношења пријаве за заснивање радног односа;
- 3) да нема двојно држављанство – за она радна места на којима је прописано искључиво држављанство Републике Србије;
- 4) да не постоје безбедносне сметње за обављање послова у Министарству;
- 5) да испуњава критеријуме здравствене, психолошке и физичке способности, као и критеријуме компетенција за радно место за које конкурише.

Приликом заснивања радног односа Министарство води рачуна о заступљености националних мањина, у складу са законом.

Члан 138.

У радни однос у Министарство не може се примити лице:

- 1) против кога се води кривични поступак за кривична дела која се гоне по службеној дужности;
- 2) које је осуђивано због кривичног дела за која се гоне по службеној дужности;
- 3) које је осуђивано на казну затвора у трајању дужем од шест месеци;
- 4) коме је радни однос у државном органу престао због тешке повреде службене дужности правоснажном одлуком надлежног органа;
- 5) коме је радни однос у правном лицу са јавним овлашћењима престао због повреде радне обавезе или непоштовања радне дисциплине;
- 6) које је правоснажно осуђено за прекршај са елементом насиља или други прекршај који га чини недостојним за обављање послова у Министарству;
- 7) ако се у поступку вршења безбедносне провере утврде безбедносне сметње.

О лицу које жели да заснује радни однос у Министарству подаци се прикупљају у поступку вршења безбедносне провере.

Члан 139.

Министарство води јединствену кадровску евиденцију полицијских службеника, других запослених и кандидата која се примају у радни однос у Министарству, у складу са прописом којим се уређују евиденције и обрада података у области унутрашњих послова.

Безбедносна провера и утврђивање постојања безбедносних сметњи

Члан 140.

Оцену о постојању безбедносне сметње, након окончаног поступка безбедносних провера, предлаже организациона јединица која је извршила проверу, док коначну оцену доноси организациона јединица Дирекције полиције у чијем делокругу су ти послови.

Прикупљени подаци не могу се користити у друге сврхе.

Нивои безбедносних провера

Члан 141.

Безбедносна провера врши се на три различита нивоа, у зависности од обима података који су предмет провере.

Први ниво безбедносне провере врши се за лица из члана 102. ст. 3. тач. 1), 2), 3), 5), 7) и 8). овог закона.

Први ниво безбедносне провере подразумева обраду података из службених евиденција Министарства и прикупљање података непосредним оперативно-теренским радом.

Поступак безбедносне провере првог нивоа врши се за све запослене у Министарству на период од пет година.

Други ниво безбедносне провере врши се за руководиоце средњег нивоа на период од три године.

Други ниво безбедносне провере подразумева обраду података из става 3. овог члана, као и потпуну проверу података из евиденција других државних органа, органа државне управе, покрајинске аутономије, јединица локалне самоуправе и имаоца јавних овлашћења.

Трећи ниво безбедносне провере врши се за лица на положају, постављена лица, односно руководиоце високог и стратешког нивоа у Министарству, на период од две године.

Трећи ниво безбедносне провере подразумева обраду података из ст. 3. и 6. овог члана, као и података из евиденција других служби безбедности.

Безбедносне провере могу се вршити и на краћи период ако се за тим укаже потреба као и у другим случајевима прописаним законом.

Начин вршења безбедносних провера

Члан 142.

Лице над којим се врши безбедносна провера дужно је да попуни и потпише Упитник о идентификационим подацима.

Уколико лице из става 1. овог члана одбије да попуни и потпише Упитник о идентификационим подацима, сматраће се да је одустало од поступка заснивања радног односа, пријема на обуку за обављање послова полицајских службеника, уписа на високошколску установу за потребе полицијског образовања или права по другом пропису.

Изглед обрасца Упитника из става 1. овог члана прописује министар.

Упитник из става 1. овог члана садржи податке који су утврђени законом о евиденцијама и обради података у Министарству.

Захтев за покретање поступка безбедносне провере за кандидате за пријем у радни однос у Министарство и на стручно образовање, оспособљавање и усавршавање за потребе Полиције, подноси организациона јединица Министарства надлежна за људске ресурсе.

Захтев за вршење безбедносних провера по захтеву других органа, односно правних лица, подносе ти органи, односно лица у складу са посебним законом.

Ради утврђивања континуитета испуњености услова за рад у Министарству, односно захтев за покретање поступка безбедносне провере за запослене, подноси њихов непосредни руководилац, односно руководилац организационе јединице у коју је запослени упућен, уколико постоје основи сумње да код запосленог постоје безбедносне сметње.

Захтев из става 7. овог члана могу да поднесу и полицијски службеници Сектора унутрашње контроле и Службе за безбедност и заштиту података.

Захтев за покретање поступка безбедносне провере са Упитником доставља се на поступање надлежној полицијској управи по месту пријављеног пребивалишта лица које се проверава.

За поједина радна места у Министарству утврђена актом из члана 9. став 2. овог закона, у поступку вршења безбедносне провере обавезно је полиграфско испитивање.

Члан 143.

У поступку вршења безбедносне провере прикупљају се и проверавају подаци из Упитника из члана 142. став 1. овог закона, као и:

- 1) други подаци о особама са којима лице које се проверава живи у заједничком домаћинству, уз њихову писану сагласност;
- 2) подаци из казнене и других евиденција које воде надлежни органи;
- 3) подаци о оптужним предлозима, покренутим кривичним и прекршајним поступцима које воде надлежни органи;
- 4) информације о навикама, склоностима и понашању;
- 5) остали подаци од значаја за рад у Министарству.

Члан 144.

Безбедносна провера се врши на следећи начин:

- 1) непосредним разговором са лицем које се проверава;
- 2) увидом у службене евиденције и збирке података које воде надлежни органи;
- 3) непосредним разговорима са другим особама по процени полицијског службеника који врши проверу;
- 4) непосредним опажањем полицијског службеника који врши проверу.

Поступак провере врши се у року од 30 дана од дана пријема захтева за проверу.

Ако изабрано лице не ступи на рад у року од једне године од дана обављене безбедносне провере, надлежна организациона јединица која спроводи поступак заснивања радног односа, дужна је да прибави поновну безбедносну проверу.

За вршење безбедносних провера из члана 102. ст. 3. тач. 6), 7), 8) и 9), плаћа се такса у складу са посебним законом.

Изјава о дужностима и правима и полагање заклетве

Члан 145.

Полицијски службеник дужан је приликом пријема у службу да прихвати и потпише изјаву о дужностима и правима полицијских службеника.

На Дан полиције, полицијски службеници примљени у службу у претходној години, полагају заклетву која гласи: „*Заклињем се да ћу се доследно придржавати Устава и закона у вршењу полицијских послова и да ћу све своје снаге посветити очувању безбедности, заштити људских и мањинских права и слобода и савесно и одговорно служити грађанима Републике Србије*“.

Начин полагања заклетве полицијских службеника прописује министар.

Приправници

Члан 146.

Приправник је лице које први пут заснива радни однос у струци и оспособљава се за самосталан рад или лице које је завршило основну полицијску обуку.

Приправник заснива радни однос у својству приправника после спроведеног јавног конкурса.

Приправник стиче статус полицијског службеника по завршеном приправничком стажу и положеном стручном испиту.

Током приправничког стажа, приправник за полицијског службеника у статусу овлашћеног службеног лица обавезан је да заврши полицијску обуку основног нивоа најкасније у року од једне године од дана заснивања радног односа.

Приправнику престаје радни однос ако у прописаном року не положи стручни испит.

Програм, поступак и начин стручног оспособљавања приправника и полагање стручног испита прописује Влада.

Врсте радних места полицијских службеника

Члан 147.

Радна места полицијских службеника деле се на руководећа и извршилачка радна места.

Члан 148.

Руководећа радна места полицијских службеника класификују се у четири категорије у зависности од сложености послова, образовања, чина/звања, степена одговорности и овлашћења за доношење одлука, као и самосталности у раду, и то на руководећа радна места:

- 1) стратешког нивоа;
- 2) високог нивоа;
- 3) средњег нивоа;
- 4) оперативног нивоа.

Радна места из става 1. овог члана подразумевају послове руковођења и командовања, која обухватају: планирање, организовање, координацију,

контролу, оцењивање, анализирање, вредновање рада и информисање, као и друге послове од значаја за руковођење и командовање на захтеваном нивоу компетенција.

Радна места из става 1. овог члана, као и извршилачка радна места су сва радна места која подразумевају непосредно обављање полицијских и других унутрашњих послова, као и напредовање у оквиру одговарајућег распона чина/звања.

Напредовање у оквиру одговарајућег распона чина/звања врши се у складу са условима из члана 165. овог закона.

Мерила за распоред радних места из става 1. овог члана, прописује Влада.

Директор полиције

Члан 149.

Директора полиције поставља Влада на пет година, на предлог министра, по спроведеном јавном конкурсима и на начин предвиђен прописима о радним односима који важе за Министарство.

Директор полиције може бити изабран у највише два мандата.

Директор полиције може бити лице које:

- 1) испуњава опште услове за рад у државним органима предвиђене законом;
- 2) испуњава посебне услове прописане овим законом и актом из члана 9. став 2. овог закона;
- 3) има стечено високо образовање са најмање 300 ЕСПБ;
- 4) има најмање 15 година навршеног рада на полицијским пословима, на руководећим радним местима.

Мандат директора полиције престаје протеклом времена на које је изабран, престанком испуњавања услова за избор директора полиције, престанком радног односа по сили закона и из других разлога у складу са законом, оставком или разрешењем.

Директора полиције разрешава Влада, на образложени предлог министра, ако не оствари резултате рада у оквиру компетенција прописаних за то радно место.

Директор полиције има заменика.

Земеник директора полиције може бити лице које испуњава услове из става 3. овог члана.

За распоређивање и разрешење заменика директора полиције примењују се правила која важе за распоређивање и разрешење руководиоца стратешког и високог нивоа Дирекције полиције.

Распоређивање и разрешење руководиоца стратешког и високог нивоа Дирекције полиције

Члан 150.

Руководиоци стратешког и високог нивоа Дирекције полиције распоређују се по спроведеном интерном конкурсима.

Руководилац из става 1. овог члана распоређује се и разрешава решењем које доноси министар на предлог директора полиције, а на основу извештаја и рангирања кандидата по спроведеном интерном конкурсy.

Руководилац из става 1. овог члана разрешава се уколико не остварује резултате рада у оквиру компетенција радног места.

Министар може да затражи од директора полиције предлог за распоређивање руководиоца из става 1. овог члана у случају да је то радно место непопуњено дуже од шест месеци, односно предлог за разрешење руководиоца из става 1. овог члана у случају да исти не остварује резултате рада у оквиру компетенција радног места.

Предлог из става 4. овог члана директор полиције је у обавези да достави министру у року од три месеца.

Распоређивање и разрешење руководиоца средњег и оперативног нивоа Дирекције полиције

Члан 151.

Руководиоци средњег и оперативног нивоа Дирекције полиције распоређују се по спроведеном интерном конкурсy.

Руководиоца из става 1. овог члана решењем распоређује директор полиције, на предлог непосредног вишег руководиоца, а на основу извештаја и рангирања кандидата по спроведеном интерном конкурсy.

Руководиоца из става 1. овог члана решењем разрешава директор полиције по предлогу непосредно вишег руководиоца, уколико не оствари резултате рада у оквиру компетенција радног места.

Информисање о слободним радним местима

Члан 152.

Запослени имају право да буду информисани о слободним радним местима у Министарству за која је утврђено да постоји потреба за попуном.

Руководиоци одговарајућих организационих јединица дужни су да о свакој чињеници која је од утицаја на попуњеност радних места у организационој јединици којом руководе, одмах обавесте организациону јединицу надлежну за послове људских ресурса.

Запослени су дужни да о свакој намери промене радног места у Министарству обавесте непосредног руководиоца.

Радно време

Организација рада

Члан 153.

Полиција је организована тако да се полицијски послови обављају 24 часа дневно.

Радни дан, по правилу, траје осам часова. Радна недеља траје пет радних дана, односно 40 часова.

Изузетно од става 2. овог члана, у зависности од потреба службе, локалним приликама односно за поједине полицијске службенике тј. када се рад обавља у сменама, ноћу или кад природа посла и организација рада то захтева, министар може прописати и другачију организацију рада.

Распоред рада полицијских службеника

Члан 154.

Полицијски службеник дужан је у обављању полицијских послова да ради по посебном распореду рада (дневном или недељном) који одређује непосредни руководилац.

Непосредни руководилац из става 1. овог члана дужан је да обавести полицијског службеника о распореду и промени распореда радног времена најмање седам сати пре промене распореда радног времена.

Посебан распоред рада у смислу става 1. овог члана подразумева:

- 1) рад у сменама;
- 2) рад у турнусу;
- 3) рад суботама, недељама, празницима и другим нерадним данима;
- 4) рад ноћу;
- 5) учесталу нередовност;
- 6) прековремени рад;
- 7) приправност за рад.

Рад у смени, односно обављање посла наизменично у периодима преподневног (прва смена), послеподневног (друга смена) и ноћног дела дана (трећа смена), у смислу овог закона, подразумева редован радни циклус где запослени у току календарског месеца, у оквиру редовног месечног фонда радних сати, свој посао обавља наизменично у једном од наведених осмочасовних циклуса дана (у првој, другој или трећој осмочасовној смени), а на радном месту за које је одређено да се радна активност врши пуних 24 часа.

Рад у турнусу, у смислу овог закона, подразумева редован радни циклус где полицијски службеник у току календарског месеца, у оквиру редовног месечног фонда радних сати, свој посао обавља наизменично у периодима дужим или краћим од осам часова, а на радном месту за које је одређено да се радна активност врши пуних 24 часа (12 – 24 – 12 – 48 или сл.).

Рад ноћу, у смислу овог закона, подразумева редован радни циклус где полицијски службеник у току календарског месеца, у оквиру редовног месечног фонда радних сати, свој посао обавља у времену од 22 часа до 6 часова наредног дана.

Учестала нередовност, односно обављање посла у учесталим нередовностима, у смислу овог закона, подразумева редован радни циклус где полицијски службеник у току календарског месеца, у оквиру редовног месечног фонда радних сати, свој посао обавља наизменично у периодима где није могуће унапред утврдити време радног ангажовања, а на радном месту за које је одређено да се радна активност врши пуних 24 часа.

Прековремени рад

Члан 155.

Прековремени рад, у смислу овог закона, подразумева рад дужи од пуног радног времена у случају више силе, изненадног повећања обима посла и у другим случајевима када је неопходно да се у одређеном року заврши посао који није планиран.

Полицијски службеник, по правилу, не може да ради дуже од 12 часова дневно, укључујући и прековремени рад, при чему сам прековремени рад не може да траје дуже од осам сати недељно.

Ако полицијски службеник проведе на раду непрекидних 12 часова дневно, прековремени рад може трајати најдуже до окончања започетог посла, а максимално до додатних четири сата прековременог рада.

У случају сагласности руководиоца и полицијског службеника и у обостраном договору око распореда радног времена, прековремени часови могу се тромесечно обрачунати као слободни часови у односу 1:2, који се могу искористити најкасније у року од шест месеци од протеча тромесечја у коме су утврђени.

Руководилац је дужан да у случају прековременог рада обезбеди полицијском службенику превоз, односно накнади трошкове превоза од места становања до места обављања прековременог рада и обратно.

Приправност

Члан 156.

Полицијски службеник у обавези је приправности када околности посла и задатака то захтевају.

Приправност за рад, у смислу овог закона, подразумева стање спремности одзива на позив непосредног руководиоца или лица овлашћеног за позив за долазак на рад.

Приправност, односно околности које указују да полицијски службеник распоређен на одређено радно место мора бити доступан и приправан да, по позиву непосредног руководиоца или лица овлашћеног за позив, обави посао или задатак који је планиран и за који се очекивала потреба евентуалног ангажовања полицијских службеника са одговарајућег радног места, прописује министар.

Члан 157.

Рад полицијског службеника који је из приправности позван да обави посао или задатак рачуна се као прековремени рад.

Прерасподела радног времена

Члан 158.

Непосредни руководилац може да изврши прерасподелу радног времена када то захтева природа делатности, организација рада, боље коришћење средстава рада, рационалније коришћење радног времена и извршење одређеног службеног задатка у утврђеним роковима.

Прерасподела радног времена врши се у складу са прописима о раду.

Члан 159.

Полицијском службенику који ради по посебном распореду радног времена у смислу овог закона, коришћење недељног одмора може се одредити на други начин и у другом периоду, под условом да му се дневни и недељни одмор обезбеди у обиму утврђеном законом у року који не може да буде дужи од 30 дана.

Одмор у току дневног рада

Члан 160.

Полицијски службеник који ради у редовном режиму радног времена има право на одмор у току дневног рада у трајању од 30 минута.

Полицијски службеник који ради најмање десет часова дневно, има право на одмор у току рада у трајању од 45 минута.

Одмор из ст. 1. и 2. овог члана не може да се користи на почетку и на крају радног времена.

Време одмора из ст. 1. и 2. овог члана урачунава се у радно време.

Одмор из ст. 1. и 2. овог члана организује се на начин којим се обезбеђује да се рад не прекида, ако природа посла не дозвољава прекид рада, као и ако се ради са странкама.

Одлуку о распореду коришћења одмора у току дневног рада доноси непосредни руководилац.

Члан 161.

Непосредни руководилац дужан је да приликом организације ноћног рада и рада у сменама полицијским службеницима осигура дневни одмор од најмање 12 часова непрекидно.

Када је полицијске послове потребно обављати у непрекидном трајању, редовно радно време полицијских службеника који обављају такве послове може трајати дуже од осам часова у периоду од 24 часа, али не дуже од 12 часова.

Члан 162.

О распореду рада полицијских службеника води се евиденција.

Начин на који се полицијском службенику одређује рад по посебном распореду прописује министар.

Рад дужи од пуног радног времена, односно прековременог рада

Члан 163.

Изузетно, запослени, а нарочито полицијски службеник дужан је да по налогу надлежног руководиоца послове обавља и дуже од пуног радног времена односно времена утврђеног за прековремени рад, ако је то неопходно за успешно и правовремено обављање службеног посла, којим се обезбеђује непосредна заштита живота и здравља физичких лица или заштита имовине велике вредности или штићеног објекта, и ако запослени односно полицијски службеник на то пристане – а најдуже док не престане непосредно угрожавање односно док му се не обезбеди замена.

Одлагање или прекидање годишњег одмора

Члан 164.

Полицијском службенику директор полиције, начелник полицијске управе или лице које они овласте може да одложи или прекине коришћење годишњег одмора у сваком тренутку или доба дана у току коришћења или до отпочињања годишњег одмора, а ради обављања полицијских послова који не трпе одлагање.

У случају из става 1. овог члана полицијски службеник има право на накнаду стварних трошкова проузрокованих одлагањем, односно прекидом годишњег одмора.

Каријерни развој полицијских службеника

Члан 165.

У складу са системом каријерног развоја полицијских службеника:

1) одређивање чина/звања врши се према пословима радног места на које се запослени распоређује или премешта;

2) за стицање наредног чина/звања у оквиру истог нивоа потребно је да се испуни услов одговарајућег степена образовања, потребних година стажа проведених у претходном чину/звању, успешно завршене стручне обуке за чин/звање, као и одговарајуће годишње оцене;

3) за стицање наредног чина/звања непосредно вишег нивоа потребно је да се испуни услов одговарајућег степена образовања, потребних година стажа проведених у претходном чину/звању, успешно положен стручни испит за чин/звање, као и одговарајуће годишње оцене;

4) чин генерала полиције стиче се у складу са правилима каријерног развоја полицијских службеника за одређена руководећа радна места стратешког и високог нивоа.

Време проведено у чину/звању са нижом стручном спремом не урачунава се приликом израчунавања времена потребног за напредовање.

У године стажа потребне за напредовање у наредни чин/звање рачуна се искључиво време ефективно проведено на радном месту у претходном чину/звању.

Начин стицања чина/звања у Министарству и друга питања у вези са њиховим коришћењем, односно каријерним развојем, прописује Влада, у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Чинови и звања полицијских службеника и припадника ватрогасно-спасилачких јединица

Члан 166.

Полицијски службеници у статусу овлашћених службених лица имају следеће чинове:

1) са средњом стручном спремом – млађи водник полиције, водник полиције и водник I класе полиције;

2) са првим степеном високог образовања – заставник полиције, заставник I класе полиције и потпоручник полиције;

3) са другим степеном високог образовања – поручник полиције, капетан полиције, мајор полиције, потпуковник полиције, пуковник полиције и генерал полиције.

Полицијски службеници у статусу лица на посебним дужностима имају следећа звања:

1) са средњом стручном спремом – млађи полицијски референт, полицијски референт и виши полицијски референт;

2) са првим степеном високог образовања – млађи полицијски сарадник, полицијски сарадник и самостални полицијски сарадник;

3) са другим степеном високог образовања – виши полицијски сарадник, млађи полицијски саветник, полицијски саветник, самостални полицијски саветник, виши полицијски саветник и главни полицијски саветник.

Припадници ватрогасно-спасилачких јединица имају следеће чинове:

1) са средњом стручном спремом – млађи водник ватрогасац, водник ватрогасац и водник I класе ватрогасац;

2) са првим степеном високог образовања – млађи заставник ватрогасац, заставник ватрогасац и заставник I класе ватрогасац;

3) са другим степеном високог образовања – потпоручник ватрогасац, поручник ватрогасац, капетан ватрогасац, мајор ватрогасац, потпуковник ватрогасац и пуковник ватрогасац.

Оцењивање рада

Члан 167.

Рад запослених у Министарству оцењује се годишње, у два циклуса са једном закључном оценом.

Позитивне оцене јесу „довољан – 2“, „добар – 3“, „истиче се – 4“ и „нарочито се истиче – 5“, а негативна оцена је „недовољан – 1“.

Напредовање из члана 165. овог закона, може се остварити на основу трогодишње просечне оцене која не може бити нижа од „истиче се – 4“.

Мерила и начин оцењивања полицијских службеника и других запослених у Министарству прописује Влада.

Нespoјиви послови и делатности са полицијским пословима

Члан 168.

Запослени у Министарству не могу обављати послове којима комерцијализују знања и вештине стечена у Министарству.

Запослени у Министарству не могу обављати самосталну или друге делатности, вршити функцију или активности које су неспојиве са службеним дужностима, односно који могу изазвати сукоб интереса или утицати на непристрасност у раду.

Послове и делатности из ст. 1 и 2. овог члана, који су неспојиви са обављањем полицијских послова прописује министар.

Право на синдикално, професионално и друго организовање и деловање

Члан 169.

Полицијски службеници и остали запослени имају право на синдикално, професионално и друго организовање и деловање остварују на законом утврђен начин.

Полицијски службеници не могу бити чланови политичких странака, не могу се страначки организовати, нити политички деловати у Министарству.

Полицијски службеници не могу у униформи присуствовати страначким и другим политичким скуповима, изузев ако су радно ангажовани.

Поступање супротно одредбама из ст. 2. и 3. овог члана основ је за покретање поступка за утврђивање дисциплинске одговорности у смислу одредби овог закона којима се уређује дисциплинска одговорност запослених у Министарству.

Право на штрајк

Члан 170.

Запослени у Министарству имају право на штрајк у складу са законом и колективним уговором и слободно одлучују о свом учешћу у штрајку.

Полицијски службеници немају право на штрајк у случају:

- 1) ратног стања, ванредног стања, ванредне ситуације или стања повећаног ризика;
- 2) насилног угрожавања уставног поретка Републике Србије;
- 3) проглашења елементарне непогоде или непосредне опасности од њеног настанка на подручју две или више полицијских управа Министарства или на целој територији Републике Србије;
- 4) других непогода и несрећа које ометају нормално одвијање живота и угоржавају безбедност људи и имовине.

Запослени у Министарству, осим полицијских службеника из става 2. овог члана, могу почети штрајк ако се обезбеди минимум процеса рада који обезбеђује безбедност људи и имовине или је незаменљив услов живота и рада грађана.

Руководилац организационе јединице, најкасније десет дана пре почетка штрајка одређује запослене који су дужни да раде за време штрајка ради обезбеђивања минимума процеса рада, који не може бити мањи од 60% запослених.

Штрајк упозорења најављује се најкасније десет дана пре почетка штрајка, а штрајк се најављује достављањем одлуке о ступању у штрајк, најкасније 30 дана пре ступања у штрајк.

Уз одлуку о ступању у штрајк доставља се изјава организатора штрајка о начину обезбеђивања минимума процеса рада у складу са ставом 4. овог члана.

Одлуком о ступању у штрајк утврђују се: захтеви запослених, време почетка штрајка, место окупљања учесника у штрајку (ако се штрајк испољава окупљањем запослених) и штрајкачки одбор, који заступа интересе запослених.

Представници Министарства и штрајкачког одбора дужни су да од дана најаве штрајка, па све до самог окончања штрајка, преговарају ради споразумног и мирног решавања колективног спора, у складу са прописима о мирном решавању радних спорова и начелима узајамног поверења и заштите економских и социјалних интереса.

Ако се штрајк испољава окупљањем запослених, штрајк се организује и место окупљања одређује применом одредаба закона којим се уређује јавно окупљање.

Полицијски службеници који учествују у штрајку, не могу за време штрајка да носе оружје и друга средства принуде.

Право на стаж осигурања у увећаном трајању

Члан 171.

Поједина радна места у Министарству, применом посебних критеријума и мерила, утврђују се као радна места на којима се стаж из области пензијског и инвалидског осигурања у ефективном трајању рачуна са увећаним трајањем (у даљем тексту: стаж са увећаним трајањем).

Радно место, односно посао у Министарству на коме се рачуна стаж са увећаним трајањем, јесу:

1) послови који се након навршења одређених година живота и услед природе и тежине посла не могу више успешно обављати на начин и по стандардима захтеваним за ту професионалну делатност;

2) послови који подразумевају припадност специјалној и посебним јединицама по надлежности борбе против тероризма и најтежих облика криминала, и константну припремљеност за интервенцију, а чијим се извршавањем извршилац посла доводи у непосредну животну опасност;

3) послови који подразумевају припадност организационим целинама по надлежности борбе против криминала или које захтевају примену полицијских овлашћења или полицијских мера и радњи при посебно опасним активностима које извршиоца посла могу довести до непосредне животне или теже здравствене опасности;

4) послови који подразумевају униформисаност и примену полицијских овлашћења и полицијских мера и радњи, као и послови из области заштите и спасавања.

Радно место, односно посао у Министарству на коме се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, као и степен увећања стажа осигурања, утврђује се према прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

Престанак радног односа

Посебни случајеви престанка радног односа

Члан 172.

Поред случајева престанка радног односа по сили закона утврђених другим прописима, полицијском службенику, односно осталим запосленима, радни однос у Министарству престаје:

1) када се утврди да су подаци о испуњавању услова за заснивање радног односа из члана 137. овог закона лажни – даном утврђења ове чињенице;

2) када се утврди да је престао да испуњава услове за заснивање радног односа предвиђене чланом 138. став 1. овог закона, – даном утврђења ове чињенице;

3) када се утврди да је правноснажном пресудом осуђен на безусловну казну затвора у трајању дужем од шест месеци, за кривична дела која се гоне по службеној дужности – даном доношења решења о престанку радног односа;

4) ако је два пута узастопно оцењен негативном оценом – „не задовољава“;

5) ако одбије одлазак на лечење од болести зависности након коначне оцене и мишљења надлежне здравствене установе;

6) ако, након завршеног лечења од болести зависности, настану околности утврђене новом оценом и мишљењем надлежне здравствене установе које узрокују потребу даљег лечења, односно ако је полицијски службеник, односно други запослени својим понашањем спречавао своје оздрављење.

Престанак радног односа са правом на старосну пензију

Члан 173.

Полицијском службенику може престати радни однос и пре испуњења општих услова за стицање старосне пензије, а у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

Престанак радног односа са правом на инвалидску пензију

Члан 174.

Полицијском службенику код кога настану промене у здравственом стању проузроковане повредом на раду, професионалном болешћу, повредом ван рада или болешћу које се не могу отклонити лечењем или медицинском рехабилитацијом и које га чине неспособним за професионално вршење полицијских послова престаје радни однос у Министарству, са правом на инвалидску пензију.

Постојање неспособности у смислу става 1. овог члана, у сарадњи са органом вештачења Фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених, утврђује комисија при Заводу за здравствену заштиту радника Министарства, чије чланове именује министар.

Право на отпремнину

Члан 175.

Полицијском службенику који оствари право на пензију припада отпремнина у висини шест месечних плата, без пореза и доприноса, примљених за последњих шест месеци.

Солидарна помоћ

Члан 176.

Запослени имају право на солидарну помоћ за случај:

- 1) дуже или теже болести полицијског службеника и осталих запослених или члана њихове уже породице;
- 2) набавке ортопедских помагала и апарата за рехабилитацију полицијског службеника и осталих запослених или члана њихове уже породице;
- 3) здравствене рехабилитације полицијског службеника и осталих запослених;
- 4) настанка теже инвалидности полицијског службеника и осталих запослених;
- 5) набавке лекова за полицијског службеника и осталих запослених или члана њихове уже породице;
- 6) помоћ малолетној деци полицијског службеника и осталих запослених за случај смрти.

Висина помоћи у току године, у случајевима утврђеним у ставу 1. овог члана признаје се на основу уредне документације, коју ће процењивати надлежна служба Министарства, у складу са средствима обезбеђеним за исплату ове врсте помоћи, а највише до висине три просечне плате без пореза и доприноса по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку органа надлежног за послове статистике.

Члановима уже породице у смислу став 1. тач. 1), 2) и 5) овог члана сматрају се брачни друг, деца, браћа, сестре, родитељи, усвојилац, усвојеник,

старатељ под условом да живе у заједничком породичном домаћинству са запосленим.

Ближе услове и критеријуме за доделу као и висину солидарне помоћи запосленима у Министарству прописује министар.

Право на новчану и другу помоћ

Члан 177.

Министар може, приликом обележавања државних и других празника и у сарадњи са Фондом за солидарну помоћ, установити доделу новчане помоћи и друге помоћи породицама погинулих и тешко рањених полицијских службеника, као и других запослених, који су страдали у обављању службе или поводом обављања службе.

Награде и признања

Члан 178.

За остварене изузетне резултате у обављању полицијских послова, очувању и унапређењу безбедности, полицијским службеницима у Министарству додељују се награде и признања.

Награде и признања могу се додељивати и органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, другим органима и установама, невладиним и другим организацијама и појединцима, као и полицијским службеницима страних држава за остварену међународну полицијску сарадњу или успешно изведене акције на пољу сузбијања међународног криминала.

Врсте награда и признања, као и начин, критеријуме и мерила прописује министар.

Здравствена заштита запослених

Члан 179.

Полицијским службеницима у Министарству обезбеђена је здравствена заштита која се остварује кроз специфичну и превентивну здравствену заштиту.

Специфична здравствена заштита

Члан 180.

Полицијски службеници у Министарству уживају специфичну здравствену заштиту у мери у којој она није обезбеђена обавезним здравственим осигурањем, а проистиче из рада на пословима на којима су, сагласно акту о процени ризика, опасност по живот и здравље, одговорност и тежина, природа и посебни услови рада, од битног утицаја на смањење радне способности.

Специфичну здравствену заштиту запослених у Министарству, која се односи на пружање здравствених услуга у вези са претходним лекарским прегледима за упис у образовне институције Министарства, заснивањем радног односа и премештајем на другом радно место у Министарству, периодичним, ванредним, систематским и контролним лекарским прегледима, ради утврђивања професионалне и опште радне способности за даље обављање послова и пружањем стручне, техничке и кадровске помоћи организационим јединицама Министарства у извршавању задатака и послова, обавља Завод за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова у сарадњи са надлежном организационом јединицом Министарства за послове људских ресурса.

Начин спровођења и мере специфичне здравствене заштите прописује министар.

Трошкове специфичне здравствене заштите сноси Министарство.

Превентивна здравствена заштита

Члан 181.

Превентивну здравствену заштиту полицијских службеника у Министарству организује и спроводи организациона јединица Министарства надлежна за послове људских ресурса.

Психолошка здравствена заштита

Члан 182.

Запосленима у Министарству обезбеђена је психолошка заштита која се остварује кроз психолошку селекцију и класификацију и психолошку превенцију на примарном, секундарном и терцијарном нивоу.

Психолошку заштиту запослених кроз процес селекције кадрова приликом пријема у радни однос, уписа на курсеве, каријерног кретања кроз службу, класификацију и стратешко планирање кадра организује и спроводи организациона јединица Министарства надлежна за послове људских ресурса.

Критеријуме и начин поступања у пружању психолошко помоћи прописује министар.

Члан 183.

Запослени у Министарству, по потреби, може бити упућен у референтну здравствену установу на тестирање на присуство алкохола и/или психоактивних супстанци у организму.

Тестирање може бити редовно и ванредно.

Тестирање се спроводи на захтев руководиоца организационе јединице.

Плате

Утврђивање плате

Члан 184.

Плата запосленог у Министарству састоји се од основне плате, додатака на плату и пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање, у складу са законом.

Основна плата запосленог у Министарству састоји се од основице за обрачун и исплату плата коју утврђује Влада и коефицијената основне плате утврђених посебним актом Владе.

Врсте коефицијената основне плате

Члан 185.

Коефицијенти основне плате могу бити основни и додатни и уређују се актом из члана 184. став 2. овог закона.

Посебан распоред рада (рад у смени, рад у турнусу, учестала нередовност) вреднован је у коефицијенту за обрачун и исплату плата за радна места на којима се послови обављају у континуитету.

Члан 186.

Министар или лице које он овласти може за додатно остварени радни допринос, који значајно превазилази стандард редовног нивоа и квалитета радног ангажовања, посебно увећати запосленом коефицијент основне плате до 20% у месецу у коме је исти остварен.

Стандард редовног нивоа и квалитет радног ангажовања, као и критеријуме за значајно превазилажење или умањење оствареног резултата рада прописује министар.

Врсте додатака на плату**Члан 187.**

Полицијски службеник има право на додатак на плату и то за:

1) минули рад у висини од 0,4% од основне плате за време проведено на раду за сваку пуну годину остварену у Министарству, односно у другом државном органу или органу јединице локалне самоуправе или аутономне покрајине;

2) рад ноћу – за сваки сат рада у висини 28,6% вредности радног сата основне плате, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне плате;

3) рад на дан празника који није радни дан – за сваки сат рада у висини 121% вредности радног сата основне плате;

4) прековремени рад – за сваки сат рада који по налогу надлежног руководиоца ради дуже од пуног радног времена у висини 28,6% вредности радног сата основне плате;

5) приправност за сваки сат приправности у висини 10% вредности радног сата основне плате;

6) рад у смени или рад у турнусу – за сваки сат рада у висини 28,6% вредности радног сата основне плате, ако ради на пословима на којима се рад у смени или рад у турнусу обавља повремено;

7) додатно оптерећење на раду у непрекидном трајању:

(1) до 10 радних дана, месечно у висини 3% основне плате, односно у висини 4% основне плате ако замењује руководиоца,

(2) дужем од 10 дана, месечно у висини 6% основне плате, односно у висини 7% основне плате ако замењује руководиоца,

(3) дужем од 20 дана, месечно у висини 10% основне плате, односно у висини 12% основне плате ако замењује руководиоца.

Ако су се истовремено стекли услови по више основа за додатак на основну плату, проценат додатка не може бити нижи од збира процената по сваком од основа за додатак.

Право на накнаде**Накнаде трошкова запослених****Члан 188.**

Полицијски службеник у Министарству има право на накнаду стварних трошкова, и то:

1) за време које је провео на службеном путу у земљи или иностранству;

- 2) за упућивање у друго место рада, у земљи или иностранству;
- 3) за смештај и исхрану док ради и борави на терену.

Начин за остваривање права на накнаду из става 1. овог члана, као и њену висину прописује Влада.

Члан 189.

Запослени у Министарству има право на накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада у висини трошкова само на територији општине или града запослења.

Износ накнаде из става 1. не може бити већи од 20% просечне плате за претходну годину у Министарству, умањене за припадајуће порезе и доприносе.

Запослени нема право на накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада у случајевима:

- 1) да Министарство на други начин обезбеди запосленима могућност превоза за долазак и одлазак са рада;
- 2) да је актом органа јединице локалне самоуправе, односно града, омогућен запосленима долазак и одлазак са рада без накнаде.

Промена места становања након заснивања радног односа, не може да утиче на увећање накнаде за долазак и одлазак са рада, осим ако промена места становања није последица настала премештајем, односно распоређивањем запосленог на захтев Министарства због потребе службе, односно организације рада.

Начин остваривања права на накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада прописује Влада.

Право на накнаду у случају привремене спречености за рад

Члан 190.

Полицијском службенику, у случају привремене спречености за рад због професионалне болести или повреде на раду, као и у случају теже болести ван рада која животно угрожава запосленог, припада накнада плате у висини 100% основне плате коју би примио као да ради, увећане за додатак из члана 187. став 1. тачка 1) овог закона.

Листу тежих болести и повреда ван рада из става 1. овог члана, утврђује здравствена установа надлежна за заштиту запослених у Министарству.

Полицијском службенику у случају привремене неспособности за рад због болести или повреде ван рада, припада накнада плате у висини 85% основне плате коју би примио као да ради, увећане за додатак из члана 187. овог закона.

Разлику у накнади за време привремене спречености за рад из става 3. овог члана између висине накнаде која осигуранику припада по основу општих прописа о здравственом осигурању и накнаде прописане овим законом, сноси Министарство.

За остале случајеве привремене спречености за рад примењују се општи прописи из области здравственог осигурања.

У случајевима постојања основане сумње да запослени врше злоупотребу коришћења привремене спречености за рад, непосредни руководилац може, искључиво ради обезбеђења доказа, о томе да изврши теренску контролу, а потом се обрати надлежној здравственој установи ради утврђивања здравствене способности запосленог.

Право на накнаду трошкова сахране и једнократну новчану помоћ

Члан 191.

Ако полицијски службеник у обављању службе или поводом обављања службе изгуби живот, трошкове сахране у месту које одреди његова породица сноси Министарство.

Трошком из става 1. овог члана сматрају се:

- 1) трошкови превоза посмртних остатака до места сахране;
- 2) путни трошкови за два пратиоца;
- 3) трошкови гробног места;
- 4) остали уобичајени трошкови.

Члан 192.

У случају смрти полицијског службеника која је наступила као последица повреде на раду, професионалног обољења или опасне појаве, породица коју је издржавао полицијски службеник има право на једнократну новчану помоћ у висини од 36 просечних плата запослених у Министарству исплаћених у месецу који је претходио месецу када је наступио случај.

Обезбеђивање исхране и смештаја без накнаде

Члан 193.

Полицијском службенику коме су исхрана и смештај у функцији стицања и одржавања потребног нивоа психолошке и физичке спремности и обучености за успешно извршење послова и задатака, односно прописаних стандарда, критеријума и мерила за припадност одређеној јединици, услуга исхране и смештаја се по месту рада обезбеђује без накнаде.

Начин обезбеђивања исхране и смештаја без накнаде прописује министар.

Накнада плате

Члан 194.

Полицијски службеник има право на накнаду плате, у случају:

- 1) годишњег одмора;
- 2) плаћеног одсуства;
- 3) нераспоређености;
- 4) привремене удаљености са рада;
- 5) одсуствовања с рада на дан државног и верског празника који је нерадни дан;
- 6) војне вежбе и одазивања на позив војних и других државних органа, ако посебним прописом није другачије одређено.

Распоређивање запослених

Члан 195.

Распоређивање, у смислу овог закона, представља опредељивање радног места запослених у законом предвиђеним случајевима.

Акт о распоређивању се доноси приликом заснивања радног односа, након доношења новог акта из члана 9. став 2. овог закона, након преузимања од другог послодавца, по основу правноснажне судске пресуде, након положеног приправничког испита, по истеку периода мировања радног односа, након привременог удаљења са рада и након разрешења.

Премештај

Члан 196.

Запослени може бити трајно премештен на друго радно место у складу са условима и начином који је прописан актом о интерном конкурсy.

Изузетно, запослени се може трајно преместити, на предлог надлежног руководиоца, у случају када не остварује резултате рада, не остварује компетенције потребне за рад на радном месту на којем је распоређен или има трајно ограничење радне способности оцењено на инвалидској комисији.

Мерила за остваривање резултата рада из става 2. овог члана прописани су актом из члана 186. став 2. овог закона, као и актом којим се одређују компетенције запослених.

У случају из става 2. овог члана распоређивање се врши на радно место за које је предвиђено исто звање/чин, степен и врста образовања коју запослени има у тренутку премештаја.

Уколико не постоји упражњено радно место из става 4. овог члана, распоређивање се врши на основу степена и врсте образовања на радно место за које је предвиђено до два звања/чина ниже од звања/чина које запослени има.

Акт из става 3. овог члана донеће се у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 197.

За трајни премештај запосленог у случају када је раздаљина места рада од места премештаја, већа од 50 километара, неопходна је писана сагласност запосленог.

Изузетно од става 1. овог члана, запослени у Министарству може се трајно преместити на друго одговарајуће радно место и без његове сагласности у случају да се премештај врши на радно место у саставу полицијске управе где запослени ради или полицијске управе чија територијална надлежност обухвата место пребивалишта запосленог.

Привремени премештај

Члан 198.

Запослени уз своју писану сагласност може бити привремено премештен на друго радно место, на образложени предлог руководиоца организационе јединице.

Привремени премештај из става 1. овог члана могућ је због замене одсутног запосленог, повећаног обима посла, привремено ограничене радне способности или обављања послова радног места до окончања конкурсног поступка, при чему запослени који се премешта задржава сва права радног места са кога је премештен, ако је то за њега повољније.

Привремени премештај траје најдуже шест месеци.

Изузетно, привремени премештај у случају привременог ограничења радне способности траје до коначне оцене радне способности, а најдуже годину дана.

После истека времена на које је привремено премештен запослени се враћа на радно место са кога је премештен.

Жалба на решење о привременом премештају не одлаже извршење.

Члан 199.

У периоду привременог премештаја запослени задржава сва права радног места са којег је премештен, ако је то за њега повољније.

После истека времена на које је привремено премештен запослени се враћа на радно место са којег је премештен.

Услови за упућивање у другу организациону јединицу

Члан 200.

Упућивање, у смислу овог закона, представља привремену промену посла – без промене радног места, у циљу обављања конкретног службеног посла или задатка на одређеном радном месту, где се од упућеног лица захтевају посебне стручне, организационе и друге способности.

Упућивање запосленог може се извршити једанпут само уз његову претходну сагласност.

Упућивање траје најдуже годину дана или док трају околности које су га узроковале.

Решењем о упућивању утврђују се права и обавезе проистекле из упућивања.

Правила о упућивању полицијских службеника прописује министар.

Члан 201.

Полицијски службеник може бити упућен на рад у иностранство, на основу утврђених правила о међународној полицијској сарадњи, у складу са одредбама овог закона.

IX. ДИСЦИПЛИНСКА ОДГОВОРНОСТ

Одговорност за повреде службене дужности

Члан 202.

За лаке и тешке повреде службене дужности полицијски службеници и остали запослени у Министарству одговарају дисциплински.

Члан 203.

Полицијски службеници и остали запослени у Министарству одговарају за повреду службене дужности ако послове и задатке не обављају савесно, стручно и у предвиђеним роковима, ако се не придржавају Устава, закона, других прописа и правила о понашању за време службе, као и за повреде којима изван службе нарушавају интересе и углед Министарства.

Полицијски службеници и остали запослени у Министарству одговарају за повреде службене дужности.

Одговорност за кривично дело, као и прекршајна одговорност, не искључују истовремено и дисциплинску одговорност за исту радњу која је

предмет дисциплинског поступка уколико радња кривичног или прекршајног поступка уједно представља и повреду службене дужности.

Ослобађење од кривичне, односно прекршајне одговорности, не претпоставља ослобађање од дисциплинске одговорности, која је за предмет имала исту радњу, ако је радња квалификована и као повреда службене дужности.

Права запосленог у дисциплинском поступку

Члан 204.

Запослени у току дисциплинског поступка има право на браниоца, право да учествује у поступку, да се изјасни о доказима, да предлаже доказе и да се изјасни о предложеним и изведеним доказима.

Сходна примена других прописа и ближе уређивање дисциплинске одговорности

Члан 205.

На питања вођења дисциплинског поступка која нису уређена овим законом и прописима донетим на основу овог закона примењују се одредбе прописа којим се уређује општи управни поступак.

Лаке повреде службене дужности

Члан 206.

Лаке повреде службене дужности јесу:

- 1) неоправдани недолазак на посао у одређено време и одлазак са посла пре истека радног времена, најмање три пута у року од месец дана;
- 2) непрофесионалан однос према грађанима или запосленима за време рада;
- 3) несавесно и неуредно чување службених списа и података;
- 4) неоправдано изостајање са посла до три радна дана у току једне календарске године;
- 5) неуредан изглед, односно неношење или непрописно ношење униформе и оружја;
- 6) поступање противно налогу или упутству за обављање послова које је изазвало или могло да изазове штетне последице мањег значаја;
- 7) непружање стручне помоћи странкама у остваривању њихових права.

Тешке повреде службене дужности

Члан 207.

Тешке повреде службене дужности јесу:

- 1) одбијање извршења или неизвршавање законитог наређења руководиоца издатог током вршења или поводом вршења задатка;
- 2) самовољно напуштање радног места;
- 3) противправна примена полицијских овлашћења или злоупотребе статуса полицијског службеника;
- 4) издавање или извршавање противправног наређења;

- 5) непредузимање или недовољно предузимање мера из своје надлежности за безбедност лица, имовине и поверених ствари;
- 6) онемогућавање, ометање или отежавање извршавања службених задатака;
- 7) понашање које штети угледу Министарства;
- 8) спавање на радном месту, односно заузимање таквог положаја којим се онемогућава успешно вршење полицијских послова у току извршавања полицијског задатка;
- 9) долазак на посао под утицајем алкохола, опојних дрога и других психоактивних супстанци, односно конзумирање алкохола, опојних дрога и других психоактивних супстанци у току радног времена;
- 10) одавање података који носе ознаку тајности;
- 11) непрописно, неправилно или ненаменско коришћење, губљење или оштећење техничке или друге опреме, односно средстава којима је запослени задужен или их користи у обављању службених задатака, услед намере или грубе непажње;
- 12) бављење пословима који су неспојиви са службеном дужношћу;
- 13) оступање супротно одредбама које се односе на синдикално, професионално и друго организовање и деловање;
- 14) одбијање, неоправдано неодрживање или избегавање прописаног здравственог прегледа или злоупотреба права одсуствовања у случају болести;
- 15) одбијање, неоправдано неодрживање или избегавање стручног оспособљавања, усавршавања или друге обуке на коју се запослени упућује у сврху потребе посла или послодавца;
- 16) незаконит, несавестан, немаран рад или пропуштање радње за коју је запослени овлашћен, а које су проузроковале или су могле да проузрокују штету или незаконитост у раду;
- 17) повреда права запослених;
- 18) неоправдано изостајање са посла преко три радна дана у току једне календарске године;
- 19) самоиницијативно иступање полицијских службеника и осталих запослених у јавности и средствима јавног информисања у вези с радом, које је изазвало или би могло да изазове штетне последице по углед Министарства;
- 20) спречавање или ометање спровођења кривичног или другог поступка пред надлежним судом;
- 21) непријављивање кривичног дела, прекршаја или повреде службене дужности;
- 22) онемогућавање или ометање обављања послова унутрашње контроле;
- 23) непоступање по предложеним мерама Сектора унутрашње контроле за отклањање утврђених незаконитости;
- 24) негативан резултат теста интегритета;
- 25) непријављивање промене у имовинском картону;
- 26) свако друго понашање или околност која штети угледу службе;

- 27) чланство у политичким странкама и организацијама, страначко организовање или политичко деловање у Министарству;
- 28) изражавање својих политичких уверења на раду;
- 29) лажно пријављивање повреда службене дужности.

Дисциплинске мере и поступак

Дисциплинске мере за лаке повреде службене дужности

Члан 208.

За лаке повреде службене дужности може се изрећи једна од следећих дисциплинских мера:

- 1) писана опомена;
- 2) новчана казна у износу од 10% до 20% од месечне основне плате увећане за минули рад остварене у месецу у ком је решење о утврђеној дисциплинској одговорности постало коначно.

Дисциплинске мере за тешке повреде службене дужности

Члан 209.

За тешке повреде службене дужности могу се изрећи следеће дисциплинске мере и то:

- 1) новчана казна у износу од 20% до 40% од основне плате увећане за минули рад у времену од два до шест месеци;
- 2) распоређивање на друго радно место на којем се обављају послови за које је као услов прописана непосредно нижа стручна спрема у трајању од шест месеци до две године;
- 3) заустављање у стицању непосредно вишег чина/звања од 2 до 4 године;
- 4) губљење стеченог чина /звања и одређивање непосредно нижег чина/звања у стручној спреми;
- 5) престанак радног односа.

Надлежност за покретање и одлучивање у дисциплинском поступку

Члан 210.

Дисциплински поступак се спроводи као првостепени и другостепени поступак.

Дисциплински поступак у првом степену покреће руководицац или лице које он овласти.

Лица из става 2. овог члана овластиће полицијског службеника – дисциплинског старешину да води дисциплински поступак и одлучује о дисциплинској одговорности полицијских службеника и осталих запослених, који мора бити дипломирани правник – мастер, односно дипломирани правник или други запослени који има стечено високо образовање са најмање десет година радног искуства у струци.

У дисциплинском поступку о одговорности полицијског службеника и осталих запослених одлучује се решењем, а о питањима у току поступка закључком, ако прописима којима се уређује општи управни поступак није другачије прописано.

Против првостепених дисциплинских решења лице против којег се води поступак и лице које је покренуло поступак имају право приговора Дисциплинској комисији у року од осам дана од дана уручења решења.

Дисциплинска комисија је колегијални орган који одлучује по приговорима на првостепене одлуке дисциплинских старешина.

Дисциплинска комисија одлучује у већу од три члана, од којих су председник и један члан из Министарства, а један члан је представник јавности.

Председника, чланове и секретаре Дисциплинске комисије именује министар посебним актом.

Начела за спровођење дисциплинског поступка

Члан 211.

Дисциплински поступак спроводи се у складу са одредбама овог закона, а у оним питањима која нису уређена овим законом примењују се одредбе закона којима се уређује општи управни поступак.

Дисциплински поступак је хитан и јаван.

Првостепени поступак за утврђивање лаких повреда службене дужности окончава се најкасније у року од 60 дана од дана покретања поступка.

Одлуком овлашћеног лица које води и одлучује у дисциплинском поступку може се у изузетним случајевима искључити јавност, ако то захтева потреба чувања података са ознаком поверљивости и тајности или из других оправданих разлога.

Начин спровођења дисциплинског поступка и друга питања која су од значаја за рад дисциплинских органа прописује Влада.

Члан 212.

Полицијски службеник и остали запослени имају право да благовремено буду обавештени о покренутом дисциплинском поступку, као и о доказима који су приложени уз иницијативу за покретање дисциплинског поступка.

Полицијски службеник и остали запослени против којих је покренут дисциплински поступак имају право да учествују у том поступку, да се у поступку изјашњавају на доказе, предлажу доказе и износе чињенице и тврдње у вези са предложеним и изведеним доказима.

Полицијски службеник и остали запослени у дисциплинском поступку имају право на заступника који у том поступку има положај пуномоћника.

Лице које води дисциплински поступак дужно је, на захтев полицијског службеника или другог запосленог против којег се води поступак, омогућити учествовање представника синдиката чији је члан, који у том поступку има положај изједначен с положајем заступника.

Члан 213.

Право на разгледање и умножавање списа имају странке у поступку, као и особе које учине вероватним свој правни интерес за то.

Разгледање и умножавање списа одобрава и надзире особа надлежна за вођење дисциплинског поступка.

Члан 214.

Првостепени и другостепени дисциплински органи нису обавезани правном квалификацијом повреде службене дужности утврђену закључком о

покретању дисциплинског поступка, већ су приликом доношења одлуке о дисциплинској одговорности везани за чињенично стање утврђено у току дисциплинског поступка.

Ако у поступку утврди другачије чињенично стање у односу на чињенично стање утврђено у закључку о покретању дисциплинског поступка, запосленом се мора дати могућност да се о новом чињеничном стању изјасни.

Застарелост

Члан 215.

Покретање дисциплинског поступка за лаке повреде службене дужности застарева протеком шест месеци од дана извршења, а за тешке повреде службене дужности протеком једну годину од дана извршења.

Вођење дисциплинског поступка за лаке повреде службене дужности застарева протеком шест месеци од покретања дисциплинског поступка, а за тешке повреде службене дужности – једну годину од покретања дисциплинског поступка.

Рокови застарелости прописани законом не теку за време када због природе болести или других околности дисциплински поступак није било могуће покренути, односно водити.

О прекиду поступка због немогућности његовог покретања или вођења доноси се посебан закључак.

Застаревање вођења поступка прекида се сваком радњом усмереном ка одлучивању о дисциплинској одговорности или законитости и уставности неког акта, због одсуства лица против кога је поступак покренут или из других оправданих разлога, па стога након сваког прекида рок застарелости наставља да тече.

О прекиду поступка доноси се посебан закључак.

У сваком случају апсолутна застарелост вођења поступка наступа протеком двоструког времена колико је према закону прописано за застарелост вођења дисциплинског поступка, у зависности да ли је у питању лака или тешка повреда.

Критеријуми за изрицање дисциплинске мере

Члан 216.

При одређивању врсте дисциплинске мере узимају се у обзир тежина и карактер извршене повреде и настале последице, степен одговорности запослених, околности под којима је повреда извршена, као и субјективне и објективне околности на страни запосленог.

Разлози и поступак привременог удаљења из службе

Члан 217.

Полицијски службеник и остали запослени привремено се удаљавају са рада кад је против њих одређен притвор, почев од првог дана притвора.

Удаљење из става 1. овог члана траје док траје притвор и за то време полицијском службенику и осталим запосленима припада накнада основне плате у висини од 1/4, односно 1/3 ако једини издржавају породицу.

Полицијски службеник и остали запослени у Министарству могу бити привремено удаљени с рада, на образложени предлог руководиоца, када је против њих донета наредба о спровођењу истраге за кривично дело за које се

гони по службеној дужности, или покренут дисциплински поступак због тешке повреде службене дужности и уколико би њихово присуство на раду штетило интересима службе, уз посебно образложење.

Удаљење из става 3. овог члана може трајати до правноснажног окончања кривичног поступка, односно до окончања дисциплинског поступка и за то време полицијски службеник и остали запослени имају право на накнаду у висини 1/2 плате, односно 2/3 плате ако једини издржавају породицу.

О привременом удаљењу са рада одлучује министар или лице које он овласти.

О привременом удаљењу са рада за полицијске службенике и запослене у полицијској управи одлучује начелник полицијске управе.

Против решења о удаљењу полицијски службеник и остали запослени могу поднети жалбу Жалбеној комисији Владе, у року од осам дана од дана уручења решења о удаљењу.

Жалба не одлаже извршење решења.

Полицијском службенику који је удаљен са рада одузима се службена значка, службена легитимација, оружје и друга средства која су му поверена за обављање послова, док траје привремено удаљење.

Накнаду разлике до пуног износа плате у случају удаљења због покренутог дисциплинског поступка имају полицијски службеник и остали запослени искључиво уколико су у дисциплинском поступку ослобођени одговорности, а не и у другим случајевима.

Х. ОДГОВОРНОСТ ЗА ШТЕТУ

Члан 218.

Република Србија одговара за штету коју полицијски службеник и остали запослени у Министарству причине трећим лицима, ако се докаже да је штета настала поступањем полицијских службеника и других запослених у Министарству током обављања послова и задатака и ако су поступали сагласно прописима о начину обављања полицијских и осталих послова у Министарству.

Полицијски службеник и остали запослени у Министарству одговарају за штету коју причине Министарству или трећим лицима, ако се докаже да су штету проузроковали намерно или из крајње непажње током обављања послова и задатака или су поступали несагласно прописима о начину обављања полицијских и осталих послова у Министарству.

Полицијски службеник и остали запослени у обавези су да, одмах по сазнању за насталу штету поднесу извештај о причињеној штети непосредном руководиоцу.

Полицијски службеник и остали запослени могу се у целости или делимично ослободити одговорности за насталу штету ако је до ње дошло поступањем по налогу надређеног руководиоца, под условом да су га полицијски службеник и остали запослени претходно писано или усмено, у зависности од околности, упозорили да ће извршењем налога настати или да би могла настати штета.

Полицијски службеник и остали запослени који су одговорни за штету причињену крајњом непажњом могу се делимично или у целости ослободити обавезе накнаде штете ако је штета настала обављањем полицијских послова, због знатних напора у обављању истих, под околностима када штета није могла бити избегнута.

Начин утврђивања одговорности, висине и надокнаде штете прописује министар.

XI. КОНТРОЛА РАДА

Члан 219.

Рад Министарства је под демократском контролом.

Врсте контроле

Члан 220.

Контрола рада Министарства обезбеђује се спољашњом и унутрашњом контролом.

Спољашња контрола

Члан 221.

Спољашњу контролу рада врше:

- 1) Народна скупштина Републике Србије;
- 2) скупштине јединице покрајинске аутономије или јединица локалне самоуправе, укључујући и градске општине;
- 3) правосудни органи;
- 4) независни државни органи надлежни за послове надзора и други овлашћени државни органи и тела;
- 5) грађани и јавност.

Парламентарна контрола

Члан 222.

Народна скупштина обавља надзор над радом Министарства непосредно и преко надлежног одбора за унутрашње послове (у даљем тексту: Одбор).

Одбор нарочито:

- 1) разматра полугодишње и ванредне извештаје о стању безбедности у Републици Србији;
- 2) разматра полугодишње и ванредне извештаје о раду Министарства;
- 3) разматра годишње извештаје о раду Сектора унутрашње контроле;
- 4) надзире законитост трошења буџетских и других средстава за рад;
- 5) надзире законитост спровођења посебних доказних радњи дефинисаних у законику којим се уређује кривични поступак, мере циљане потраге и теста интегритета;
- 6) надзире поштовање политичке, идеолошке и интересне неутралности у раду Полиције;
- 7) утврђује чињенице о уоченим незаконитостима или неправилностима у раду Министарства и о томе доноси закључке;
- 8) извештава Народну скупштину о својим закључцима и предлозима.

Министар, или лице које он овласти, подноси Одбору полугодишњи извештај о стању безбедности у Републици Србији, као и полугодишњи извештај о раду Министарства.

Министарство, по потреби или на захтев Одбора, подноси Одбору и ванредне извештаје.

Контролна улога скупштине покрајинске аутономије или јединица локалне самоуправе, укључујући и градске општине

Члан 223.

Скупштина и извршни орган покрајинске аутономије или јединица локалне самоуправе, укључујући и градске општине:

- 1) разматрају извештај о стању безбедности на свом подручју;
- 2) заузимају ставове о приоритетима за безбедност људи и имовине и подnose предлоге руководиоцу надлежне организационе јединице Министарства.

Ради поступања у смислу става 1. тачка 2) овог члана, скупштина, односно извршни орган покрајинске аутономије или јединице локалне самоуправе, укључујући и градске општине, могу основати саветодавна тела.

Контрола рада Полиције и запослених у Министарству

Сектор унутрашње контроле

Члан 224.

Унутрашњу контролу рада Полиције и других запослених у Министарству врши Сектор унутрашње контроле.

Сектором унутрашње контроле руководи начелник Сектора унутрашње контроле.

Начелник Сектора унутрашње контроле редовно и периодично подноси министру извештаје о раду Сектора унутрашње контроле, а о радњама предузетим у циљу откривања кривичних дела подноси извештаје надлежном јавном тужиоцу.

На захтев Владе и радног тела Народне скупштине надлежног за унутрашње послове, министар подноси извештај о раду Сектора унутрашње контроле.

Сектор унутрашње контроле у току од три месеца од истека календарске године, јавно објављује извештај о раду за претходну годину са основним статистичким подацима о спроведеним активностима и постигнутим резултатима.

Облици и начин вршења унутрашње контроле

Члан 225.

Сектор унутрашње контроле врши контролу законитости рада полицијских службеника, као и других запослених у Министарству, а нарочито у погледу поштовања и заштите људских и мањинских права и слобода при извршавању службених задатака и примени полицијских овлашћења, односно при вршењу послова из свог делокруга.

Сектор предузима мере и радње у складу са законом којим се прописан кривични поступак на откривању и сузбијању кривичних дела корупције и других облика коруптивног понашања, као и других кривичних дела полицијских службеника и других запослених у Министарству, извршених на раду или у вези са радом.

Облике и начин вршења унутрашње контроле прописује министар.

Запослени у Сектору унутрашње контроле

Члан 226.

Полицијски службеници овлашћени за вршење унутрашње контроле (у даљем тексту: полицијски службеник унутрашње контроле) у Сектору унутрашње контроле при вршењу контроле имају сва полицијска овлашћења и, у погледу својих права и дужности, изједначени су са другим полицијским службеницима у статусу овлашћених службених лица.

Поступање Сектора унутрашње контроле

Члан 227.

Сектор унутрашње контроле поступа по сопственој иницијативи, на захтев надлежног јавног тужиоца, на основу прикупљених обавештења и других сазнања, писаних обраћања полицијских службеника и других запослених у Министарству, као и притужби физичких и правних лица.

Начелник Сектора унутрашње контроле без одлагања, у писаном облику, обавештава министра о поступању/непоступању за које сматра да је противно закону и предузима потребне мере и радње у циљу орклањања незаконитости.

О радњама предузетим у циљу расветљавања кривичних дела обавештава се надлежни јавни тужилац.

У случају када се утврди да је приликом поступања полицијског службеника дошло до прекорачења полицијских овлашћења којима су повређена права која штити Заштитник грађана, о томе се поред министра и јавног тужиоца обавештава и Заштитник грађана.

Све организационе јединице Министарства, ако током свог рада дођу до сазнања и података да је запослени у Министарству извршио кривично дело, на раду или у вези са радом, дужне су да без одлагања обавесте надлежног јавног тужиоца и Сектор унутрашње контроле, а најкасније у року од 24 часа од сазнања.

Полицијски службеници или други запослени у Министарству не могу бити позвани на одговорност због обраћања Сектору унутрашње контроле, осим у случајевима лажног пријављивања.

Обавезе и овлашћења у вршењу унутрашње контроле

Члан 228.

Полицијски службеници и други запослени у Министарству дужни су да полицијским службеницима унутрашње контроле омогуће да изврше контролу и да им у томе пруже потребну стручну и техничку помоћ којом Сектор унутрашње контроле не располаже.

У вршењу контроле полицијски службеници унутрашње контроле имају право и дужност да:

- 1) остваре увид у податке о предмету, списе предмета, осталу службену документацију у вези са предметом и увид у евиденцију коју води Полиција или друга организациона јединица Министарства;
- 2) узму изјаве од полицијских службеника и других запослених у Министарству, оштећених лица и сведока;
- 3) од полицијских службеника и других запослених у Министарству захтева достављање других података и информација из њихове надлежности који су потребни за вршење унутрашње контроле;

4) остваре увид у службене просторије и изврше преглед средстава које полицијски службеници и други запослени у Министарству користе у раду;

5) захтевају атесте и техничке и друге податке о техничким средствима која се користе у раду и захтевају доказе о оспособљености полицијских службеника и других запослених у Министарству за употребу техничких и других средстава која користе у свом раду;

6) налажу предузимање хитних и неопходних мера и радњи уколико би њиховим одлагањем дошло до повреде људских права и слобода приликом примене полицијских овлашћења или приликом обављања других полицијских послова.

Документацију која се односи на примену овлашћења из става 2. овог члана и има одговарајући степен тајности, полицијски службеници унутрашње контроле који врше контролу могу да прегледају у присуству одговорног лица које је утврдило степен тајности документа.

Члан 229.

У вршењу контроле полицијски службеници унутрашње контроле не могу утицати на рад Полиције или на други начин ометати рад или угрозити поверљивост полицијске акције.

Оправданост угрожености поверљивости полицијске акције образлаже се надлежном јавном тужиоцу који доноси коначну одлуку.

Ако постоји основана опасност да би вршење унутрашње контроле рада полиције над применом њених полицијских овлашћења утврђених овим Законом или другим прописом, онемогућило или битно отежало примену полицијских овлашћења или угрозило живот и здравље лица која их примењују, полицијски службеник, може до одлуке надлежног јавног тужиоца, привремено да одбије увид у документацију, преглед просторија и достављање одређених података и информација, полицијском службенику унутрашње контроле.

Полицијски службеник у случају одбијања налога Сектора унутрашње контроле из разлога наведених у ставу 3. овог члана, дужан је да без одлагања сачини извештај и исти достави министру, као и надлежном јавном тужиоцу.

Превентивне активности

Члан 230.

Сектор унутрашње контроле врши превентивно контролни надзор свих организационих јединица у Министарству.

У циљу превенције корупције, Сектор унутрашње контроле примењује тест интегритета, спроводи анализу ризика од корупције и проверу промене имовног стања.

У вршењу контроле, полицијски службеници унутрашње контроле могу примењивати тест интегритета као инструмент у сузбијању корупције.

Тест интегритета подразумева симулирање реалне ситуације идентичне радним активностима тестираног, коју је тестирани дужан да решава, како би се увидела реакција и поступање тестираног службеника у конкретној ситуацији, без обавезе претходног обавештавања организационе јединице у којој је запослен тестиран.

Сектор унутрашње контроле у сарадњи са Агенцијом за борбу против корупције врши анализу ризика од корупције.

Анализа ризика од корупције у Министарству подразумева идентификацију ризика, израду регистра ризика и планова превентивних мера за њихово отклањање.

У вршењу контроле, Сектор унутрашње контроле води евиденцију имовног стања руководиоца, као и за високоризична радна места у Министарству установљена анализом ризика од корупције, и врши контролу промене имовног стања.

Руководиоци у Министарству дужни су да пријаве промене свог имовног стања које се евидентирају у личном имовинском картону који је депонован у надлежној организационој јединици.

Евиденција из става 8. овог члана води се у складу са прописом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова.

Облике и начин примене теста интегритета, спровођења анализе ризика и вршења контроле промене имовног стања прописује министар.

Члан 231.

У вршењу унутрашње контроле, полицијски службеници унутрашње контроле предузимају потребне мере и радње, прикупљају доказе и утврђују чињенично стање и друге мере у складу са законом.

Начелник Сектора унутрашње контроле са резултатима контролне делатности, упознаје министра, директора полиције, као и руководиоца контролисаних организационе јединице Министарства, којем налаже отклањање утврђених незаконитости и реализацију мера одговорности у складу са законом и другим прописима донетим на основу закона.

Руководилац из става 2. овог члана, дужан је да министру и директору полиције достави годишњи Извештај о резултатима контролне делатности са саветодавним препорукама.

Контрола рада Сектора унутрашње контроле

Члан 232.

Сектор унутрашње контроле је под спољашњом контролом, коју спроводе тела из члана 221. став 1. тач. 1), 3), 4) и 5) овог закона.

За свој рад и рад Сектора унутрашње контроле, начелник Сектора унутрашње контроле одговоран је министру.

Контролу рада начелника и запослених у Сектору унутрашње контроле врши министар.

Члан 233.

Министар даје Сектору унутрашње контроле смернице, обавезна упутства за рад, као и налоге да у оквиру своје надлежности изврши одређене задатке и предузме одређене мере, осим у радњама предузетим у предистражном и истражном поступку по захтеву надлежног јавног тужиоца.

Полицијски службеници унутрашње контроле на захтев министра подnose документа и извештаје о појединачним питањима из свог делокруга, осим мера и радњи у току предистражног и истражног поступка у складу са Закоником о кривичном поступку.

Контрола рада решавањем притужби

Право на подношење притужбе

Члан 234.

Притужбу може поднети свако лице (у даљем тексту: притужилац) које сматра да су му поступањем или пропуштањем поступања запосленог (у даљем тексту: притуженик) при вршењу службених задатака повређена људска и мањинска права и слободе, у року од 30 дана од дана када се притужена радња догодила.

Притужба може да се поднесе и на рад Министарства.

Притужиоцу ће се омогућити учешће у притужбеном поступку.

На основу поднете притужбе спроводи се притужбени, односно скраћени поступак.

Поднете притужбе достављају се на даље поступање надлежној организационој јединици Министарства.

Притужба која није поднета у року из става 1. овог члана, решава се у скраћеном поступку.

Уколико притужба садржи елементе кривичног дела, о притужби се, без одлагања, обавештава надлежни јавни тужилац, Сектор унутрашње контроле и руководиоца организационе јединице у којој притуженик ради, који о наведеном обавештавају притужиоца.

Уколико притужба садржи елементе повреде службене дужности, руководиоца организационе јединице у којој притуженик ради без одлагања покреће дисциплински поступак против притуженика, о чему обавештава притужиоца.

Притужбени поступак

Члан 235.

Притужбени поступак спроводи руководиоца организационе јединице у којој ради притуженик или лице које он овласти, односно комисија за решавање притужби (у даљем тексту: Комисија).

Након пријема притужбе, руководиоца је дужан да притужиоца обавести о покретању притужбеног поступка и да га позове на разговор у року од 15 дана од дана пријема притужбе.

У притужбеном поступку, руководиоца решава притужбу усаглашавањем ставова са притужиоцем.

Ако се ставови по питању постојања угрожавања или повреде људских и мањинских права и слобода не усагласе, притужба се уступа на решавање Комисији.

Притужба се уступа Комисији и када се уредно позвани притужилац не одазове позиву на разговор, а руководиоца обавести да по притужби поступа Комисија.

Ако се притужилац не одазове на позив руководиоца из става 1. овог члана и не захтева да по притужби поступа Комисија, сматра се да је притужилац одустао од притужбе.

Притужбени поступак пред руководиоцем организационе јединице окончава се у року од 30 дана од дана пријема притужбе.

Поступак пред Комисијом окончава се достављањем писаног одговора притужиоцу у року од 30 дана од дана уступања притужбе на решавање.

Административно-техничке послове у притужбеном поступку обављају притужбене јединице.

Притужбена јединица је организациона јединица надлежна за притужбе у седишту Министарства и у полицијским управама, или организациона јединица коју за то одреди руководилац.

На притужбени поступак супсидијарно се примењује закон којим се уређује општи управни поступак.

Начин поступања у току притужбеног поступка прописује министар.

Члан 236.

Према притуженицима за које се у притужбеном поступку утврди да су својим поступањем повредили или угрозили људска и мањинска права и слободе притужиоца, руководиоци организационих јединица у Министарству предузимају одговарајуће мере.

Руководиоци из става 1. овог члана дужни су да извештај о предузетим мерама доставе надлежној притужбеној јединици, као и да о предузетим мерама обавесте притужиоца.

Комисија за решавање притужби

Члан 237.

Комисија за решавање притужби састављена је од три члана: председника комисије, члана из Министарства и једног представника јавности.

Чланове Комисије решењем именује и разрешава министар унутрашњих послова.

Председник Комисије је полицијски службеник којег предлаже Дирекција полиције, односно друга надлежна организациона јединица Министарства.

Чланови Комисија су запослени у Министарству, које предлаже Дирекција полиције или организациона јединица Министарства у којој запослени – притуженик ради.

Представнике јавности у Комисији у седишту Министарства, именује министар на предлог организација стручне јавности и невладиних организација.

Представнике јавности у Комисијама у седишту полицијских управа именује министар на предлог органа локалне самоуправе са подручја појединих полицијских управа.

Чланови Комисије именују се на период од четири године.

Комисија заседа у потребном броју већа у седишту Министарства, као и у седишту полицијских управа.

Члан 238.

Представницима јавности који учествују у раду Комисије припада накнада за рад на седници Комисије у висини износа дневнице за службено путовање која важи за запослене у државним органима.

Надзор над решавањем притужби у притужбеном поступку

Члан 239.

Надзор над спровођењем притужбеног поступка од стране руководиоца организационе јединице врши надлежна притужбена јединица и Дирекција полиције.

Надзор над притужбеним поступком од стране комисије за решавање притужби врши стручно лице које је министар за то овластио.

Начин поступања током надзора над решавањем притужби уређују се актом из члана 235. став 12. овог закона.

Евидентирање и извештавање

Члан 240.

Евиденцију притужби и извештавање о решавању притужби врше надлежне притужбене јединице у складу са прописом којим се уређују евиденције и обрада података у области унутрашњих послова.

Годишњи извештај о решавању притужби у Министарству јавно се објављује на службеном веб сајту Министарства.

Решавање притужби у скраћеном поступку

Члан 241.

У скраћеном поступку притужбе решава руководилац организационе јединице у којој ради притуженик, односно на коју се притужба односи (у даљем тексту: руководилац).

Руководилац проверава наводе притужбе, и у року од 60 дана од дана пријема притужбе, извештава подносиоца о исходу провера.

Руководилац неће поступати по притужби у следећим случајевима:

- 1) када је притужба поновљена, а нису поднети нови докази;
- 2) када се ради о очигледној злоупотреби права на подношење притужбе.

О исходу скраћеног поступка из става 3. овог члана руководилац је дужан да подносиоцу одговори искључиво након првог обраћања.

Члан 242.

О исходу спроведеног притужбеног поступка руководилац или председник Комисије из члана 235. став 1. овог закона обавештава Дирекцију полиције, односно другу надлежну организациону јединицу Министарства.

Члан 243.

Подношење лажне притужбе сматра се лажним пријављивањем у смислу кривичног законодавства.

XII. ФИНАНСИРАЊЕ

Средства за рад

Члан 244.

Средства за рад Министарства обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Министарство може да остварује приходе пружањем услуга у вези са основном делатношћу Министарства, односно у складу са пословима који су у

функцији безбедности и евиденцијама из своје надлежности, а која имају својство општих прихода буџета Републике Србије.

Органи покрајинске аутономије или јединица локалне самоуправе, јавна предузећа, недржавни органи и организације и друга правна лица, могу својим средствима учествовати у побољшању услова рада организационих целина Министарства, унапређења безбедности у заједници и у реализацији појединих активности од значаја за безбедност људи и имовине на одређеном подручју.

Врсте услуга из става 2. овог члана и висину таксе за пружање тих услуга прописује Влада.

Члан 245.

Полиција и остале организационе јединице Министарства користе средства у јавној својини.

Део средстава која Министарство користи чине средства за посебне намене, која су поверљивог карактера.

Непокретности за посебне намене, које користе службе Министарства чија надлежност, организација и поступање има безбедносни или поверљиви карактер, јесу:

- 1) земљиште;
- 2) зграде – службене и друге зграде (пословне просторије, магацини, складишта, гараже и сл.);
- 3) грађевински објекти (монтажни, покретни, привремени и сл.).

Приступ непокретним средствима за посебне намене, изван случајева њиховог редовног коришћења, дозвољен је само по претходно прибављеном одобрењу министра.

Покретне ствари за посебне намене, које користе службе Министарства чија надлежност, организација и поступање има безбедносни или поверљиви карактер јесу:

1) оружје за службене потребе, у складу са посебним актом, укључујући и муницију и њене елементе, барут, све врсте експлозива, димна и осветљавајућа средства;

2) опрема (за експлозивну заштиту; опрема униформисаног састава полиције и специјалних јединица Министарства: одећа, обућа, алпинистичка опрема и ронилачка опрема; идентификационе значке и службене легитимације);

3) превозна средства (ваздухопловна превозна средства – хеликоптери и лебделице, као и њихова опрема намењена потребама Министарства; моторна возила – борбена, теренска, теретна, ватрогасна, патролна и друга моторна возила; бродови и чамци – бродови, патролни чамци, диверзантски и извиђачки чамци, бродови и чамци помоћне намене, њихова стандардна и специфична опрема;

4) друга средства (за експлозивну заштиту; средства везе и телекомуникација – радио-опрема, опрема крипто-заштите, скремблери, релејна опрема, анализатори спектра, транспортна мрежа, опрема електронског и видео надзора простора и опреме надзора телекомуникација; средства информационог система – хардвер и софтвер посебне намене и оперативни системи заштите; средства криминалистичке технике – детектори, рендген уређаји, балистичке плоче, посебни материјали криминалистичке технике и друга посебна опрема; системи, уређаји и инструменти за

површинско, подводно и ваздушно осматрање и јављање, за оријентацију и навигацију, радары, инфрацрвени уређаји, ласерски мерачи, нишанске справе; основно стадо – службени пси, службени коњи и сл.; средства специјалне личне заштитне опреме – заштитна одела, обућа и рукавице, штитови, шлемови, заштитне маске и наочаре, прслуци, антифони и штитници за потребе интервентних, противдиверзионих, ватрогасних јединица и припадника јединица за обезбеђење и заштиту личности).

Под стварима из става 5. овог члана подразумевају се и резервни делови, специјални алати и опрема за одржавање средстава из тог става, друге покретне ствари за посебне намене које се по својој намени, карактеристикама и својствима, могу уподобити са стварима из става 5. овог члана.

Добра, услуге и радови за потребе и у вези са непокретним и покретним стварима за посебне намене, као и услуге које су у функцији обављања послова из надлежности Министарства и потреба безбедности имају поверљив карактер у смислу става 2. овог члана.

Начин набавке средстава за посебне намене без јавног оглашавања прописује Влада.

Средства за посебне оперативне потребе

Члан 246.

За исплату трошкова и награда лицима за поступање и учествовање у примени мера које су одобрене на основу овог закона и закона којим се уређује кривични поступак и за плаћање корисних информација у вези са кривичним делима и њиховим учиниоцима (у даљем тексту: средства за посебне оперативне потребе) се у оквиру буџета, према финансијском плану дирекције полиције и Сектора унутрашње контроле, одређују наменска финансијска средства.

Подаци о исплатама воде се у посебној евиденцији, у складу са прописима којима су уређене поједине области.

Начин пословања са средствима за посебне оперативне потребе утврђује се подзаконским актом.

На новчана средства из става 1. овог члана не плаћају се доприноси, нити друга давања одређена прописима.

Фонд за солидарну помоћ

Члан 247.

Министарство може основати Фонд за солидарну помоћ и располагати прикупљеним средствима до висине средстава на рачуну Фонда, у циљу помоћи запосленима и чланова њихових ужих породица, и то:

1) породицама погинулих запослених у Министарству, породицама рањених запослених у Министарству као и рањеним запосленима у Министарству, који су у обављању или поводом обављања послова били рањени;

2) запосленима и члановима њихових ужих породица ради лечења, рехабилитације, набавке ортопедских и других помагала у случајевима обољевања од тежих болести услед којих је угрожен живот или у већој мери отежан социјално – економски положај запосленог и његове породице;

3) запосленима и њиховим ужим породицама при посебним случајевима угрожености услед елементарних непогода.

Члан 248.

Средства Фонда за солидарну помоћ могу да чине:

- 1) донације;
- 2) средства буџета;
- 3) друга средства у складу са законом и другим прописима.

Ближи облике помоћи, услове, критеријуме, висину и доделу средстава Фонда за солидарну помоћ прописује министар.

XIII. ПОМОЋНА ПОЛИЦИЈА**Припадници помоћне полиције****Члан 249.**

Министарство може образовати помоћну полицију за извршавање полицијских послова у случајевима када треба надокнадити ангажовање великог броја полицијских службеника за извршевање задатака:

- 1) високог безбедносног ризика;
- 2) у природним и другим несрећама;
- 3) обезбеђивања државне границе;
- 4) у другим случајевима када је угрожена унутрашња безбедност.

Изузетно, помоћна полиција може бити ангажована и када постоји обострани интерес Министарства и локалне самоуправе по основу посебних споразума.

На припаднике помоћне полиције када су ангажовани, сходно се примењују одредбе овог закона, које се односе на права и дужности полицијских службеника.

О употреби помоћне полиције за извршавање полицијских послова одлучује министар, на предлог директора полиције.

Ближи услове за избор кандидата, права и обавезе припадника помоћне полиције, обуку, начин ангажовања, као и организацију и рад помоћне полиције уређује Влада.

XIV. ПРИМЕНА ДРУГИХ ПРОПИСА**Члан 250.**

Ако овим законом, прописима донетим на основу овог закона и посебним колективним уговором за полицијске службенике није другачије прописано, на права и дужности, рад и радне односе полицијских службеника, примењују се прописи о државним службеницима и посебан колективни уговор закључен у складу са тим прописима, општи прописи о раду и закон којим се уређује општи управни поступак.

XV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**Доношење подзаконских аката****Члан 251.**

Подзаконски акти утврђени овим законом донеће се најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Евиденције у Полицији

Члан 252.

Полиција, у сврху обављања послова из делокруга Министарства може да обрађује податке о личности и о томе води евиденције.

Евиденције из става 1. овог члана биће прописане посебним законом.

Наставак мандата изабраног директора полиције

Члан 253.

Директор полиције изабран на основу Закона о полицији („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 63/09 –УС, 92/11 и 64/15) након ступања на снагу овог закона наставља да ради до истека мандата на који је изабран.

Члан 254.

До доношења прописа из члана 9. и 184. став 2. овог закона, запослени у Министарству на дан ступања на снагу овог закона настављају да раде на истим радним местима и задржавају чинове, односно звања и плате према досадашњим прописима и другим актима.

Одредбе члана 165. овог закона, почињу да се примењују након истека рока од једне године од ступања на снагу овог закона.

Информисање о законским променама

Члан 255.

Ради информисања јавности о законским променама и односу између овог закона са законима из области унутрашњих послова, законима о управи, кривичном поступку, прекршајима, радним односима и другим законима који се односе на Полицију или их Полиција примењује, Министарство ће два пута годишње објављивати информације за јавност са Листом закона и објашњењем законских промена.

Прву информацију из става 1. овог члана Министарство ће објавити у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Важење прописа до доношења нових на основу овог закона

Члан 256.

Прописи донети на основу Закона о полицији („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 63/09 –УС, 92/11 и 64/15) остају на снази до доношења прописа којим се стављају ван снаге, уколико нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 257.

Лица која су завршила студије у року на високошколској установи образованој за остваривање студијских програма за потребе полицијског образовања, чије су студије финансиране из буџета Републике Србије и који су имали закључене уговоре са Министарством за сваку школску годину, приликом спровођења конкурса имају предност, уколико испуњавају опште и посебне услове за заснивање радног односа у Министарству.

Престанак важења одређених закона

Члан 258.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о полицији („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 63/09 –УС, 92/11 и 64/15).

Ступање на снагу овог закона

Члан 259.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о полицији садржан је у одредби члана 97. тачка 4. Устава Републике Србије, којом је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, безбедност Републике Србије и њених грађана.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Доношењем новог Закона о полицији у правни систем уводи се низ новина за које се очекује да ће значајно допринети побољшању квалитета у обављању полицијских и других послова у Министарству унутрашњих послова.

Након доношења Закона о полицији 2006. године, у правни систем Републике Србије уведен је значајан број нових института доношењем новог Закона о кривичном поступку, Закона о прекршајима, Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица, Закона о организацији судова и тужилаштва, Закона о заштити државне границе, као и препоруке надлежних органа (Повереник, Заштитник грађана и др.) посебно у делу који се односи на полицијске послове и полицијска овлашћења. Овим предлогом закона врши се усклађивање са наведеним прописима и препорукама.

Предлог закона о полицији настаје у време спровођења мера рационализације државне управе које спроводи Влада. Министарство унутрашњих послова је такође обухваћено до сада спроведеним мерама, које су нашле свој одраз у предложеном тексту. Наиме, протеклих месеци интензивно се радило на проналажењу механизма чијом применом је могуће да се унутар задатог система остваре извесне уштеде у раду Министарства. Нарочита пажња посвећена је очувању функционалног безбедносног система, са свим његовим аспектима. Потпуно свесни потребе за реформом, у Предлогу закона интегрисане су правне основе за реорганизацију унутар Министарства којом ће се постићи неколико циљева.

Оно што је суштина новог концепта је раздвајање послова на унутрашње и полицијске послове, при чему је Дирекција полиције надлежна за вршење полицијских послова и других послова, док остале послове из делокруга министарства обављају сектори, послове који по својој природи јесу унутрашњи послови, али спадају у групу послова системске подршке или других специјализованих послова који су у функцији рада Полиције.

Очекује се да ова подела доведе до значајних резултата у реорганизацији послова унутар делокруга Министарства. Када је концепт поделе даље разрађен, следствено томе је и предложена подела службеника на полицијске и државне службенике. У датом контексту, препознавање ових категорија по организационим јединицама је знатно олакшано, у смислу да полицијске послове обављају полицијски службеници, а унутрашње послове полицијски и државни службеници.

Предлог закона о полицији третира питања организационе структуре у Министарству у мери да оставља довољно простора да се даље детаљније уређење организационе структуре Министарства изврши кроз доношење новог акта Владе, којим ће се утврдити начела за унутрашње уређење и систематизацију радних места у Министарству и Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у министарству који уз сагласност Владе доноси министар. Организациона структура Министарства значајно се

разликује од других министарстава чињеницом да она обухвата сва питања од организације седишта министарства и Дирекције полиције, кроз мрежу субординисаних организационих јединица, до нивоа полицијске испоставе на целој територији Републике Србије.

Велики број организационих јединица који у непосредном раду не примењују полицијска овлашћења своје послове раде искључиво у функцији омогућавања обављања полицијских послова и заштите система безбедности. (Пример: ИТ стручњаци - информатичари који раде на успостављању, развоју и функционисању информатичког система министарства.). Такође, службеници на пословима спасавања у ванредним ситуацијама своје послове не обављају применом полицијских овлашћења, међутим, сасвим је очигледно да они нису државни службеници у ужем смислу какве познаје државно-службенички систем у Републици Србији. Стога се, спроводећи поделу на полицијске и унутрашње послове, истовремено спроводи и подела на полицијске и државне службенике водећи рачуна о специфичностима система безбедности и очувању функционалне целине Министарства унутрашњих послова.

Шири концепт новог закона огледа се у томе да је направљена јасна разлика у овлашћењима службеника који раде на полицијским пословима (полицијска овлашћења) и овлашћењима других државних службеника који обављају послове у вези са полицијским пословима, која су знатно ужа.

Сходно томе, унет је правни основ за даљу категоризацију и разврставање радних места у министарству на оне које обављају полицијски службеници од оних на којима раде запослени у статусу државних службеника, што ће се прецизније разрадити доношењем Уредбе о начелима за унутрашње уређење и организацију радних места у Министарству унутрашњих послова и другим подзаконским актима.

Уређена су елементарна питања у вези са организацијом Дирекције полиције.

Министарство унутрашњих послова има изузетно развијену сарадњу са органима јединица локалне самоуправе, другим државним органима и носиоцима јавне власти, правним и физичким лицима, као и са међународним организацијама и институцијама међународне заједнице.

Овако сложени концепт развијених веза министарства са другим чиниоцима система безбедности допринео је да се дефинише и модел рада полиције, а то је полиција у локалној заједници. Полиција је и до сада обављала послове заштите безбедности на нивоу локалне заједнице, а тај концепт рада добија на вредности и добија ново заслужено место у законском тексту.

Дат је знатно већи простор одредбама о сарадњи полиције, било да се она заснива на другом закону, Закону о полицији или међународном споразуму. Одредбе о сарадњи које су до сада биле предмет уређења више различитих аката обухваћене су делом о сарадњи полиције и њиховим смештањем на почетак закона стављен је акценат на проактивни рад полиције и спремност Министарства као државног органа са најквалитетнијим и најобимнијим ресурсима да у најширем смислу заштите система безбедности сарађује са свима који својим радом доприносе квалитету живота заједнице. Водећи се тим принципима, значајно је апострофиран и рад полиције у локалној заједници који је као такав, препознат не само као модел рада полиције, већ и као најшири концепт обављања послова који су основна функција Министарства, а то је обезбеђивање сигурног амбијента за живот у локалној заједници.

Кроз израду законског текста водило се рачуна о брижљиво изграђеном систему планирања. Процес планирања у органима државне управе постаје неизоставни и незаобилазни део код пројекције буџетских средстава, тако да су досадашњи послови планирања и израде процена ризика добили нову терминологију и нову вредност инкорпорисану директно у текст закона. Из

одредаба произилази да се на основу Стратегије развоја министарства, доноси стратешка процена и стратешки план Дирекције полиције, на основу којих ће Полицијске управе доносити оперативне процене и планове. Очекује се да ће ове одредбе у потпуности бити на линији са новим прописима о програмском буџету и да ће спонтано довести до прерасподеле средстава унутар Министарства на приоритетне области и послове чије квалитетно и адекватно финансирање доводи до јачања система безбедности.

Наглашена је функција управљања људским ресурсима, која са уређеним делокругом успоставља систем каријерног напредовања унутар Министарства, при чему се напредовање остварује на основу остварених резултата рада, годишњих оцена и одговарајуће обуке. Руководећа радна места су подељена на три нивоа, при чему се одредбе о напредовању примењују у случају напредовања унутар једног управљачког нивоа, и приликом преласка на следећи управљачки ниво. Оно на шта се ставља акценат у целокупном процесу каријерног напредовања су стручна обука, образовање и усавршавање, као и оцењивање службеника које ће бити основни параметар приликом одлучивања о одабиру кадрова и персоналним решењима за одређена радна места.

Осим звања државних службеника који су новина у Министарству унутрашњих послова, уведена су и нова звања и чинови полицијских службеника. Звања и чинови су подељени у три нивоа, стратешки, средњи и оперативни. Номенклатура звања и чинова је један од елемената система каријерног напредовања.

Систем каријерног напредовања је нов, подразумева систем више повезаних елемената којима се тежи ка крајњем резултату – запослени са најбољим резултатима рада на одговарајућим радним местима у хијерархији. Окосница система каријерног напредовања су законом прописани услови за напредовање, који дискрецију руководиоца свде на минимум. За напредовање у оквиру истог нивоа предвиђа се одговарајућа стручна спрема, године стажа проведене у претходном звању, успешно завршена обука и одговарајуће годишње оцене чији трогодишњи просек не сме да буде мањи од четири. За напредовање на виши ниво у руковођењу полаже се и одговарајући испит. Овај механизам јача везу између усавршавања и оспособљавања са напредовањем у Министарству. Други механизам је спровођење конкурса за попуњавање радних места који ће дати запосленима могућност да аплицирају на радна места за која сматрају да имају одговарајуће компетенције. Колика пажња је посвећена изградњи овог система говори и чињеница да је у току и образовање Сектора за људске ресурсе који ће у свом делокругу имати каријерно праћење запослених од тренутка заснивања радног односа, кретања унутар министарства, све до окончања радног века.

На овај начин онемогућено је напредовање искључиво по одлуци непосредно вишег руководиоца и испуњавањем законских услова у погледу година стажа, већ напредовање подразумева и напредовање у знању и вештинама, почива на принципима професионалног планирања, одабира, селекције и едукације; на континуираном учењу и успостављању и развоју система каријерног напредовања полицијских службеника.

Радна места запослених класификују се у четири категорије у зависности од сложености послова, образовања, звања, степена одговорности, овлашћења за доношење одлука, као и самосталности у раду и то на руководећа радна места стратешког нивоа, руководећа радна места вишег нивоа, руководећа радна места средњег нивоа, руководећа радна места оперативног нивоа и извршилачка радна места. Ова подела нема значајније нове последице на обим права и обавеза руководиоца, међутим, ова подела има значајну функцију у систему каријерног напредовања.

Уређене су специфичности рада и радних односа у Министарству, узимајући у обзир процес рационализације државне управе који се тренутно одвија, при чему се водило рачуна о изналагању могућности да реорганизација доведе до резултата у процесу рационализације система.

Уведена су три нивоа безбедносне провере, при чему су дефинисана три скупа података за три круга лица која подлежу безбедносној провери. По први пут дефинисана је њена садржина, као и сам поступак провере.

Нарочита пажња посвећена је обликовању одредби којима се уређује вршење безбедносних провера. Предложене одредбе ће у потпуности демистификовати поступак који је Министарство спроводило и до сада, међутим, без експлицитног законског основа и прописане процедуре. Прописан је начин вршења безбедносних провера, прописано је за кога и када могу да се врше.

Прописано је и вршење безбедносних провера за полицијске службенике, за које је нужно да током трајања своје каријере остану доследни поштовању закона. Предложено је да се безбедносна провера врши у различитој динамици у односу на то на ком нивоу руковођења се налази службеник чији се подаци проверавају, на тај начин да се високи руководиоци у министарству, као и запослени на високоризичним местима за корупцију проверавају чешће него извршиоци. Динамика вршења провера је директно сразмерна овлашћењима која запослени у министарству поседује. Очекујемо да ће ове одредбе подићи свест о потреби поштовања закона у свим аспектима радног односа и да ће допринети спровођењу мера у борби против корупције.

У члану 15. Устава прописано је да држава јемчи равноправност жена и мушкараца и развија политику једнаких могућности, а у члану 21. забрањује било какву дискриминацију нарочито по основу полова. Полазећи од уставних начела, Стратегије за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности („Службени гласник РС” број 15/09), Конвенције о елиминисању свих облика дискриминације пред женама (CEDAW – 1979), Резолуције Савета Безбедности УН 1325, 1820, 1888 и 1889, као и праксе држава чланица ЕУ унете су одредбе које доприносе побољшању положаја жена у систему безбедности.

Нова решења налазе се и у делокругу Дирекције полиције, при чему се досадашња функција планирања посебно наглашава и назива савременом терминологијом, добија ново значење, нов облик и нову тежину. Послови израде процене ризика, анализе безбедносне ситуације, безбедносне процене и на основу њих израђени планови постају јединствен систем стратешки базираног планирања, које је се налази у функцији израде планова и стратегија донетих на нивоу Владе.

Послови Дирекције полиције се проширују и на доношење стратешке процене и стратешког плана што представља увођење модела јединственог, конзистентног система планирања, који би у крајњем исходу довео до пуне примене модела „Полицијско обавештајни модел” (Intelligence Led Policing – ILP) који је део препорука ЕУ у Поглављу 24. Полицијска управа као организациона јединица полиције ради оперативну процену безбедности на подручју које покрива на основу одређених параметара и оперативног плана.

Нарочита пажња посвећена је стручној расправи унутар Министарства, а нарочито у Дирекцији полиције приликом дефинисања полицијских овлашћења. Протеком времена, полицијски послови нужно се осавременују, европски стандарди улазе и у наше прописе, уласком у преговарачки процес препознају се нове врсте послова које су се до сада радиле на другачији начин. Уопште, тежи са савременој стандардизацији у пословима и процедурама, тако да је дефинисање полицијских овлашћења отворило расправу о бројним другим пратећим питањима.

Полицијска овлашћења су инструменти које полицијски службеник приликом обављања полицијских послова комбинује и примењује у зависности од врсте посла. Међутим, осавремењивање рада Управе криминалистичке полиције, нарочито процес акредитовања Националног криминалистичко-техничког центра допринело је увођењу два нова полицијска овлашћења, то су форензичка регистрација и узимање других узорака, као и форензичка вештачења и анализе.

Омогућава се вршење категоризације полицијских управа у складу са безбедносном показатељима и проценом угрожености.

Због увођења модела управљања заснован на криминалистичко оперативним информацијама потребно је област прикупљања информација и оперативних сазнања обрадити и законом, тако да одредбе Закона о полицији само у начелу обрађују ову материју са аспекта права на обраду података без сагласности лица, да би целокупна тематика прецизније била формулисана новим законом о евиденцијама и обради података у Министарству.

Поступак са нађеним стварима није био регулисан ниједним прописом тако да је и пријем нађених ствари прописан законом као полицијско овлашћење.

Прописује се принцип да се полицајцима и лицима која пруже помоћ полицајцу обезбеђује о трошку Министарства сва потребна медицинска, психосоцијална и друга неопходна помоћ од последица употребе средстава принуде.

У праксу полиције уводе се нова средства принуде (нпр. електрошокери) и друга средства којима се привремено онеспособљавају лица. У свим државама чланицама ЕУ одавно се ова средства налазе у примени, тако да је одредба проистекла из потребе за усаглашавањем у стандардима и осавремењивањем полицијске опреме.

Нова средства принуде су производ тежњи ка осавремењивању опреме полицијских службеника, а њихова примена је у директној вези са расположивим средствима која ће Министарство имати на разделу за ту намену. Разлог за увођење нових средстава принуде огледа се у томе што ће поступајући полицијски службеник бити у могућности да применом нових средстава принуде, уместо ватреног оружја, постигне исти законити циљ без nanoшења тешких телесних повреда. Наравно, услови за примену и начин примене овлашћења ригорозно су прописани, али ће применом ових средстава користи имати сви, и грађани и полицијски службеници.

Нове и детаљне одредбе о раду и радним односима уводи се посебна, јединствена класификација радних места у полицији у односу на друге државне органе. Полиција је специфична служба која има посебне одредбе о раду и радним односима, из разлога што полицијски службеници обављају високо ризичне послове, тако да се узима у обзир квалитет извршења задатака у заштити безбедности грађана и имовине, као и очување радне способности и морала припадника Министарства.

Нарочито се уређује образовање Фонда солидарности за полицијске службенике којим се наглашава социјална улога Министарства у односу на своје запослене. Сада је створена нова могућност да наши службеници буду помогнути од средстава Фонда у случају лечења или других животних околности које захтевају ванредне трошкове.

Поштовање и заштита људских права при извршавању службених задатака и сузбијање кривичних дела корупције и других облика коруптивног понашања, као и других кривичних дела почињених од стране полицијских службеника су у делокругу Сектора унутрашње контроле. Досадашњи Сектор унутрашње контроле полиције установљава надлежност у односу на све запослене у Министарству унутрашњих послова и постаје основни механизам у борби против корупције унутар Министарства.

Сектор унутрашње контроле добија значајно већа овлашћења и предвиђа се вршење „тестова интегритета” и депоновање имовинских карти руководиоца у Министарству, са могућношћу провере и осталих запослених, чиме се значајно подиже ниво контроле и степен увида у податке о имовинском стању запосленог у сврху борбе против корупције.

Нове надлежности прате и нова овлашћења и нови инструменти кроз које ће сектор имати пун капацитет да спроведе мере против корупције. Уводе се тестови интегритета, као метод за разоткривање кривичног дела корупције и коруптивног понашања службеника, чији ће услови и начин примене бити прописани подзаконским актима. Осим тестова интегритета, уводи се и обавеза депоновања имовинских картона руководиоца у Министарству, чија је садржина уређена по моделу који већ сада користи Агенција за борбу против корупције. Ови инструменти су апсолутна новина, а њихова примена ће дати низ података за даљу анализу и предлагање мера за искорењивање корупције из редова министарства.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У делу Основне одредбе (чл. 1–7) налазе се норме којима се дефинише предмет закона, појам унутрашњих и полицијских послова и начела рада.

Део II (чл. 8–14) посвећен је организацији, надлежностима и пословима министарства.

У трећем делу Сарадња са другим субјектима (чл. 15. – 21) уређене су области сарадње полиције, међународне сарадње и ангажовања, сарадња са појединцима који пружају помоћ полицији.

Део IV (чл. 22–29) уређује надлежност Дирекције полиције, полицију у заједници, поступање полиције у случају насиља у породици, поступање полиције у стању повећаног ризика

У делу V. уређени су Полицијски послови, у делу VI Полицијске мере и радње, а у делу VII Полицијска овлашћења (чл. 30–128). Полицијске мере су: јавно расписивање награде, снимање на јавним местима, посебне мере за обезбеђивање јавног реда, полицијско опажање (опсервирање) и праћење, заштита жртава кривичних дела и других лица, заштита у случају опасности од учиниоца кривичног дела или других лица, заштита података о идентитету, полиграфско испитивање, полицијска помоћ у извршењима и поступцима вансудског намирања, трагање за лицима и предметима, мере циљане потраге, припреме за рад у случају ванредног или ратног стања. Полицијска овлашћења су упозорење и наређење; провера и утврђивање идентитета лица и идентификација предмета; позивање; довођење; задржавање лица и привремено ограничење слободе кретања; тражење обавештења; привремено одузимање предмета; преглед простора, објеката, документације и противтерористички преглед; заустављање и прегледање лица, предмета и саобраћајних средстава; обезбеђење и преглед места догађаја; форензичка регистрација и узимање других узорака; форензичка вештачења и анализе употреба туђег саобраћајног средства и средства везе; утврђивање присуства алкохола и/или психоактивних супстанци; вршење безбедносних провера; пријем нађених ствари; употреба средстава принуде и друга овлашћења предвиђена законом. Прописани су и услови за примену наведених овлашћења.

Прописана су средства принуде и услови и начин употребе средстава. Врсте средстава принуде су физичка снага; распршивач са надражујућим средством; електромагнетна средства; службена палица; средства за везивање; специјална возила; службени пси; службени коњи; средства за запречавање; уређаји за избацивање млазева воде; хемијска средства; посебне врсте оружја и средстава и ватрено оружје.

Специфичности рада и радних односа уређени су делом VIII (чл. 129–201), као и функција управљања људским ресурсима тако да је овим делом нормиран начин и услови заснивања радног односа, посебни услови за заснивање радног односа, образовање, оспособљавање и усавршавање, безбедносна провера и утврђивање постојања безбедносних сметњи, садржина безбедносне провере, нивои безбедносних провера, начин вршења безбедносних провера, изјава о дужностима и правима и полагање заклетве, приправници, класификација радних места запослених у Министарству, радно време, организација рада, распоред рада, прерасподела радног времена, дневни одмор, рад дужи од пуног радног времена, одлагање или прекидање годишњег одмора. Прописана је обавеза оцењивања рада, уведен правни основ за дефинисање неспојивих делатности са полицијским пословима, уређено право на синдикално, професионално и друго организовање и деловање у Министарству, као и право на штрајк, право на стаж осигурања у увећаном трајању, право на накнаде, престанак радног односа, солидарна помоћ, право на специфичну здравствену заштиту, плате, распоређивање запослених, премештај и упућивање, привремени премештај, као и упућивање на рад у иностранство.

У складу са системом каријерног напредовања: за стицање наредног чина/звања у оквиру истог нивоа потребно је да се испуни услов одговарајућег степена образовања, потребних година стажа проведених у претходном чину/звању, успешно завршене стручне обуке за чин/звање, као и одговарајуће годишње оцене; док је за стицање наредног чина/звања непосредно вишег нивоа потребно да се испуни услов одговарајућег степена образовања, потребних година стажа проведених у претходном чину/звању, успешно положен стручни испит за чин/звање, као и одговарајуће годишње оцене.

Девети део (чл. 202–217) је посвећен дисциплинској одговорности, у смислу повреда службене дужности у којем је прописана одговорност за повреде службене дужности, права полицијског службеника у дисциплинском поступку, сходна примена других прописа и ближе уређивање дисциплинске одговорности, лаке повреде службене дужности, тешке повреде службене дужности, дисциплинске мере и поступак, критеријуми за изрицање дисциплинске мере, као и разлози и поступак привременог удаљења из службе.

Део X уређује питање одговорности за штету.

У делу XI Контрола рада (чл. 219–243) уређена спољашња контрола, контрола рада полиције и запослених у Министарству, Сектор унутрашње контроле, облици и начин вршења унутрашње контроле запослених, запослени у Сектору унутрашње контроле, поступање Сектора унутрашње контроле, обавезе и овлашћења у вршењу унутрашње контроле запослених, дужности Сектора унутрашње контроле, контрола рада Сектора унутрашње контроле, овлашћење министра и обавезе Сектора унутрашње контроле према министру, контрола рада решавањем притужби, поступак решавања притужби, рад комисија за притужбе, број и положај чланова комисија за притужбе, престанак дужности у комисијама за притужбе, разрешење из комисије за притужбе, извештаји о раду комисија за притужбе и дужност чувања поверљивих података.

Делом XII Финансирање (чл. 244–248.) прописане су одредбе о средствима за рад, средствима за посебне намене, средствима за посебне оперативне потребе и о Фонду солидарности.

Помоћна полиција уређена је делом XIII, а делом XV ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ уређена су питања која се, између осталог, односе на евиденције у полицији, овлашћења за доношење прописа, информисања о законским променама, као и ступање на снагу и друга питања.

IV. ПРОЦЕНА ИЗНОСА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Потребна средства за 2016. годину обезбеђена су Законом о буџету за 2016. годину, на разделу 15 Министарство унутрашњих послова, Глава 15.0 на: Програму 1401 – Безбедно друштво, Функција 310, Програмска активност 1401-0001 Материјално технички капацитети, на економској класификацији 426 – Материјали у износу од 2.130.491.000 динара, на економској класификацији 511 – Зграде и грађевински објекти у износу од 250.000.000 динара и 512 – Машине и опрема у износу од 213.000.000 динара; Програмска активност 1401-0002 Администрација и управљање, на класи 41 – Расходи за запослене у укупном износу 21.006.271.000 динара а у чему је на економској класификацији 411 – Плате, додаци и накнаде запослених у износу од 15.804.218.000 динара и 412 – Социјални доприноси на терет послодавца у износу од 3.951.053.000 динара, класи 42 – Коришћење услуга и роба у износу од 2.403.967.000 динара, класи 46 – Донације, дотације и трансфери у износу од 80.000.000 динара и класи 482 – Остали расходи у износу од 708.770.000 динара.

-Програму 1402 – Безбедан град, Функција 310, Програмска активност 1401-0001 Организовање рада полицијских управа на класи 41 – Расходи за запослене у укупном износу 30.177.228.000 динара а у чему је на економској класификацији 411 – Плате, додаци и накнаде запослених у износу од 22.946.474.000 динара и 412 – Социјални доприноси на терет послодавца у износу од 5.719.172.000 динара, класи 42 – Коришћење услуга и роба у износу од 3.330.730.000 динара и класи 482 – Остали расходи у износу од 708.770.000 динара.

Такође, у току 2016. године очекује се прилив средстава у буџет Републике Србије у износу од 3.031.063.000 динара, као и сваке наредне године.

Потребна средства за 2017. годину планираће се у оквиру лимита за раздео 15 – Министарство унутрашњих послова.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА

1. Одређивање проблема које закон треба да реши

Министарство унутрашњих послова реализује Твининг пројекат „Управљање људским ресурсима” који је финансиран из средстава ИПА фондова, што подразумева контролу даље имплементације решења која су усаглашена са Твининг партнерима од стране Европске комисије. Имплементација функције управљања људским ресурсима у непосредној је вези са постојећим законским решењима, за која је нужно да претрпе измену. Наиме, имплементација пројекта подразумева образовање посебне организационе јединице министарства, на нивоу сектора, која ће објединити послове управљања људским ресурсима који подразумевају, осим радно-правних питања и заокружену област рада у смислу каријерног развоја и каријерног праћења запослених од тренутка заснивања радног односа, па све до његовог окончања. Током трајања радног односа запосленима се налаже усавршавање, обука и развој у циљу ефикаснијег обављања послова на којима су распоређени.

Предлог закона о полицији предвиђа и ново поступање Полиције у случају насиља у породици и то у случају када је пријављено насиље у породици, полицијски службеници су дужни да, у сарадњи са другим надлежним органима, одмах предузму потребне мере и радње у складу са законом, чијим вршењем се обезбеђује спречавање даљег вршења насиља – које за последицу може да има наношење телесних повреда или лишење живота. Сматрамо да је оваква норма неопходна у правном систему, обзиром да у тренутно важећем правном оквиру за поступање Полиције недостаје законски основ за предузимање мере удаљења насилника са лица места. Како је питање исељења насилника из стамбене јединице у којој се врши насиље над члановима породице у више наврата било тема разговора са невладиним организацијама, као и предмет интересовања медија, а другим прописима није предвиђено исељавање насилника као заштитна мера у случајевима породичног насиља, за коју би Полиција била надлежна, потребно је да се новим Законом о полицији унапреди правни оквир и подигне степен заштите у оквиру делокруга рада овог Министарства.

Предлогом закона додаје се нови члан *Поступање полиције у ситуацијама повећаног ризика*. У овом тренутку безбедносна процена Министарства унутрашњих послова по питању стања јавне безбедности је таква да је неопходно предузети организационе мере које превазилазе постојећи организациони оквир и редовно поступање полиције у ситуацијама када нема повећаног безбедносног ризика.

Предлог закона предвиђа обавезу вршења безбедносних провера за запослене у Министарству, периодично, у односу на ниво извшења/руковођења на којем се полицијски службеник налази. Норме су у функцији очувања интегритета полицијских службеника и Министарства у целини, а нарочито са аспекта борбе против корупције. С тим у вези је и део закона који се односи на контролу рада полиције, како унутрашњу, тако и спољну и који садржи нове инструменте за борбу против корупције (тестове интегритета и имовинске карте). Са друге стране, обавезе које Сектор унутрашње контроле има према чиниоцима спољашње контроле су наглашена и прецизно дефинисана.

Предложено је да се безбедносна провера врши у различитој динамици у односу на то на ком нивоу руковођења се налази службеник чији се подаци проверавају, на тај начин да се високи руководиоци у министарству, као и запослени на високоризичним местима за корупцију проверавају чешће него извршиоци. Динамика вршења провера је директно сразмерна овлашћењима која запослени у министарству поседује.

Након анализе организационе структуре, указала се потреба да се кроз реорганизацију постојећих организационих јединица унапреди ефикасност у раду. Као прво, реорганизација која ће уследити након доношења новог закона подразумева поделу на полицијске и унутрашње послове, за шта се испоставило да је много већи изазов него што се на почетку чинило. Велики број организационих јединица који у непосредном раду не примењују полицијска овлашћења своје послове раде искључиво у функцији омогућавања обављања полицијских послова и заштите система безбедности. (Пример: ИТ стручњаци - информатичари који раде на успостављању, развоју и функционисању информатичког система министарства.) Стога смо, спроводећи поделу на полицијске и унутрашње послове, истовремено спровели и поделу на полицијске и државне службенике водећи рачуна о специфичностима система безбедности и очувању функционалне целине Министарства унутрашњих послова.

Министарство унутрашњих послова има изузетно развијену сарадњу са органима јединица локалне самоуправе, другим државним органима и носиоцима јавне власти, правним и физичким лицима, као и са међународним организацијама и институцијама међународне заједнице. Сви формално правни основи за вршење ове сарадње од стране МУП-а који су се налазили у актима различите правне снаге нормирају се на једном месту – у Предлогу закона о полицији, у делу Сарадња министарства. Овако сложени концепт развијених веза министарства са другим чиниоцима система безбедности допринео је да се дефинише и модел рада полиције, а то је полиција у заједници. Полиција је и до сада обављала послове заштите безбедности на нивоу локалне заједнице, сада тај концепт рада добија на вредности и добија ново залужено место у законском тексту. Норма која сажима тај модел рада гласи: “Полиција развија сарадњу и партнерство са грађанима и другим субјектима заједнице у циљу обављања полицијских послова и решавања локалних безбедносних приоритета и истиче заједничке интересе и потребу стварања повољног безбедносног амбијента у заједници, односно изградње безбедног демократског друштва.”

Кроз израду законског текста водило се рачуна о брижљиво изграђеном систему планирања. Процес планирања у органима државне управе постаје неизоставни и незаобилазни део код пројекције буџетских средстава, тако да су досадашњи послови планирања и израде процене ризика добили нову терминологију и нову вредност инкорпорисану директно у текст закона. Из одредби произилази да се на основу Стратегије развоја министарства, доноси стратешка процена и стратешки план Дирекције полиције, на основу којих ће Полицијске управе доносити оперативне процене и планове.

2. Циљеви који се доношењем закона постижу

Доношењем Закона о полицији постижу се следећи циљеви:

- 1) очекује се да подела послова на полицијске и унутрашње доведе до значајних резултата у реорганизацији послова унутар министарства,
- 2) ефикаснија реакција у случајевима насиља у породици,
- 3) ефикасније поступање у ситуацијама повећаног ризика,
- 4) смањење броја извршених кривичних дела у вези са корупцијом од стране полицијских службеника,
- 5) боља сарадња са грађанима у заједници,
- 6) савременији начин управљања у сектору безбедности, који прати нове изазове, претње и очекивања грађана,
- 7) примена модерних начела у складу са актуелним тенденцијама у организацији и раду служби безбедности у развијеним земљама,
- 8) већа професионализација у полицији,
- 9) већа транспарентност, отвореност и сарадња са грађанима, као и са заједницом уопште, у смислу веће транспарентности израде аката и обављања других послова, успостављања е-управе и осталих сервиса, као и у смислу рада полиције у заједници који подразумева потпуно нов модел рада полиције, базиран на превенцији,
- 10) Министарство ће у делу преговарачког процеса у оквиру Поглавља 24 моћи да брзо и адекватно реагује на потребе у предстојећим преговорима о придруживању ЕУ,
- 11) примена одредби о стратешком планирању ће у потпуности бити у складу са новим прописима о програмском буџету и спонтано ће довести до прерасподеле средстава унутар Министарства на приоритетне области и послове чије квалитетно и адекватно финансирање доводи до јачања система безбедности,
- 12) примена закона у свим аспектима радног односа и спровођење мера у борби против корупције.

3. Друге могућности за решење проблема

У току анализе разматрано је неколико релевантних могућности:

1. status quo – немењање важећег Закона о полицији,
2. доношење Закона о изменама и допунама Закона о полицији,
3. доношење новог закона чијим одредабама би се потпуно другачије регулисала неведена област.

Прва опција је немогућа с обзиром да одредбама важећег закона није створен правни оквир за ефикасно остваривање претходно наведених циљева. На основу постојећег нормативно-правног оквира не бисмо били у могућности да одговоримо на различите захтеве удружења грађана, невладиног сектора, преговарачког процеса, процеса реформе и рационализације, борбе против корупције и слично. Такође, на тај начин не би имали одговоран однос према јавности, друштвеним околностима у којима се налазимо, као ни према потребама Министарства унутрашњих послова као организационе целине.

Друга опција је могућа, али није потребна.

Након оцене постојећих опција, из наведених разлога, одређени смо за доношење новог Закона о полицији.

4. Зашто је доношење новог закона најбоље решење проблема

Министарство доношење новог Закона о полицији из разлога који су наведени под тачком 1. Мишљења смо да доношење Закона о полицији у највећој мери доприноси правној сигурности, као и безбедности грађана и имовине, ефикасности и ефективности у раду, бољем дефинисању организационе структуре и побољшању процеса управљања.

5. На кога и како ће утицати предложена решења

Предложена решења ће утицати на:

- 1) припаднике Министарства унутрашњих послова,
- 2) Министарство унутрашњих послова у целини,
- 3) грађане којима се приближава рад полиције и остварује се са њима непосредна сарадња,
- 4) систем безбедности.

6. Какве трошкове ће примена закона створити грађанима и привреди (нарочито малим и средњим предузећима)

Закон о полицији неће створити нове трошкове грађанима ни привреди.

7. Да ли позитивни ефекти оправдавају трошкове

Мишљења смо да позитивни ефекти оправдавају доношење Закона о полицији јер његова примена доприноси решавању описаних проблема у тачки 1, а не стварају се нови трошкови грађанима и привреди.

8. Да ли акт стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију

Мишљења смо да акт директно не стимулише појаву нових привредних субјеката.

9. Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове

Одржана је обимна и свеобухватна јавна расправа за Нацрт закона о полицији према Програму јавне расправе који је утврдио надлежни Одбор за правни систем и државне органе. Одржане су расправе у Нишу, Крагујевцу и Новом Саду којима су присуствовале све заинтересоване невладине организације, представници синдиката, правосуђа, струковних организација, академске јавности, независних регулаторних тела, медија.

У Београду су у више наврата су одржавани састанци са синдикатима, као и опсежне дебате са стручном јавношћу, невладиним сектором, струковним удружењима, представницима правосуђа, других државних органа, као и професорима са Криминалистичко-полицијске академије.

Примедбе су достављане на мејл zakon.komentari@mup.gov.rs.

10. Које ће се мере приликом примене закона предузети да би се остварило оно што се доношењем закона намерава

- актом о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству унутрашњих послова ће се образовати нова организациона структура,
- полицијски службеници ће каријарно напредовати сходно законом прописаним условима,
- биће донети подзаконски акти на основу Закона о полицији,
- примењиваће се нова средства принуде,
- Сектор унутрашње контроле ће примењивати савремене методе у борби против корупције,
- водиће се ефикасни дисциплински поступци.

**ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА
СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ**

1. Овлашћени предлагач прописа: Влада
Обрађивач: Министарство унутрашњих послова

2. Назив прописа:
Предлог закона о полицији
Draft Law on Police

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно са одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум).

Споразум и Прелазни споразум не садрже одредбу која се односи на нормативну садржину овог предлога.

- а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну садржину прописа,**
- б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума,**
- в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,**
- г) Разлози за делимично испуњавање, односно не испуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразум,**
- д) Веза са Националним програмом за интеграцију Републике Србије у Европску унију.**

Предлог закона о полицији предвиђен је Националним програмом за усвајање правних тековина ЕУ (2013-2016) (веза 2014-298)

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а.) одредбе примарних извора права ЕУ:

Не постоји примарни извор права ЕУ који је релевантан за садржину овог прописа.

б.) одредбе секундарних извора права ЕУ:

Не постоји примарни извор права ЕУ који је релевантан за садржину овог прописа.

в.) остали извори права ЕУ:

Не постоји ни један додатни извор права ЕУ који је релевантан за садржину овог прописа.

5. Уколико не постоје одговарајући прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност треба констатовати ту чињеницу. У овом случају није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа.

Не постоје одговарајући прописи ЕУ са којима је потребно обезбедити усклађеност.

6. Да ли су горе наведени извори права ЕУ преведени на српски језик?

Наведени извор права ЕУ није преведен на српски језик.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик ЕУ?

Предлог закона је преведен на енглески језик.

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености?

Није постојало учешће консултаната у изради Нацрта закона, али је прибављено мишљење Европске комисије и упућене примедбе су унете у предметни текст.